2025/2643

29.12.2025

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2025/2643,

annettu 16 päivänä joulukuuta 2025,

Euroopan puolustusteollisuusohjelman ja puolustustarvikkeiden oikea-aikaisen saatavuuden ja toimituksen varmistamista koskevan toimenpidekehyksen perustamisesta (EDIP-asetus)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 114 artiklan 1 kohdan, 173 artiklan 3 kohdan, 212 artiklan 2 kohdan ja 322 artiklan 1 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan tilintarkastustuomioistuimen lausunnon ([1]),

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ([2]),

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ([3]),

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä ([4]),

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Venäjän Ukrainaan kohdistaman, ilman edeltävää provokaatiota aloittaman ja perusteettoman hyökkäyssodan aiheuttama intensiivisen sodankäynnin paluu vaikuttaa kielteisesti unionin ja jäsenvaltioiden turvallisuuteen ja edellyttää jäsenvaltioilta huomattavaa kapasiteetin lisäämistä puolustusvoimavarojensa vahvistamiseksi. Alueellisen ja maailmanlaajuisen turvallisuuden pitkän aikavälin heikentyminen edellyttää muutosta mittakaavaan ja vauhtiin, jolla Euroopan puolustuksen teknologinen ja teollinen perusta (EDTIB) kykenee kehittämään ja tuottamaan kattavasti sotilaallisia voimavaroja.

(2) Versailles'ssa 11 päivänä maaliskuuta 2022 kokoontuneet unionin valtion- tai hallitusten päämiehet sitoutuivat vahvistamaan Euroopan puolustusvoimavaroja. He sopivat puolustusmenojensa lisäämisestä, yhteistyön tehostamisesta yhteisten hankkeiden sekä puolustusvoimavarojen yhteishankintojen avulla, puutteiden korjaamisesta, innovoinnin edistämisestä sekä Euroopan puolustusteollisuuden vahvistamisesta ja kehittämisestä.

(3) Komissio sekä unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja, jäljempänä 'korkea edustaja', esittivät 18 päivänä toukokuuta 2022 yhteisen tiedonannon puolustusalan investointivajeiden analyysistä ja siihen perustuvista jatkotoimista ja toivat esiin unionin puolustusalan rahoitus-, tuotanto- ja voimavaravajeet.

(4) Tarkasteltuaan 11 päivänä maaliskuuta 2022 annetun Versailles'n julistuksen ja neuvoston 21 päivänä maaliskuuta 2022 hyväksymän turvallisuus- ja puolustusalan strategisen kompassin täytäntöönpanemiseksi tehtyä työtä Eurooppa-neuvosto painotti 14 ja 15 päivänä joulukuuta 2023 antamissaan päätelmissä, että on tehtävä vielä enemmän, jotta voidaan saavuttaa unionin tavoitteet parantaa puolustusvalmiutta. Vahva, häiriönsietokykyinen, innovatiivinen ja kilpailukykyinen puolustusteollisuus on edellytys tällaisen valmiuden saavuttamiselle ja unionin puolustamiselle.

([1]) EUVL C, C/2025/805, 31.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/805/oj.
([2]) EUVL C, C/2024/4662, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4662/oj.
([3]) EUVL C, C/2025/1705, 26.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1705/oj.
([4]) Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 25. marraskuuta 2025 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, annettu 8. joulukuuta 2025.

(5) Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 20 päivänä heinäkuuta 2023 asetuksen (EU) 2023/1525 ([5]), jonka tarkoituksena on tukea kiireellisesti Euroopan puolustusteollisuuden valmistuskapasiteetin lisäämistä, turvata toimitusketjut, helpottaa tehokkaita hankintamenettelyjä, korjata tuotantokapasiteetin puutteita ja edistää investointeja. Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 18 päivänä lokakuuta 2023 asetuksen (EU) 2023/2418 ([6]), jonka tarkoituksena on tukea jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä hankintavaiheessa, jotta voidaan korjata yhteistyössä kiireellisimmät ja kriittisimmät puutteet ja varsinkin ne, jotka ovat seurausta reagoinnista Venäjän Ukrainaa vastaan käymään hyökkäyssotaan.

(6) Asetus (EU) 2023/1525, jonka voimassaolo päättyy 30 päivänä kesäkuuta 2025, ja asetus (EU) 2023/2418, jonka voimassaolo päättyy 31 päivänä joulukuuta 2025, suunniteltiin hätätoimiksi ja lyhyen aikavälin ohjelmiksi.

(7) Tämän asetuksen olisi perustuttava asetuksiin (EU) 2023/1525 ja (EU) 2023/2418 ja laajennettava niiden toiminta-ajatusta pidemmällä aikavälillä ja jäsennellymmällä tavalla tarjoamalla rahoitustukea vuosiksi 2025–2027 Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukyvyn, reagointikyvyn ja valmiuksien vahvistamiseen, jotta voidaan varmistaa puolustustarvikkeiden saatavuus ja toimittaminen ennakoitavalla, jatkuvalla ja oikea-aikaisella tavalla. Nykyisen turvallisuustilanteen valossa vaikuttaa tarpeelliselta laajentaa kyseistä unionin tukea, jotta voidaan kannustaa jäsenvaltioita yhteistyöhön laajemman puolustustarvikkeiden valikoiman hankkimiseksi.

(8) Eurooppa-neuvosto päätti 23 päivänä kesäkuuta 2022 myöntää ehdokasmaan aseman Ukrainalle, joka ilmaisi vahvan tahtonsa sitoa jälleenrakentaminen unionin jäsenyyteen tähtääviin uudistuksiin. Eurooppa-neuvosto päätti 15 päivänä joulukuuta 2023 aloittaa liittymisneuvottelut Ukrainan kanssa ja ilmoitti, että unioni ja sen jäsenvaltiot ovat edelleen sitoutuneet pitkällä aikavälillä ja yhdessä kumppaneidensa kanssa osallistumaan Ukrainalle annettaviin turvallisuussitoumuksiin, jotka auttavat Ukrainaa puolustautumaan, vastustamaan pyrkimyksiä horjuttaa vakautta ja estämään hyökkäyksiä tulevaisuudessa. Vahva tuki Ukrainalle on yksi unionin keskeisistä prioriteeteista, ja se ilmentää asianmukaisella tavalla unionin vahvaa poliittista sitoumusta tukea Ukrainaa niin kauan kuin se on tarpeen.

(9) Venäjän hyökkäyssodan Ukrainan taloudelle, yhteiskunnalle ja infrastruktuurille ja erityisesti Ukrainan puolustuksen teknologiselle ja teolliselle perustalle aiheuttamat vahingot edellyttävät kattavaa tukea tämän perustan jälleenrakentamiseen. Tällainen tuki on välttämätöntä, jotta Ukrainalle voidaan antaa valmiudet pitää yllä keskeisiä valtion tehtäviä ja edistää maan nopeaa elpymistä, jälleenrakentamista ja nykyaikaistamista, Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan yhdentymistä Euroopan puolustuksen teknologiseen ja teolliseen perustaan sekä Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan mukauttamista Pohjois-Atlantin liiton (Nato) standardien ja muiden asiaankuuluvien normien täyttämiseksi. Ukrainan puolustuksen vahva teknologinen ja teollinen perusta on ratkaisevan tärkeä Ukrainan pitkän aikavälin turvallisuuden ja jälleenrakentamisen kannalta.

(10) Unionin olisi tuettava taloudellisesti toimia, joilla tuetaan Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan vahvistamista. Tämän asetuksen mukaisella Ukrainan tukemiseen tarkoitetulla välineellä olisi erityisesti kannustettava jäsenvaltioita tekemään yhteistyötä Ukrainan ja Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kanssa, jotta voidaan vahvistaa Ukrainan puolustusalan valmistuskapasiteettia ja edistää Ukrainan puolustuksen teknologisesta ja teollisesta perustasta tehtäviä puolustustarvikkeiden yhteishankintoja. Tällainen tuki täydentää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2024/792 ([7]) perustetusta Ukrainan tukivälineestä myönnettävää tukea sekä sotilaallista tukea, jota annetaan Ukrainalle neuvoston päätöksellä (YUTP) 2021/509 ([8]) perustetun Euroopan rauhanrahaston puitteissa ja jäsenvaltioiden antaman kahdenvälisen avun kautta. Lisäksi se on johdonmukaista suhteessa unionin jatkuvaan ja vankkumattomaan tukeen Ukrainan itsenäisyydelle, suvereniteetille ja alueelliselle koskemattomuudelle maan kansainvälisesti tunnustettujen rajojen sisällä.

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1525, annettu 20 päivänä heinäkuuta 2023, ampumatarviketuotannon tukemisesta (ASAP) (EUVL L 185, 24.7.2023, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj).

([6]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/2418, annettu 18 päivänä lokakuuta 2023, välineen perustamisesta Euroopan puolustusteollisuuden vahvistamiseksi yhteistoiminnallisten hankintojen avulla (EDIRPA) (EUVL L, 2023/2418, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj).

([7]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/792, annettu 29 päivänä helmikuuta 2024, Ukrainan tukivälineen perustamisesta (EUVL L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj).

([8]) Neuvoston päätös (YUTP) 2021/509, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2021, Euroopan rauhanrahaston perustamisesta ja päätöksen (YUTP) 2015/528 kumoamisesta (EUVL L 102, 24.3.2021, s. 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/509/oj).

(11) Venäjä on saatettava täyteen vastuuseen ja sen on maksettava massiivisista vahingoista, jotka sen Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjaa räikeästi rikkova hyökkäyssota Ukrainaa vastaan on aiheuttanut. Unionin ja sen jäsenvaltioiden olisi tiiviissä yhteistyössä muiden kansainvälisten kumppaneiden kanssa pyrittävä edelleen kyseiseen tavoitteeseen unionin ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti ottaen huomioon, että Venäjä rikkoo vakavasti Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan 2 artiklan 4 kohdassa vahvistettua väkivallan käyttöä koskevaa kieltoa ja periaatetta, joka koskee valtioiden vastuuta kansainvälisen oikeuden vastaisista teoista, mukaan lukien velvoite korvata aiheutettu taloudellisesti arvioitavissa oleva vahinko. Kansainvälisten kumppaneiden kanssa koordinoiden on edistytty sen suhteen, miten yksityisten tahojen hallussa olevat, suoraan Venäjän valtion pysäytetyistä varoista peräisin olevat ylimääräiset tulot voitaisiin sovellettavia sopimusvelvoitteita noudattaen ja unionin ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti ohjata Ukrainan, myös Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan, tueksi. Lisätukea voitaisiin saada siirtämällä unionille arvopaperikeskusten ylimääräiset käteisvarat, jotka ovat peräisin Venäjän valtion pysäytetyistä varoista saaduista odottamattomista ja ylimääräisistä tuloista tai muista asiaan liittyvistä unionin rajoittavista toimenpiteistä.

(12) G7-maiden johtajien annettua vahvan sitoumuksensa auttaa Ukrainaa täyttämään kiireelliset lyhyen aikavälin rahoitustarpeensa sekä tukea Ukrainan pitkän aikavälin elpymisen ja jälleenrakentamisen painopisteitä Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät 28 päivänä lokakuuta 2024 asetuksen (EU) 2024/2773 ([9]), jolla perustettiin Ukrainan lainayhteistyömekanismi ja annettiin Ukrainalle poikkeuksellista makrotaloudellista rahoitusapua. Asetuksessa (EU) 2024/2773 säädetään, että kyseisen makrotaloudellisen rahoitusavun toimintapoliittisia ehtoja koskevaan yhteisymmärryspöytäkirjaan sisällytetään sitoumus edistää yhteistyötä unionin kanssa Ukrainan puolustusteollisuuden elvyttämisessä, jälleenrakentamisessa ja nykyaikaistamisessa Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan elvyttämiseen, jälleenrakentamiseen ja nykyaikaistamiseen tähtäävien unionin ohjelmien sekä muiden asiaankuuluvien unionin ohjelmien tavoitteiden mukaisesti.

(13) Ukrainan kanssa olisi tehtävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 ([10]), jäljempänä 'varainhoitoasetus', 114 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu rahoitussopimus sellaisten tässä asetuksessa säädettyjen toimien täytäntöönpanemiseksi, jotka koskevat Ukrainaa tai Ukrainaan sijoittautuneita oikeussubjekteja, jotka saavat unionin rahoitusta. Ukrainan kanssa tehtävällä rahoitussopimuksella sekä unionin rahoitusta saavien Ukrainaan sijoittautuneiden oikeussubjektien kanssa allekirjoitetuilla sopimuksilla olisi varmistettava, että varainhoitoasetuksen 129 artiklassa säädettyjä velvoitteita noudatetaan.

(14) Jotta voidaan rahoittaa toimia, joilla pyritään vahvistamaan Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyä ja valmiuksia Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 173 artiklan nojalla, sekä toimia, joilla pyritään edistämään Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan elvyttämistä, jälleenrakentamista ja nykyaikaistamista, ottaen huomioon sen mahdollinen tuleva yhdentyminen Euroopan puolustuksen teknologiseen ja teolliseen perustaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 212 artiklan nojalla, tällä asetuksella olisi perustettava Euroopan puolustusteollisuusohjelma, jäljempänä 'EDIP-ohjelma', jossa vahvistetaan edellytykset Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 173 artiklan mukaiselle unionin rahoitustuelle, ja Ukrainan tukemiseen tarkoitettu väline, jossa vahvistetaan erityisedellytykset Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 212 artiklan mukaiselle unionin rahoitustuelle.

(15) EDIP-ohjelman olisi oltava johdonmukainen jäsenvaltioiden yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa yhteisesti sopimien puolustusvoimavarojen painopisteiden, neuvoston päätöksellä (YUTP) 2017/2315 ([11]) perustetun pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) puitteissa tehtävän jäsenvaltioiden yhteistyön, Euroopan puolustusviraston aloitteiden ja hankkeiden sekä unionin Ukrainalle antaman siviili- ja sotilaallisen avun kanssa. EDIP-ohjelmassa olisi otettava asianmukaisesti huomioon Naton ja muiden kumppanitahojen asiaankuuluva toiminta, jos se palvelee unionin turvallisuus- ja puolustusetuja.

([9]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/2773, annettu 24 päivänä lokakuuta 2024, Ukrainan lainayhteistyömekanismin perustamisesta ja poikkeuksellisen makrotaloudellisen rahoitusavun antamisesta Ukrainalle (EUVL L, 2024/2773, 28.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2773/oj).

([10]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23 päivänä syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([11]) Neuvoston päätös (YUTP) 2017/2315, annettu 11 päivänä joulukuuta 2017, pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) ja siihen osallistuvien jäsenvaltioiden luettelon vahvistamisesta (EUVL L 331, 14.12.2017, s. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/2315/oj).

(16) Tässä asetuksessa olisi vahvistettava kaudelle 2025–2027 rahoituspuitteet, joita Euroopan parlamentin ja neuvoston on määrä pitää ensisijaisena ohjeenaan vuotuisessa talousarviomenettelyssä talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta sekä uusista omista varoista, mukaan lukien etenemissuunnitelma uusien omien varojen käyttöönottamiseksi, 16 päivänä joulukuuta 2020 tehdyn Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välisen toimielinten sopimuksen ([12]) 18 kohdan mukaisesti. On aiheellista sallia lisävarojen asettaminen EDIP-ohjelman ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen saataville, myös jäsenvaltioiden myöntämien lisärahoitusosuuksien kautta.

(17) Eurooppa-neuvosto totesi heinäkuussa 2020 antamissaan päätelmissä, että monivuotisen rahoituskehyksen alakohtaisten ohjelmien kesto olisi pääsääntöisesti sovitettava monivuotisen rahoituskehyksen 2021–2027 kestoon. Monivuotisen rahoituskehyksen 2021–2027 päätyttyä alakohtaisille ohjelmille myönnettävä unionin rahoitus riippuu seuraavaa, vuodesta 2028 alkaen sovellettavaa monivuotista rahoituskehystä koskevien neuvotteluiden lopputuloksesta.

(18) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1060 ([13]) 73 artiklan 4 kohdassa säädettyjä mahdollisuuksia voitaisiin soveltaa edellyttäen, että hanke on kyseisessä asetuksessa vahvistettujen sääntöjen mukainen sekä kuuluu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/1058 ([14]) vahvistettuun Euroopan aluekehitysrahaston ja asetuksessa (EU) 2021/1057 ([15]) vahvistettuun Euroopan sosiaalirahasto plussan soveltamisalaan. Näin voisi olla erityisesti silloin, kun olennaisten puolustustarvikkeiden tuotannossa on erityisiä markkinoiden toimintapuutteita tai optimaalista heikompia investointitilanteita jäsenvaltioiden alueilla, erityisesti haavoittuvilla ja syrjäisillä alueilla, ja tällaiset resurssit edistävät sen ohjelman tavoitteiden saavuttamista, josta ne siirretään. Asetuksen (EU) 2021/1060 24 artiklan mukaisesti komission on tarkoitus arvioida jäsenvaltion toimittamat muutetut ohjelmat ja esittää huomautuksia kahden kuukauden kuluessa muutetun ohjelman toimittamisesta.

(19) Kun otetaan huomioon tarve investoida paremmin ja yhdessä Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyyn, reagointikykyyn ja valmiuksiin puolustustarvikkeiden oikea-aikaisen saatavuuden ja toimituksen varmistamiseksi sekä Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan elvyttämiseen, jälleenrakentamiseen ja nykyaikaistamiseen, jäsenvaltioiden, unionin toimielinten, elinten ja virastojen, kolmansien maiden, kansainvälisten järjestöjen, kansainvälisten rahoituslaitosten ja muiden kolmansien osapuolten olisi voitava osallistua EDIP-ohjelman ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen täytäntöönpanoon. Tällaiset rahoitusosuudet olisi pantava täytäntöön samojen sääntöjen ja edellytysten mukaisesti, niiden olisi oltava varainhoitoasetuksen 21 artiklan 2 kohdan a, d tai e alakohdassa tarkoitettuja ulkoisia käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja ja niistä olisi ilmoitettava vuotuisessa talousarviomenettelyssä varainhoitoasetuksen mukaisesti. Jäsenvaltioiden olisi voitava joustavasti päättää, miten EDIP-ohjelmaan tai Ukrainan tukemiseen tarkoitettuun välineeseen osoitetut määrät kohdennetaan. Jäsenvaltioiden olisi voitava valita, asettavatko ne nämä varat kaikkien sellaisten yhteisöjen saataville, jotka ovat tämän asetuksen nojalla tukikelpoisia, ainoastaan asianomaisten jäsenvaltioiden hyväksi vai lisäksi muiden jäsenvaltioiden tai tapauksen mukaan Ukrainan hyväksi. Tämä joustavuus on olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa resurssien mahdollisimman tehokas käyttö ja mahdollistaa varojen kohdentaminen sinne, missä niitä eniten tarvitaan.

(20) Jäsenvaltioiden olisi voitava käyttää asetuksessa (EU) 2021/1060 tarjottua joustovaraa yhteistyössä hallinnoitavien määrärahojensa täytäntöönpanossa. Sen vuoksi olisi oltava mahdollista siirtää tietty osuus yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin puitteissa osoitetuista määrärahoista EDIP-ohjelmaan tai Ukrainan tukemiseen tarkoitettuun välineeseen asetuksessa (EU) 2021/1060 säädetyin edellytyksin. Varat, joita ei ole sidottu vuoden 2028 loppuun mennessä, olisi voitava asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä siirtää takaisin yhteen tai useampaan rahoituslähteenä olevaan ohjelmaan asetuksessa (EU) 2021/1060 säädetyin edellytyksin.

([12]) EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

([13]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1060, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([14]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1058, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 60, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj).

([15]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1057, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1296/2013 kumoamisesta (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj).

(21) EDIP-ohjelman tavoitteet lisätä Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyä ja valmiutta käynnistämällä ja vauhdittamalla teollisuuden mukautumista muuttuvan turvallisuusympäristön aiheuttamiin rakenteellisiin muutoksiin, myös puolustustarvikkeiden toimitusvarmuuden varmistamiseksi kaikkialla unionissa, voivat osaltaan edistää unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 ([16]) mukaisesti. Sen vuoksi olisi säädettävä mahdollisuudesta käyttää elpymis- ja palautumistukivälineestä tuettuja jäsenvaltioiden rahoitusosuuksia tämän asetuksen mukaisten teollisuuden vahvistamista koskevien toimien tukemiseen. Kyseistä mahdollisuutta olisi käytettävä siinä määrin kuin se edistää asetuksen (EU) 2021/241 4 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamista. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 ([17]) 17 artiklassa tarkoitetun ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen soveltaminen on olennaisen tärkeää sen varmistamiseksi, että elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa toteutettavat uudistukset ja investoinnit pannaan täytäntöön kestävällä tavalla. Kaikki elpymis- ja palautumistukivälineestä tuettavat toimenpiteet on toteutettava sovellettavan unionin ja kansallisen ympäristösäännöstön mukaisesti, erityisesti ympäristövaikutusten arvioinnin ja luonnonsuojelun osalta. Jotkin puolustusalan lopputuotteet ovat kuitenkin ominaisuuksiltaan sellaisia, että ne todennäköisesti vahingoittavat ympäristöä suoraan tai välillisesti. Sen vuoksi ei ehkä ole mahdollista soveltaa ”ei merkittävää haittaa” -periaatetta jäsenvaltioiden rahoitusosuuksiin, joilla tuetaan toimia tällaisiin tuotteisiin liittyvän teollisuuden vahvistamiseksi. Lisäksi voisi olla aiheellista olla soveltamatta ”ei merkittävää haittaa” -periaatetta, jos tuettu teollisuuden vahvistamista koskeva toimi koskee puolustustarvikkeita, komponentteja tai raaka-aineita, jotka on tarkoitettu tai joita käytetään yksinomaan puolustustarvikkeiden tuotantoon. Unionin turvallisuustilanne on heikentynyt jyrkästi, mikä on kasvattanut unioniin kohdistuvaa uhkaa. Tämä edellyttää välittömiä ja mittavia investointeja ja panostamista Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan häiriönsietokykyyn ja laajentamiseen, jotta voidaan vahvistaa sen kykyä valmistautua tuleviin toimituskriiseihin ja varmistaa puolustustarvikkeiden oikea-aikainen saatavuus ja toimitus kaikkialla unionissa. Nykytilanteessa tämä on yleisen turvallisuuden kannalta erittäin tärkeä tavoite, joka on ensisijainen muihin näkökohtiin verrattuna. Tässä yhteydessä on tarpeen estää häiriöt puolustusalan toimitusketjuissa erityisesti mahdollistamalla puolustustarvikkeisiin, komponentteihin ja raaka-aineisiin liittyvien teollisuuden vahvistamista koskevien toimien tukeminen tarvittaessa ilman ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen soveltamiseen liittyviä rajoituksia. Sen vuoksi jos jäsenvaltiot käyttävät elpymis- ja palautumistukivälineestä tuetun vapaaehtoisen rahoitusosuutensa tämän asetuksen mukaisiin teollisuuden vahvistamista koskeviin toimiin, kyseisiin toimiin ei saisi soveltaa ”ei merkittävää haittaa” -periaatetta, edellyttäen, että asianomainen jäsenvaltio perustelee komission kanssa tekemässään rahoitusosuussopimuksessa, että ei ole mahdollista eikä asianmukaista varmistaa, että tämän asetuksen nojalla tuettavat toimet ovat ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisia.

(22) Kolmansien maiden, jotka ovat Euroopan talousalueen jäseniä, olisi voitava osallistua EDIP-ohjelmaan assosioituneina maina sellaisen yhteistyön puitteissa, joka vahvistetaan Euroopan talousalueesta tehdyssä sopimuksessa ([18]), jossa määrätään ohjelmien täytäntöönpanosta kyseisen sopimuksen mukaisesti hyväksytyn päätöksen perusteella.

(23) Koska tällä asetuksella pyritään parantamaan unionin ja Ukrainan puolustusteollisuuden kilpailukykyä ja tehokkuutta ja jotta voidaan varmistaa unionin ja sen jäsenvaltioiden olennaisten turvallisuus- ja puolustusetujen suojelu ja saada unionin rahoitustukea EDIP-ohjelmasta ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä, tällaisen rahoitustuen saajien olisi oltava oikeussubjekteja, jotka ovat sijoittautuneet unioniin, assosioituneisiin maihin tai Ukrainaan, joiden johtorakenteet sijaitsevat niissä ja jotka käyttävät toimen toteuttamiseksi jäsenvaltion, assosioituneen maan tai Ukrainan alueella sijaitsevaa infrastruktuuria, välineitä, omaisuutta ja resursseja. Tällaisen rahoitustuen saajat eivät myöskään saisi olla muun assosioitumattoman kolmannen maan kuin Ukrainan eivätkä muun kolmannen maan yhteisön määräysvallassa. Tässä yhteydessä määräysvallan olisi ymmärrettävä tarkoittavan kykyä käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa oikeussubjektiin joko suoraan tai yhden tai useamman muun oikeussubjektin välityksellä. Jos jäsenvaltiot, assosioituneet maat tai Ukraina saavat tällaista rahoitustukea yhteishankintoja varten, vastaavia perusteita olisi sovellettava hankintasopimusten toimeksisaajiin ja alihankkijoihin, jotta voidaan varmistaa, että niihin sovelletaan samoja edellytyksiä, samalla kun otetaan huomioon, että kyseiset toimeksisaajat ja alihankkijat eivät ole unionin rahoituksen saajia.

([16]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([17]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/852, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2020, kestävää sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta (EUVL L 198, 22.6.2020, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

([18]) EYVL L 1, 3.1.1994, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1994/1/oj.

(24) Tukikelpoisuusperusteissa olisi otettava huomioon olemassa olevat toimitusketjut ja teollinen yhteistyö muiden assosioitumattomien kolmansien maiden kuin Ukrainan kanssa ja mahdollistettava voimavaroihin liittyvien vaatimusten täyttäminen. Sen vuoksi yhteishankintaan, johon osallistuu yksi alihankkija, jonka osuus sopimuksen arvosta on 15–35 prosenttia ja joka ei ole sijoittautunut unioniin, assosioituneeseen maahan tai tapauksen mukaan Ukrainaan tai jonka johtorakenteet eivät sijaitse niissä, olisi tietyin edellytyksin voitava saada rahoitusta EDIP-ohjelmasta ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä.

(25) Tietyissä olosuhteissa olisi oltava mahdollista poiketa periaatteesta, jonka mukaan EDIP-ohjelman mukaisesti tukea saavaan toimeen osallistuvat oikeussubjektit käyttävät jäsenvaltion ja assosioituneen maan alueella sijaitsevaa infrastruktuuria, välineitä, omaisuutta tai resursseja eivätkä ole assosioitumattomien kolmansien maiden tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisöjen määräysvallassa. Tässä yhteydessä unioniin tai assosioituneeseen maahan sijoittautunut oikeussubjekti, joka käyttää jäsenvaltion tai assosioituneen maan alueen ulkopuolella sijaitsevaa infrastruktuuria, välineitä, omaisuutta tai resursseja tai joka on assosioitumattoman kolmannen maan tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisön määräysvallassa, olisi voitava osallistua toimeen rahoituksen saajana, jos täytetään tiukat ehdot, jotka liittyvät unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetuihin, mukaan lukien hyvien naapuruussuhteiden periaate, sellaisina kuin ne on vahvistettu yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston nojalla, myös Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan vahvistamisen näkökulmasta. Vastaavia poikkeuksia olisi myönnettävä Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä tuettaville toimille, jotta mahdollistetaan jäsenvaltion tai Ukrainan alueen ulkopuolella sijaitsevan infrastruktuurin, välineiden, omaisuuden tai resurssien käyttö sekä sellaisten unioniin sijoittautuneiden oikeussubjektien osallistuminen, jotka ovat muun kolmannen maan kuin Ukrainan tai muun kolmannen maan yhteisön määräysvallassa.

(26) Unioniin tai assosioituneeseen maahan sijoittautuneiden oikeussubjektien, jotka ovat assosioitumattoman kolmannen maan tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisön määräysvallassa, olisi voitava olla unionin rahoituksen saajia, jos komission saataville asetetaan takeet, jotka jäsenvaltio tai assosioitunut maa, johon oikeussubjektit ovat sijoittautuneet, on hyväksynyt kansallisten menettelyjensä mukaisesti ja jos ne arvioidaan ennen unionin rahoituksen myöntämispäätöstä. Tällaisia takeita olisi myönnettävä ainoastaan, jos tiukat edellytykset, jotka liittyvät unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetuihin sellaisina kuin ne on vahvistettu yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston nojalla, täyttyvät ja säilyvät samanlaisina toimen koko keston ajan. Komission olisi ilmoitettava jäsenvaltioille, jotka kokoontuvat komiteana, oikeussubjekteista, joita pidetään tällaisen arvioinnin perusteella tukikelpoisina. Tukikelpoisuuden myöhempään arviointiin, joka johtuu muun muassa ilmoitetusta omistusoikeuden muutoksesta täytäntöönpanon aikana, liittyvät tiedot ilmoitetaan myös jäsenvaltioille, jotka kokoontuvat komiteana, jotta voidaan varmistaa avoimuus tukikelpoisuusedellytysten jatkuvan täyttymisen seurannassa. Assosioitumattomien maiden tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisöjen määräysvallassa olevien yhteisöjen osallistuminen ei saisi olla ristiriidassa tämän asetuksen tavoitteiden kanssa. Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen osalta tällaisia tukikelpoisuusehtoja olisi sovellettava, kun kyse on unioniin sijoittautuneista oikeussubjekteista, jotka ovat muun assosioitumattoman kolmannen maan kuin Ukrainan määräysvallassa tai muun kolmannen maan yhteisön määräysvallassa.

(27) Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukyvyn parantamiseksi, Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan elvyttämisen, jälleenrakentamisen ja nykyaikaistamisen edistämiseksi sekä kyseisten puolustuksen teknologisten ja teollisten perustojen tuottamien puolustustarvikkeiden oikea-aikaisen saatavuuden ja toimituksen varmistamiseksi on tärkeää vahvistaa vähimmäisvaatimukset, jotka liittyvät unionissa ja assosioituneissa maissa tai tapauksen mukaan Ukrainassa tuotettuun arvoon. Näin parannetaan EDIP-ohjelmasta ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä saatavan unionin tuen tehokkuutta. Sen vuoksi toimissa, jotka saavat unionin rahoitusta EDIP-ohjelmasta tai Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä, unionin ja assosioituneiden maiden ulkopuolelta tai tapauksen mukaan Ukrainasta peräisin olevien komponenttien kustannusten olisi oltava enintään 35 prosenttia lopputuotteen komponenttien tai sellaisen tuotteen komponenttien, jonka tuotantokapasiteetin lisääminen saa unionin rahoitusta, arvioidusta arvosta. Tämän asetuksen tavoitteet saavutetaan entistä tehokkaammin, jos kyseisten komponenttien kustannukset ovat mainittua 35 prosentin kynnysarvoa alhaisemmat. Unionin rahoituksen saajia kehotetaan pyrkimään alentamaan vähitellen kyseistä prosenttiosuutta uusien tuotteiden osalta. Raaka-aineita ei pidetä komponentteina.

(28) Kun otetaan huomioon tarve turvata jäsenvaltioiden asevoimien operatiiviset valmiudet ja jotta varmistetaan niiden mahdollisuus käyttää EDIP-ohjelmasta toteutetun toimen kattamia puolustustarvikkeita ilman kolmansien maiden asettamia rajoituksia, on tarpeen vahvistaa lisävaatimuksia, jotka liittyvät mahdollisuuteen päättää tällaisten puolustustarvikkeiden ominaisuuksien määrittelystä, mukauttamisesta ja kehittämisestä. Sen vuoksi unionin rahoituksen saajiin taikka tarvittaessa toimeksisaajiin tai toimeksisaajien konsortioon ei saisi soveltaa assosioitumattomien kolmansien maiden tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisöjen asettamia oikeudellisia tai sopimusperusteisia rajoituksia, jotka vaikuttavat niiden mahdollisuuteen päättää puolustustarvikkeen ominaisuuksien määrittelystä, mukauttamisesta ja kehittämisestä, myös sellaisten komponenttien korvaamisesta tai poistamisesta, joihin sovelletaan assosioitumattomien kolmansien maiden tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisöjen asettamia rajoituksia. Nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa olisi säädettävä erityisestä ja kohdennetusta poikkeuksesta kyseiseen vaatimukseen teollisten valmiuksien lisäämiseksi ampumatarvikkeiden ja ohjusten tuotannossa. Tällaiseen poikkeukseen olisi sisällyttävä se, että unionin rahoituksen saajat tai asianomaisten jäsenvaltioiden asiaankuuluvat viranomaiset voivat toimittaa komissiolle asianomaisen assosioitumattoman kolmannen maan tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisön oikeudellisesti sitovan sitoumuksen siitä, että saajat saavat edellä mainitun mahdollisuuden päättää. Saajien olisi toteutettava kaikki toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kyseinen sitoumus pannaan täytäntöön. Jos saajat eivät toimistaan huolimatta ole saaneet tällaista mahdollisuutta päättää, toteutetaan varainhoitoasetuksen, erityisesti sen 132 artiklan, mukaisia korjaavia toimenpiteitä.

(29) Sen varmistamiseksi, että unionin ja sen jäsenvaltioiden kansainvälisiä velvoitteita noudatetaan tämän asetuksen täytäntöönpanon yhteydessä, EDIP-ohjelmasta tai Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä ei saisi tukea toimia, jotka liittyvät tuotteisiin tai teknologioihin, joiden käyttö, kehittäminen tai tuotanto on sovellettavan kansainvälisen oikeuden mukaan kiellettyä.

(30) EDIP-ohjelmasta ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä olisi annettava rahoitustukea varainhoitoasetuksen mukaisesti toimiin, joilla osaltaan vahvistetaan Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyä, reagointikykyä ja valmiuksia tai Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan elvyttämistä, jälleenrakentamista ja nykyaikaistamista, jotta varmistetaan puolustustarvikkeiden oikea-aikainen saatavuus ja toimitus. Tällaisia ovat esimerkiksi puolustustarvikkeiden yhteishankintaa koskeva oikeussubjektien yhteistyö ja toimet, joilla pyritään nopeuttamaan puolustustarvikkeiden, komponenttien ja vastaavien raaka-aineiden tuotantokapasiteetin rakennemuutoksiin mukautumista. Tähän voisi sisältyä puolustustarvikkeiden varaamista koskeva teollisuuden koordinointi, puolustustarvikkeiden valmistukseen osallistuvien yritysten rahoituksen saanti, valmistuskapasiteetin varaaminen (”valmiustilassa olevat tuotantolaitokset”) tai vanhentuneiden tuotteiden teolliset kunnostusprosessit, olemassa olevan tuotantokapasiteetin laajentaminen, optimointi, nykyaikaistaminen, käyttötarkoituksen parantaminen tai muuttaminen taikka uuden tuotantokapasiteetin käyttöönotto kyseisellä alalla. Lisäksi se voisi kattaa useita tämän asetuksen tavoitteiden mukaisia lisätukitoimia, kuten henkilöstön koulutuksen, uudelleenkoulutuksen tai täydennyskoulutuksen.

(31) Nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa ja erityisesti Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan vuoksi unionin keskeisten turvallisuusetujen suojeleminen edellyttää, että hyväksytään puolustustarvikkeiden hankintaa koskevia erityistoimenpiteitä, joilla pyritään edistämään Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyä ja varmistamaan Euroopan puolustuksen teknologisesta ja teollisesta perustasta hankittujen puolustustarvikkeiden oikea-aikainen saatavuus ja toimitus kaikkialla unionissa. Unionin keskeisten turvallisuusetujen suojeleminen edellyttää myös Ukrainan sekä maiden, jotka ovat Euroopan talousalueen jäseniä, osallistumista näihin toimenpiteisiin paitsi niiden maantieteellisen sijainnin vuoksi ja sen vuoksi, että Ukraina on suoraan Venäjän sitä vastaan kohdistaman hyökkäyssodan kohteena, myös siksi, että ne ovat tiiviissä hankintakumppanuudessa unionin kanssa, mikä ilmenee erityisesti Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan välisestä assosiaatiosopimuksesta ([19]) ja Euroopan talousalueesta tehdystä sopimuksesta.

(32) Koska on tärkeää lieventää markkinoiden vääristymiä, komission olisi voitava periä takaisin unionin talousarviosta tuettujen menestyksekkäiden teollisuuden vahvistamista koskevien toimien tuottamat voitot suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 195 artiklan 2 kohdassa säädetään, kyseisessä voittojen takaisin perimisessä olisi otettava täysimääräisesti huomioon unionin tuen lisäksi kaikki saadut tulot, mukaan lukien tulot, jotka on saatu jäsenvaltioiden, Ukrainan ja kolmansien osapuolten tuesta toimelle. Takaisin perityt voitot olisi käytettävä uudelleen siten, että ne edistävät tämän asetuksen tavoitteita.

([19]) EUVL L 161, 29.5.2014, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/295/oj.

(33) Puolustusteollisuuden toiminnassa ei noudateta tavanomaisia sääntöjä ja liiketoimintamalleja, joita sovelletaan perinteisemmillä markkinoilla. Kysynnästä vastaavat lähes yksinomaisesti valtiot, jotka myös valvovat kaikkea puolustustarvikkeiden ja -teknologian hankintaa, myös niiden vientiä. Teollisuus ei sen vuoksi tee merkittäviä omarahoitteisia teollisuusinvestointeja, vaan se tekee niitä ainoastaan sitovien tilausten seurauksena. Lisäksi Euroopan puolustuksen teknologisella ja teollisella perustalla on jatkuvia esteitä rahoituksen, myös yhteisrahoituksen, saannissa, erityisesti yksityisen rahoituksen saannissa investointeihin, sellaisten riskien vuoksi, joita markkinatoimijat liittävät tällaisiin investointeihin. Julkisten investointien vivuttaminen unionin puolustusteollisuuteen on ratkaisevan tärkeää, kun otetaan huomioon pakottava tarve lisätä investointeja kyseisellä alalla. Tämä koskee erityisesti tukitoimia, jotka hyödyttävät Euroopan puolustuksen teknologista ja teollista perustaa laajemmin esimerkiksi mahdollistamalla ja helpottamalla muita tässä asetuksessa säädettyjä toimia ja siten moninkertaistamalla mahdollisesti suurta vipuvaikutusta. Koska tukitoimia ei muuten toteutettaisi, on perusteltua, että poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 193 artiklan 1 kohdassa säädetään, EDIP-ohjelmasta myönnettävä unionin rahoitustuki kattaa enimmillään 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista tukitoimien osalta.

(34) Koska eri toimityypit ovat toisiaan täydentäviä ja välttämättömiä yhteistyön monimutkaisuuden kompensoimiseksi ja teollisuusinvestointien riskien vähentämiseksi unionin rahoitustuella, joka mahdollistaa puolustusteollisuuden nopeamman mukautumisen käynnissä olevaan markkinoiden rakenteelliseen muutokseen, on perusteltua, että merkittävä määrä, joka on vähintään 15 prosenttia EDIP-ohjelmalle osoitetuista rahoituspuitteista, varataan yhteishankintatoimeksi tarkoitettuihin toimiin ja että vähintään 30 prosenttia näistä rahoituspuitteista varataan teollisuuden vahvistamistoimiin. Teollisuuden vahvistamista koskeviin toimiin tarkoitetun unionin tuen olisi katettava enimmillään 35 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, jotta voidaan auttaa tuensaajia toteuttamaan toimia mahdollisimman pian, vähentää heidän investointiensa riskejä ja nopeuttaa siten olennaisten puolustustarvikkeiden saatavuutta.

(35) Kun kyseessä ovat Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä rahoitettavat toimet, teollisuuden vahvistamiseen ja tukitoimiin, joissa on mukana Ukrainaan sijoittautuneita oikeussubjekteja, tarkoitetun unionin tuen olisi voitava kattaa enimmillään 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, jotta voidaan ottaa huomioon Ukrainan puolustusteollisuuden monimutkaistuminen ja ympäristö, mukaan lukien Naton standardien ja muiden asiaankuuluvien normien noudattamisen tarve, sekä Venäjän Ukrainaa vastaan käymään hyökkäyssotaan liittyvät lisääntyneet riskit, ottaen huomioon tarve rakentaa uudelleen ja nykyaikaistaa teollisia valmiuksia häiriönsietokykyisellä tavalla.

(36) Yhteishankintatoimet olisi rahoitettava tämän asetuksen nojalla avustuksina sellaisen rahoituksen muodossa, joka ei perustu kustannuksiin, vaan tulosten saavuttamiseen suhteessa yhteishankintaprosessin tehtäväkokonaisuuksiin, välitavoitteisiin tai tavoitteisiin, jotta saadaan aikaan tarvittava kannustava vaikutus.

(37) EDIP-ohjelman mukaisen unionin rahoitusosuuden yhteishankintatoimiin, joiden tarkoituksena on kannustaa yhteistyötä, olisi oltava enimmillään 15 prosenttia yhteishankintasopimuksen arvioidusta arvosta. Koska Ukrainan kanssa tehtävät yhteishankinnat ovat yhä monimutkaisempia, Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen mukaisen unionin rahoitusosuuden olisi oltava enimmillään 25 prosenttia yhteishankintasopimuksen arvioidusta arvosta.

(38) Jos EDIP-ohjelman tavoitteisiin liittyvät erityisedellytykset täyttyvät, yhteishankintatoimiin myönnettävän unionin rahoitusosuuden enimmäismäärä olisi nostettava 25 prosenttiin yhteishankintasopimuksen arvioidusta arvosta, jotta voidaan kompensoida unionin sisäiseen tehostettuun rajatylittävään yhteistyöhön ja eurooppalaista puolustusmateriaaliohjelmaa varten tarkoitetun rakenteen (SEAP) yhteydessä tehtävään yhteistyöhön liittyvät erityiset monimutkaisuudet. Olisi myös otettava huomioon tarve vähentää asteittain strategisia riippuvuuksia, mikä oikeuttaa korottamaan rahoitusosuutta silloin, kun toimella tuetaan rajoituksettomien lopputuotteiden yhteishankintaa. Lisäksi kun otetaan huomioon Ukrainan ja Moldovan erityinen turvallisuustilanne Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan vuoksi, on myös aiheellista säätää tällaisesta korotetusta rahoitusosuudesta sellaisissa tapauksissa, joissa tuettu toimi johtaa puolustustarvikkeiden lisämäärien yhteishankintaan näitä kahta maata varten. Lisäksi geopoliittinen tilanne, mukaan lukien Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan, on altistanut unionin ja sen jäsenvaltiot suurelle tavanomaisten sotilaallisten uhkien toteutumisriskille, mikä on luonut tarpeen lisätä puolustusinvestointeja. Siksi on myös perusteltua säätää korotetusta, enimmillään 25 prosentin rahoitusosuudesta yhteishankintatoimille tapauksissa, joissa kyseisiin toimiin osallistuvien jäsenvaltioiden enemmistön puolustusalan investointimenot ovat yli 30 prosenttia niiden puolustusmenoista.Teollisuuden vahvistamista koskevien toimien osalta enimmäismäärä olisi voitava nostaa 50 prosenttiin tukikelpoisista kustannuksista, jos suurin osa edunsaajista on jäsenvaltioihin tai assosioituneisiin maihin sijoittautuneita pieniä tai keskisuuria yrityksiä, jäljempänä 'pk-yritykset', tai markkina-arvoltaan keskisuuria yrityksiä, jäljempänä 'midcap-yritykset', tai jos toimet toteuttaa SEAP ja jos toimien osoitetaan edistävän uuden rajatylittävän yhteistyön luomista, kuten olemassa olevien toimitusketjujen maantieteellisen soveltamisalan laajentamista tai eri jäsenvaltioissa sijaitsevien yhteisöjen välisen kaupan, yhteistyön tai yhteisten hankkeiden merkittävää lisäämistä tai olemassa olevien rajatylittävien verkkojen laajentamista siten, että vahvistetaan Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan yleistä kapasiteettia ja

häiriönsietokykyä, jos tähän sisältyy uuden infrastruktuurin, uusien laitosten tai uusien tuotantolinjojen rakentaminen tai jos tämä edistää kriisin kannalta olennaisten tuotteiden uuden valmistuskapasiteetin luomista tai olemassa olevan valmistuskapasiteetin vahvistamista. Lisäksi kun jäsenvaltiot nimenomaisesti päättävät myöntää rahoitusta EDIP-ohjelmaan ainoastaan asianomaisten jäsenvaltioiden tai lisäksi muiden jäsenvaltioiden hyväksi, varainhoitoasetuksen 193 artiklan 1 kohdasta poiketen olisi oltava mahdollista lisätä joustavuutta ja sallia unionin rahoitusosuus teollisuuden vahvistamista koskeviin toimiin kattaen enimmillään 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Kyseistä mahdollisuutta olisi sovellettava myös tapauksiin, joissa elpymis- ja palautumistukivälineestä tuettuja jäsenvaltioiden rahoitusosuuksia käytetään tällaisten toimien rahoittamiseen. Näin maksimoidaan toimien vaikutus ja tehokkuus.

(39) Varainhoitoasetuksen 196 artiklan 2 kohdan mukaisesti avustusta voidaan myöntää jo aloitettuun toimeen, jos hakija voi osoittaa, että toimi oli aloitettava ennen avustussopimuksen allekirjoittamista. Ennen avustushakemuksen jättämispäivää aiheutuneet kustannukset eivät kuitenkaan ole tukikelpoisia, paitsi varainhoitoasetuksen 196 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Rahoitusnäkymien jatkuvuuden mahdollistamiseksi toimissa, joita olisi voitu tukea vuoteen 2024 asti asetuksen (EU) 2023/1525 tai asetuksen (EU) 2023/2418 nojalla myönnetyllä rahoituksella, rahoituspäätöksessä olisi annettava mahdollisuus – poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 196 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään – myöntää EDIP-ohjelman nojalla rahoitusosuuksia toimiin, jotka kattavat 5 päivästä maaliskuuta 2024 alkavan kauden ja joita ei ole saatettu päätökseen ennen avustussopimuksen allekirjoittamista. Kun otetaan huomioon EDIP-ohjelman ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen väliset yhteydet ja tarve tukea kiireellisesti Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan jälleenrakentamista, elvyttämistä ja nykyaikaistamista sekä kyseisen perustan mahdollinen tuleva yhdentyminen Euroopan puolustuksen teknologiseen ja teolliseen perustaan, samaa poikkeusta olisi sovellettava Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen mukaisiin rahoitusosuuksiin. Samoja kustannuksia ei saisi missään olosuhteissa rahoittaa kahdesti unionin talousarviosta.

(40) Hakijoiden tekemiä ehdotuksia arvioidessaan komission olisi kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, miten kyseisillä ehdotuksilla edistetään tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamista. Ehdotuksia olisi arvioitava erityisesti sen perusteella, miten niillä edistetään puolustusteollisuuden valmiuden ja häiriönsietokyvyn parantamista sekä rajatylittävää puolustusteollista yhteistyötä jäsenvaltioiden, assosioituneiden maiden ja Ukrainan välillä.

(41) Kun otetaan huomioon riskit, jotka liittyvät unionin turvallisuustilanteen lisääntyneeseen heikkenemiseen, puolustusalan valmistuskapasiteetin kehittäminen kaikkialla unionissa on olennaisen tärkeää sen varmistamiseksi, että kaikki jäsenvaltiot antavat panoksensa vahvaan Euroopan puolustuksen teknologiseen ja teolliseen perustaan ja hyötyvät siitä. Teollisuuden vahvistamista koskevien toimien osalta olisi kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, miten asianomaiset toimet vaikuttavat teollisuuden häiriönsietokykyyn ja erityisesti puolustustarvikkeiden saatavuuden ja toimitusvarmuuden varmistamiseen kaikkialla unionissa vastauksena tunnistettuihin riskeihin, kuten suureen alttiuteen tavanomaisten sotilaallisten uhkien toteutumisriskille.

(42) Varainhoitoasetuksen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 ([20]) sekä neuvoston asetusten (EY, Euratom) N:o 2988/95 ([21]), (Euratom, EY) N:o 2185/96 ([22]) ja (EU) 2017/1939 ([23]) mukaisesti unionin taloudellisia etuja on suojattava oikeasuhteisin toimenpitein, joita ovat sääntöjenvastaisuuksien, mukaan lukien petokset, ehkäisemiseen, havaitsemiseen, korjaamiseen ja tutkimiseen sekä hukattujen, aiheettomasti maksettujen tai virheellisesti käytettyjen varojen takaisinperintään ja soveltuvin osin hallinnollisten seuraamusten määräämiseen liittyvät toimenpiteet. Euroopan petostentorjuntavirastolla, jäljempänä 'OLAF', on valtuudet erityisesti asetusten (Euratom, EY) N:o 2185/96 ja (EU, Euratom) N:o 883/2013 mukaisesti tehdä hallinnollisia tutkimuksia, mukaan lukien paikan päällä suoritettavat tarkastukset ja todentamiset, selvittääkseen, onko kyse petoksesta, lahjonnasta tai muusta laittomasta toiminnasta, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja.Euroopan syyttäjänvirastolla, jäljempänä 'EPPO', on asetuksen (EU) 2017/1939 mukaisesti valtuudet tutkia unionin taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia sekä nostaa niistä syyte Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371 ([24]) mukaisesti. Unionin rahoitusta saavien henkilöiden ja yhteisöjen on varainhoitoasetuksen mukaisesti toimittava täydessä yhteistyössä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi, myönnettävä komissiolle, OLAFille, tilintarkastustuomioistuimelle ja niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka osallistuvat asetuksen (EU) 2017/1939 mukaiseen tiiviimpään yhteistyöhön, EPPOlle tarvittavat oikeudet ja valtuudet ja varmistettava, että unionin varojen hoitamiseen osallistuvat kolmannet osapuolet myöntävät vastaavat oikeudet.

([20]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

([21]) Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

([22]) Neuvoston asetus (Euratom, EY) N:o 2185/96, annettu 11 päivänä marraskuuta 1996, komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi (EYVL L 292, 15.11.1996, s. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

([23]) Neuvoston asetus (EU) 2017/1939, annettu 12 päivänä lokakuuta 2017, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa (EUVL L 283, 31.10.2017, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

([24]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

(43) Tähän asetukseen olisi lisättävä erityinen säännös, jossa edellytetään, että EDIP-ohjelmaan osallistuvat assosioituneet maat myöntävät toimivaltaiselle tulojen ja menojen hyväksyjälle, OLAFille ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat oikeudet ja valtuudet, jotta ne voivat käyttää toimivaltaansa kattavasti.

(44) Neuvoston päätöksen (EU) 2021/1764 ([25]) 85 artiklan nojalla merentakaisiin maihin ja merentakaisille alueille sijoittautuneet luonnolliset henkilöt, elimet ja laitokset voivat saada rahoitusta EDIP-ohjelman sääntöjen ja tavoitteiden sekä sellaisten mahdollisten järjestelyjen mukaisesti, joita sovelletaan siihen jäsenvaltioon, johon asianomainen merentakainen maa tai alue on sidoksissa.

(45) Unionin olisi määritettävä yhteistä etua koskevat eurooppalaiset puolustushankkeet, joihin toimet ja resurssit keskitetään ja joihin olisi kuuluttava teollisia yhteistyöhankkeita, joilla pyritään parantamaan Euroopan puolustuksen teknologista ja teollista perustaa kaikkialla unionissa, samalla kun edistetään jäsenvaltioiden unionin turvallisuus- ja puolustusetujen kannalta kriittisten sotilaallisten voimavarojen kehittämistä, mukaan lukien hankkeet, joilla varmistetaan pääsy kaikkiin operatiivisiin ympäristöihin. Koska yhteistä etua koskevien eurooppalaisten puolustushankkeiden määrittämistä koskeva päätös on arkaluonteinen, kun otetaan huomioon sen mahdollinen vaikutus kansallisiin turvallisuusetuihin, ja koska on tärkeää varmistaa, että tällaiset hankkeet edistävät kaikkien jäsenvaltioiden puolustusvalmiutta, neuvostolle olisi siirrettävä valta hyväksyä komission ehdotuksesta täytäntöönpanosäädöksiä yhteistä etua koskevien eurooppalaisten puolustushankkeiden määrittämiseksi. Ennen tällaisten täytäntöönpanosäädösten ehdottamista komission olisi otettava huomioon kaikkien jäsenvaltioiden näkemykset ja hanke-ehdotukset mahdollisista yhteistä etua koskevista eurooppalaisista puolustushankkeista. Tällaisia hanke-ehdotuksia valmistellessaan jäsenvaltioiden olisi koordinoitava toimintaansa osallistavalla tavalla, tarvittaessa Euroopan puolustusviraston tukemana. Tässä yhteydessä jäsenvaltiot voivat yksilöidä yhteisen edun mukaisia kaksikäyttövoimavaroja. Siltä osin kuin kyseiset hanke-ehdotukset muuttuvat yhteistä etua koskeviksi eurooppalaisiksi puolustushankkeiksi, jäsenvaltioiden yksilöimiä kaksikäyttövoimavaroja voitaisiin kehittää unionia, sen toimielimiä, elimiä, toimistoja ja virastoja varten kyseisten yhteistä etua koskevien eurooppalaisten puolustushankkeiden yhteydessä. Sen lisäksi, että yhteistä etua koskevien eurooppalaisten puolustushankkeiden olisi oltava johdonmukaisia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, voimavarojen kehittämissuunnitelma mukaan lukien, turvallisuus- ja puolustusalan strategisen kompassin tavoitteiden ja puolustuksen koordinoidun vuosittaisen tarkastelun yhteydessä havaittujen yhteistyömahdollisuuksien kanssa, niissä olisi otettava huomioon PRY:n puitteissa kehitetyt hankkeet, Euroopan puolustusviraston aloitteet ja Naton toteuttamat asiaankuuluvat toimet, kuten Naton puolustussuunnitteluprosessi. Ennen kuin komissio esittää ehdotuksen täytäntöönpanosäädökseksi, sen olisi tarvittaessa pyydettävä korkeaa edustajaa ja Euroopan puolustusvirastoa esittämään näkemyksensä, jotta voidaan varmistaa johdonmukaisuus mainittujen painopisteiden ja tavoitteiden kanssa. Kyseiset näkemykset täydentävät jäsenvaltioiden toimittamia hanke-ehdotuksia koskevia tietoja. Neuvoston olisi voitava lisätä tai poistaa hankkeita tai tehdä muita muutoksia komission ehdotukseen täytäntöönpanosäädökseksi. Arvioidessaan ehdotusta täytäntöönpanosäädökseksi neuvoston olisi otettava huomioon hankkeen valmiusaste, sen ennakoitu vaikutus puolustusvalmiuteen ja osallistuvien jäsenvaltioiden lukumäärä.

(46) Ukraina ja Ukrainan puolustuksen teknologinen ja teollinen perusta ovat Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan yhteydessä kehittäneet erityistä asiantuntemusta puolustusteollisuuden hankkeista, myös yhteistyössä jäsenvaltioiden ja Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kanssa. Tämä asiantuntemus voi olla ratkaisevan tärkeää yhteistä etua koskevien eurooppalaisten puolustushankkeiden kehittämisessä ja tällaisen kehittämisen helpottamisessa ja siten osaltaan vahvistaa Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyä ja edistää samalla jäsenvaltioiden unionin turvallisuus- ja puolustusetujen kannalta kriittisten sotilaallisten voimavarojen kehittämistä. Sen vuoksi on aiheellista sallia tällaisissa tapauksissa Ukrainan osallistuminen yhteistä etua koskeviin eurooppalaisiin puolustushankkeisiin. Komission olisi tarkistettava, että kaikille jäsenvaltioille, assosioituneille mailles ja Ukrainalle on tiedotettu uudesta hankkeesta ja että niille on annettu mahdollisuus osallistua. Koska komissiolla voi olla yhteistä etua koskevien eurooppalaisten puolustushankkeiden täytäntöönpanon tukemiseen soveltuvaa asiantuntemusta, jonka avulla voidaan edistää Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyä kaikkialla unionissa, on aiheellista sallia sen osallistuminen yhteistä etua koskeviin eurooppalaisiin puolustushankkeisiin, jos osallistuvat jäsenvaltiot sitä pyytävät.

([25]) Neuvoston päätös (EU) 2021/1764, annettu 5 päivänä lokakuuta 2021, merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatiosta Euroopan unioniin, mukaan lukien suhteet Euroopan unionin sekä Grönlannin ja Tanskan kuningaskunnan välillä (päätös merentakaisten alueiden, Grönlanti mukaan luettuna, assosiaatiosta) (EUVL L 355, 7.10.2021, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

(47) Koska yhteistä etua koskevilla eurooppalaisilla puolustushankkeilla voi olla merkittävä vaikutus Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyyn ja teolliseen valmiuteen, EDIP-ohjelmasta olisi tuettava osallistuvien jäsenvaltioiden ja assosioituneiden maiden konsortioita niiden käyttöönotossa. Tällainen ohjelmasta myönnettävä rahoitustuki olisi rajoitettava kyseisten konsortioiden toteuttamiin toimiin, jotka liittyvät puolustustarvikkeiden yhteishankintaan, puolustustarvikkeiden tuotantokapasiteetin rakennemuutoksiin ja niihin liittyviin tukitoimiin mukautumisen nopeuttamiseen, uusien puolustustarvikkeiden teolliseen kehittämiseen tai olemassa olevien tarvikkeiden parantamiseen sekä tarvittavan infrastruktuurin kehittämiseen ja hankintaan. Kun otetaan huomioon näiden hankkeiden erityinen laajuus, joka edellyttää ennennäkemätöntä jäsenvaltioiden ja teollisuuden välistä yhteistyötä ja koordinointia, ja kun otetaan huomioon osallistuville jäsenvaltioille ja assosioituneille maille aiheutuvat taloudelliset riskit, unionin rahoituksella olisi varainhoitoasetuksen 193 artiklan 1 kohdasta poiketen voitava kattaa enimmillään 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Tämä ei rajoita mahdollisuutta tukea taloudellisesti tiettyjä yhteistä etua koskevien eurooppalaisten puolustushankkeiden toimia osana muita toimia edellyttäen, että ne täyttävät kyseisille toimille asetetut edellytykset eivätkä ole saaneet rahoitusta muista unionin ohjelmista varainhoitoasetuksen mukaisesti. Osallistuvien jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että yhteistä etua koskevien eurooppalaisten puolustushankkeiden toimet ovat ohjelman tavoitteiden mukaisia, myös silloin, kun ne eivät saa unionin rahoitustukea. Näiden tavoitteiden noudattamisen valvonnan helpottamiseksi yhteistä etua koskeviin eurooppalaisiin puolustushankkeisiin osallistuvien jäsenvaltioiden olisi toimitettava komissiolle vuosittain yhteinen kertomus yhteistä etua koskevien eurooppalaisten puolustushankkeiden toimien täytäntöönpanosta. Neuvoston olisi voitava komission ehdotuksesta muuttaa täytäntöönpanosäädöksiä, joissa määritetään yhteistä etua koskevat eurooppalaiset puolustushankkeet, myös poistamalla kyseisiä hankkeita luettelosta. Yhteistä etua koskevaan eurooppalaiseen puolustushankkeeseen osallistuvat jäsenvaltiot voivat sen täytäntöönpanon edellyttämien toimien toteuttamiseksi tukeutua Euroopan puolustusviraston tai kansainvälisten järjestöjen, kuten puolustusmateriaalialan yhteistyöorganisaation (OCCAR) ja Naton logistiikka- ja hankintaviraston (NSPA), asiantuntemukseen ja hallinnollisiin valmiuksiin.

(48) Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kyky varmistaa puolustustarvikkeiden saatavuus ajallisesti ja määrällisesti on olennaisen tärkeää sen kilpailukyvyn kannalta erityisesti silloin, kun turvallisuuteen liittyvät jännitteet ovat lisääntyneet. Tällaisina aikoina Euroopan puolustuksen teknologisella ja teollisella perustalla ei välttämättä ole tarvittavaa tuotantokapasiteettia jäsenvaltioiden kiireellisten tarpeiden täyttämiseksi eivätkä sen tuotteet ehkä ole jäsenvaltioille yhtä näkyviä kuin kolmansien maiden tai kolmannen maan yhteisöjen tarjoamat tuotteet. Sen vuoksi tässä asetuksessa olisi säädettävä Euroopan sotilasalan myyntimekanismista, mukaan lukien toimenpiteet Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan tuottamien puolustustarvikkeiden markkinoille saattamisen nopeuttamiseksi helpottamalla puolustustarvikkeiden yhteishankintoja koskevia menettelyjä ja hyödyntämällä hankintasopimuksia, jotka hallitus on tehnyt toisen hallituksen kanssa.

(49) Jäsenvaltioiden, assosioituneiden maiden ja Ukrainan tai SEAPin olisi voitava perustaa, hallinnoida ja ylläpitää puolustusteollisuuden valmiusreservejä, jotka koostuvat puolustustarvikkeista, joita jäsenvaltiot, assosioituneet maat ja Ukraina voisivat helposti ostaa tai käyttää, kun tarkoituksena on Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukyvyn vahvistaminen ja Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan jälleenrakentaminen, elvyttäminen ja nykyaikaistaminen. Tällaiset reservit, jotka koostuisivat Euroopan puolustuksen teknologisesta ja teollisesta perustasta tai Ukrainan puolustuksen teknologisesta ja teollisesta perustasta hankittujen puolustustarvikkeiden varastoista, houkuttelisivat kysyntää ja lisäisivät ennustettavuutta puolustusalalla. Ne lähettäisivät myönteisen viestin unionin ja Ukrainan teollisuudelle ja kannustaisivat niitä tuottamaan puolustustarvikkeita ja investoimaan alan teollisten valmiuksien vahvistamiseksi. Lisäksi puolustusteollisuuden valmiusreservit parantaisivat puolustustarvikkeiden toimitusvarmuutta jäsenvaltioissa parantamalla tuotteiden saatavuutta ja lyhentämällä toimitusten läpimenoaikoja, myös toimituskriisitilanteissa. Jos tällaisia reservejä perustetaan SEAPin yhteydessä, EDIP-ohjelmasta ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä olisi voitava tukea puolustustarvikkeiden lisämäärien yhteishankintoja SEAPin toteuttamilla yhteishankintatoimilla sekä SEAPin perustamista ja toimintaa kyseisten reservien hallinnointia ja ylläpitoa varten.

(50) Jotta voidaan parantaa jäsenvaltioiden tietoisuutta Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan sekä Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan tuotteiden saatavuudesta, EDIP-ohjelmasta olisi voitava tukea komissiota, kun se laatii Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan sekä Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kehittämien puolustustarvikkeiden yhden keskitetyn ja ajantasaisen luettelon, joka perustuu jäsenvaltioiden, Ukrainan ja talouden toimijoiden vapaaehtoisiin rahoitusosuuksiin, jäljempänä 'Euroopan sotilasalan myyntiluettelo'. Tätä varten luettelossa olevien tuotteiden olisi oltava sellaisten talouden toimijoiden valmistamia, jotka ovat sijoittautuneet unioniin, assosioituneeseen maahan tai Ukrainaan ja joiden johtorakenteet ovat unionissa, assosioituneessa maassa tai Ukrainassa, ja näiden tuotteiden valmistukseen käytettävien infrastruktuurien, välineiden, omaisuuden ja resurssien olisi sijaittava unionissa, assosioituneessa maassa tai Ukrainassa. Tätä luetteloa laatiessaan komission olisi kuultava Euroopan puolustusvirastoa ja otettava huomioon sen asiantuntemus.

(51) Komission olisi muun muassa Euroopan puolustusrahaston yhteydessä InvestEU-rahoitusta yhdistävänä toimena perustetusta puolustusalan pääomarahoitusvälineestä saatujen kokemusten perusteella pyrittävä perustamaan erityinen väline, josta käytetään nimitystä ”rahasto puolustusalan toimitusketjun muutoksen vauhdittamiseksi” osaksi EDIP-ohjelmaa, jäljempänä ’FAST-rahasto’. FAST-rahasto olisi pantava täytäntöön käyttämällä välillistä hallinnointia. FAST-rahastolla vivutetaan ja vauhditetaan investointeja, joita tarvitaan unionin alueella unionin alueelle sijoittautuneiden pk-yritysten ja pienten markkina-arvoltaan keskisuurten yritysten, jäljempänä ’pienet midcap-yritykset’, puolustusalan valmistuskapasiteetin lisäämiseksi, ja vähennetään näiden investointien riskejä, ja tämä toteutetaan rahoitusta yhdistävänä toimena, josta tarjotaan tukea velka- tai pääomarahoituksen muodossa. Koska FAST-lainan mukaista tukea koskeva hakemus voi sisältää tietoja infrastruktuureista, välineistä, omaisuudesta tai resursseista, joita pk-yritys tai pieni midcap-yritys on käyttänyt puolustustarvikkeiden teollistamiseen tai valmistamiseen, tällaiseen tukeen on aiheellista soveltaa sääntöjä, joissa edellytetään, että tällaiset infrastruktuurit, välineet, omaisuus ja resurssit sijaitsevat jäsenvaltion tai assosioituneen maan alueella, joitakin kohdennettuja poikkeuksia lukuun ottamatta. FAST-rahasto olisi perustettava rahoitusta yhdistävänä toimena, esimerkiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/523 ([26]) perustetun InvestEU-ohjelman puitteissa, tiiviissä yhteistyössä sen täytäntöönpanokumppanien kanssa.

(52) FAST-rahastolla olisi oltava tyydyttävä kerrannaisvaikutus, joka vastaa velan ja pääoman yhdistelmää, ja sen olisi houkuteltava sekä julkisen että yksityisen sektorin rahoitusta. Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukyvyn parantamista koskevan yleistavoitteen edistämiseksi FAST-rahastosta olisi myös tarjottava tukea kaikkialla unionissa pk-yrityksille, mukaan lukien startup- ja scale-up-yritykset, ja pienille midcap-yrityksille, jotka ovat osa unionin puolustusalan toimitusketjua tai joilla on välittömiä suunnitelmia tulla osaksi sitä, jotka teollistavat tai valmistavat puolustustarvikkeita tai joilla on sitä koskevia välittömiä suunnitelmia ja joilla on vaikeuksia saada rahoitusta. FAST-rahastolla olisi myös vauhditettava investointeja puolustusteknologian ja -tarvikkeiden valmistukseen ja siten vahvistettava toimitusvarmuutta unionin puolustusteollisuuden arvoketjuissa.

(53) Euroopan puolustuksen teknologisesta ja teollisesta perustasta ja Ukrainan puolustuksen teknologisesta ja teollisesta perustasta tehtävien puolustustarvikkeiden yhteishankintojen määrän ja laajuuden lisääminen on tarpeen EDIP-ohjelman ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jäsenvaltiot voivat varainhoitoasetuksen 168 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti pyytää komissiota tekemään yhteishankintoja niiden kanssa, myös ennakkohankintasopimusten avulla, tai yhteishankintayksikkönä. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 168 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, assosioituneiden maiden olisi voitava pyytää komissiota osallistumaan yhteishankintoihin, koska tällaisesta mahdollisuudesta ei säädetä kyseisten maiden kanssa tehdyissä kahden- tai monenvälisissä sopimuksissa. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 168 artiklan 3 kohdassa säädetään, assosioituneiden maiden olisi yhdessä vähintään yhden jäsenvaltion kanssa voitava pyytää komissiota toimimaan yhteishankintayksikkönä, koska varainhoitoasetuksessa ei säädetä kolmansien maiden osallistumisesta tällaisiin toimiin.

Vastaavasti Ukrainan tukemiseen tarkoitettua välinettä sovellettaessa Ukrainan olisi voitava osallistua tällaisiin toimiin. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 168 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, Ukrainan olisi voitava yhdessä vähintään kahden jäsenvaltion kanssa pyytää komissiota osallistumaan yhteishankintoihin, koska tällaisesta mahdollisuudesta ei säädetä Ukrainan kanssa tehdyssä kahden- tai monenvälisessä sopimuksessa. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 168 artiklan 3 kohdassa säädetään, Ukrainan olisi samasta syystä yhdessä vähintään yhden jäsenvaltion kanssa voitava pyytää komissiota toimimaan yhteishankintayksikkönä. Edistääkseen kysynnän yhdistämistä yhteishankintojen tapauksessa komission olisi varmistettava, että tällainen hankintamenettely on avoin kaikille jäsenvaltioille ja tapauksen mukaan assosioituneille maille. Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan ja Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan valmistuskapasiteetin teollisen kasvun edistämiseksi komission olisi lisäksi helpotettava ostosopimusten tekemistä unionin kilpailu- ja hankintasääntöjen mukaisesti. Komission tuella toteutettavissa yhteishankinnoissa unionin talousarviota käytetään EDIP-ohjelman tai Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen tavoitteiden ja sovellettavien tukikelpoisuusperusteiden mukaisesti, ja sillä pyritään tukemaan puolustusteollisuuden toimitusketjujen valmistuskapasiteetin mukauttamista. Unionin talousarviosta annettava tuki voisi erityisesti vähentää riskejä, jotka liittyvät teollisiin investointeihin, kuten valmistuskapasiteetin lisäämiseen tai sopimuksen toteuttamisen varmistamiseksi tarvittavien työstökoneiden hankintaan, ja se olisi joka tapauksessa rajattava kattamaan ainoastaan puolustustarvikkeiden hankinnasta tai ylläpidosta aiheutuvat kertaluonteiset kustannukset. Määräraha olisi sisällytettävä EDIP-ohjelman työohjelmiin ja Ukrainan tukemiseen tarkoitettuun välineeseen.

([26]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/523, annettu 24 päivänä maaliskuuta 2021, InvestEU-ohjelman perustamisesta ja asetuksen (EU) 2015/1017 muuttamisesta (EUVL L 107, 26.3.2021, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj).

(54) Tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa tämän asetuksen soveltamiseksi komission tuella toteutettavista hankintamenettelyistä johtuvien hankintasopimusten välitön tekeminen ja toteuttaminen ennen niiden allekirjoittamista voisi olla perusteltua ottaen huomioon vallitseva geopoliittinen tilanne, erityisesti jos olosuhteiden vakavuus ja niiden vaikutukset unionin kansalaisten turvallisuuteen edellyttävät, että asianomaisen puolustustarvikkeen toimitukset on suoritettava asianmukaisesti ja viipymättä. Tätä nimenomaista tarkoitusta varten ja poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 175 artiklan 1 kohdassa säädetään, hankintasopimuksen toteuttaminen olisi voitava aloittaa ennen sopimuksen allekirjoittamista, jos hankintaviranomainen on asianmukaisesti dokumentoinut tällaisen toimenpiteen tarpeellisuuden.

(55) Yhteistyöhön perustuvilla unionin puolustusmateriaaliohjelmilla on edessään merkittäviä haasteita, koska ne perustetaan useimmiten tapauskohtaisesti ja ne kärsivät monimutkaisuudesta, viivästyksistä ja kustannusten ylityksistä. Jotta tilanne voidaan korjata ja varmistaa jäsenvaltioiden jatkuva sitoutuminen puolustustarvikkeiden elinkaaren loppuun asti, unionin tasolla tarvitaan jäsennellympää lähestymistapaa. Kyseisen lähestymistavan toteuttamiseksi jäsenvaltioiden pyrkimyksiä olisi tuettava ottamalla käyttöön uusi oikeudellinen kehys eli SEAP, jolla tuetaan ja vahvistetaan jäsenvaltioiden yhteistyötä. Jotta SEAP voisi saavuttaa tavoitteensa eli edistää Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan ja tapauksen mukaan Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyä, sen olisi mahdollistettava puolustustarvikkeiden yhteinen kehittäminen, elinkaarihallinta tai saatavuuden dynaaminen hallinta. SEAPien olisi voitava toteuttaa tavoitteidensa saavuttamiseksi tarvittavia lisätoimia, kuten toimia, jotka koskevat puolustustarvikkeisiin suoraan liittyviä infrastruktuureja. SEAP-kehyksen ja yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan mukaisesti toteutettavien toimien olisi oltava toisiaan vahvistavia, erityisesti voimavarojen kehittämissuunnitelman yhteydessä. Tällaiset toimet eivät myöskään saisi olla ristiriidassa unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetujen kanssa, mukaan lukien hyvien naapuruussuhteiden periaatteen noudattaminen.

(56) Jäsenvaltioilla olisi SEAPien puitteissa oltava käytössään komission mahdollisesti tarjoamia standardoituja menettelyjä yhteistyöhön perustuvien puolustusmateriaaliohjelmien käynnistämisessä ja hallinnoimisessa, myös hankehallintoa, hankintoja, varainhoitoa ja raportointia koskevia suuntaviivoja. SEAP-kehyksen mukaisesti tehtävän yhteistyön olisi myös mahdollistettava neuvoston direktiivissä 2006/112/EY ([27]) ja neuvoston direktiivissä (EU) 2020/262 ([28]) säädetyin edellytyksin vapautus arvonlisäverosta tai valmisteverosta, jos SEAP omistaa hankitut laitteet. EDIP-ohjelmasta ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä myönnettävien rahoitusosuuksien lisäksi SEAPien olisi voitava saada rahoitusosuuksia myös muista unionin ohjelmista edellyttäen, että rahoitusosuudet eivät kata samoja kustannuksia. Unionin asiaankuuluvan ohjelman sääntöjä olisi sovellettava kyseessä olevalle toimelle myönnettyyn rahoitusosuuteen.

(57) SEAPien olisi voitava jäsentensä yksimielisestä pyynnöstä laskea liikkeeseen arvopapereita sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jossa niillä on sääntömääräinen kotipaikka, jotta varmistetaan puolustusmateriaaliohjelmien pitkän aikavälin rahoitussuunnitelma ja talouden ohjausjärjestelmän noudattaminen. Unioni ei saisi olla vastuussa SEAPien liikkeeseen laskemista arvopapereista. Unionin rahoitusosuudet voisivat parantaa edellytyksiä, joilla jäsenvaltiot voivat rahoittaa puolustusmateriaaliohjelmia.

(58) Tavoitteidensa saavuttamiseksi SEAPin olisi voitava siirtää yksi tai useampi tehtävistään valtuutussopimuksella yhdelle tai useammalle tukikelpoiselle yhteisölle, joka voi saada rahoitusta EDIP-ohjelman yhteishankintatoimien puitteissa. Erityisesti kansainvälisillä järjestöillä, kuten OCCAR ja NSPA, sekä Euroopan puolustusvirastolla on puolustusyhteistyön hallinnoinnissa resursseja, osaamista ja taitoja, jotka voisivat tuoda lisäarvoa SEAPeille. Jos SEAP siirtää tehtäviensä suorittamisen toiselle yhteisölle, sen olisi edelleen itse oltava vastuussa unionin oikeuden ja erityisesti tämän asetuksen mukaisten velvoitteidensa noudattamisesta. Sen olisi sen vuoksi varmistettava, että valtuutussopimus sisältää tällaiset velvoitteet, ja toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet niiden noudattamisen varmistamiseksi.

(59) Jotta SEAPin perustamismenettely olisi tehokas, niiden jäsenvaltioiden, assosioituneiden maiden tai Ukrainan, jotka ovat halukkaita perustamaan SEAPin, on tarpeen toimittaa hakemus komissiolle, joka arvioi, ovatko SEAPin ehdotettu perussääntö tämän asetuksen mukainen. Tällaiseen hakemukseen olisi sisällyttävä ilmoitus jäsenvaltiolta, jossa SEAPin sääntömääräisen kotipaikan on määrä olla. Ilmoituksessa SEAP olisi tunnustettava sen perustamisesta lähtien direktiiveissä 2006/112/EY ja (EU) 2020/262 tarkoitetuksi kansainväliseksi elimeksi tai järjestöksi. Komission olisi arvioitava hakemus ilman aiheetonta viivytystä, mieluiten kahden kuukauden kuluessa täydellisen hakemuksen vastaanottamisesta. Komission olisi voitava pyytää Euroopan puolustusvirastoa tarjoamaan asiantuntemustaan tätä varten.

([27]) Neuvoston direktiivi 2006/112/EY, annettu 28 päivänä marraskuuta 2006, yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä (EUVL L 347, 11.12.2006, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj).

([28]) Neuvoston direktiivi (EU) 2020/262, annettu 19 päivänä joulukuuta 2019, valmisteveroja koskevasta yleisestä järjestelmästä (EUVL L 58, 27.2.2020, s. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2020/262/oj).

(60) Avoimuuden vuoksi SEAPin perustamista koskevat täytäntöönpanosäädökset ja ilmoitukset, jotka koskevat päätöksiä purkaa SEAP ja niiden lakkauttamista, sekä kaikki ilmoitukset tilanteessa, jossa SEAP ei kykene maksamaan velkojaan, olisi julkaistava *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

(61) Jotta SEAP voisi hoitaa tehtävänsä mahdollisimman tehokkaasti, sen olisi oltava oikeushenkilö siitä päivästä alkaen, jona SEAPin perustamista koskeva täytäntöönpanosäädös tulee voimaan, ja sillä olisi oltava laajin mahdollinen oikeuskelpoisuus kussakin jäsenvaltiossa. SEAPilla olisi myös oltava laajin mahdollinen oikeuskelpoisuus assosioituneissa maissa ja Ukrainassa tapauksissa, joissa ne ovat SEAPin jäseniä. Sen sääntömääräisen kotipaikan olisi oltava jonkin jäsenvaltion alueella.

(62) Jäsenvaltiot, assosioituneet maat ja Ukraina voivat olla SEAPin jäseniä. SEAPin jäseninä olisi oltava vähintään kolme maata, joista vähintään kahden olisi oltava jäsenvaltioita.

(63) SEAPin perussäännössä olisi SEAPin täytäntöönpanoa varten annettava tarkemmat määräykset, joiden perusteella komissio selvittää, onko hakemus tämän asetuksen sääntöjen mukainen. On tärkeää, että perussäännössä selvennetään, millaisilla hallinnollisilla valmiuksilla on tarkoitus varmistaa puolustustarvikkeiden käsittelyyn sovellettavien unionin ja kansallisten sääntöjen noudattaminen. SEAPin jäsenten olisi voitava sopia yksimielisesti puolustustarvikkeiden vientiin sovellettavasta lähestymistavasta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tällaista vientiä koskevien voimassa olevien unionin ja kansallisten sääntöjen soveltamista.

(64) On tarpeen varmistaa, että SEAPilla on yhtäältä tarvittava joustavuus perussääntönsä muuttamiseksi ja että toisaalta tietyt olennaiset osat, erityisesti ne, jotka olivat välttämättömiä SEAPin aseman hyväksymiseksi, säilytetään tarvittavan unionin tason valvonnan avulla. Jos muutos koskee perussäännön olennaista osaa, komission olisi hyväksyttävä muutos ennen sen voimaantuloa. Kaikista muista muutoksista olisi ilmoitettava komissiolle. Lukuun ottamatta muutoksia, jotka koskevat mahdollista lähestymistapaa puolustustarvikkeiden vientiin, komissiolla olisi oltava mahdollisuus vastustaa muutosta, jos se katsoo, että tällaiset muutokset ovat tämän asetuksen vastaisia.

(65) SEAPin olisi voitava hankkia puolustustarvikkeita omasta puolestaan tai jäsentensä nimissä tai puolesta. Tätä tarkoitusta varten SEAPeja olisi pidettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/81/EY ([29]) 12 artiklan c alakohdassa tarkoitettuina kansainvälisinä järjestöinä. Sen vuoksi direktiiviä 2009/81/EY ei saisi soveltaa tällaisiin hankintoihin. Kun SEAP tekee hankintoja sellaisten jäsentensä puolesta, jotka ovat jäsenvaltioita tai tapauksen mukaan assosioituneita maita, direktiiviä 2009/81/EY ei saisi soveltaa tällaisissa tapauksissa, jos hankintamenettely edistää SEAPin tavoitteiden mukaisesti Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan ja tapauksen mukaan Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyä. Direktiiviä 2009/81/EY ei myöskään saisi soveltaa hankintamenettelyihin, joita jäsenvaltiot toteuttavat tehdessään hankintoja SEAPin puolesta tai nimissä, koska tällaiset sopimukset olisi tehtävä SEAPin hankintasääntöjen mukaisesti. Jos jäsenvaltiot tai tapauksen mukaan assosioituneet maat hankkivat puolustustarvikkeita SEAPilta, hankintaa olisi pidettävä direktiivin 2009/81/EY 13 artiklan f alakohdassa tarkoitettuna hankintasopimuksena, jonka hallitus on tehnyt toisen hallituksen kanssa. SEAPien olisi määriteltävä omat hankintasääntönsä noudattaen hankintoihin sovellettavia unionin primaarioikeuden periaatteita, erityisesti yhdenvertaisen kohtelun, avoimuuden, syrjimättömyyden ja oikeasuhteisuuden periaatteita, sekä tässä asetuksessa vahvistettuja sääntöjä. Jos SEAP antaa hankintatehtäviä yhdelle tai useammalle yhteisölle, sen olisi varmistettava, että sovellettavat hankintasäännöt ovat kyseisten periaatteiden mukaisia.

(66) SEAPiin osallistuvien jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että SEAPin hankintapolitiikka on Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan tai Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyä edistävän tavoitteen mukaista myös silloin, kun ne eivät saa unionin rahoitustukea. Tämä ei vaikuta erityisedellytyksiin, joita sovelletaan siinä tapauksessa, että SEAP saa unionin rahoitusta asiaankuuluvasta ohjelmasta.

([29]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/81/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, hankintaviranomaisten ja hankintayksiköiden tekemien rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta puolustus- ja turvallisuusalalla ja direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY muuttamisesta (EUVL L 216, 20.8.2009, s. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

(67) SEAPin olisi vastattava veloistaan täyttääkseen tehtävänsä mahdollisimman tehokkaasti ja loogisena seurauksena siitä, että se on oikeushenkilö. Jotta SEAPin jäsenet voisivat löytää sopivat ratkaisut vastuunsa osalta, perussäännössä olisi voitava määrätä erilaisista vastuujärjestelyistä, jotka ylittävät jäsenten rahoitusosuuksiin rajoittuvan vastuun.

(68) Jotta tämän asetuksen noudattamista voitaisiin valvoa riittävästi, SEAPin olisi toimitettava komissiolle vuosikertomuksensa ja kaikki tiedot olosuhteista, jotka uhkaavat vakavasti vaarantaa sen tehtävien suorittamisen. Jos komissio havaitsee vuosikertomuksesta tai muulla tavoin, että SEAP rikkoo vakavasti tätä asetusta tai muuta sovellettavaa lainsäädäntöä, sen olisi pyydettävä SEAPilta tai sen jäseniltä selityksiä tai toimia. Jos korjaavia toimia ei toteuteta, komission olisi voitava äärimmäisissä tapauksissa kumota SEAPin perustamista koskeva täytäntöönpanosäädös, jolloin se panee vireille SEAPin purkamismenettelyn. Komission olisi toimitettava Euroopan parlamentille ja neuvostolle koostettu vuosikertomus kaikkien aktiivisten SEAPien toiminnasta.

(69) Venäjän Ukrainaa vastaan käymän, ilman edeltävää provokaatiota aloitetun ja perusteettoman hyökkäyssodan seurauksena toimitusvarmuudesta on tullut yhä tärkeämpi tekijä jäsenvaltioiden puolustustarvikkeiden hankintapäätöksissä. Tämän seurauksena siitä, kykenevätkö unionin rajatylittävät toimitusketjut varmistamaan puolustustarvikkeiden keskeytymättömän jakelun, on tullut niiden kilpailukyvyn kannalta ratkaiseva tekijä. Unionin laajuisen toimitusvarmuusjärjestelmän käyttöönotto voisi siten vaikuttaa myönteisesti Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyyn.

(70) Asetuksen (EU) 2023/1525 hyväksymisen yhteydessä Euroopan parlamentti ja neuvosto kehottivat 11 päivänä heinäkuuta 2023 annetussa yhteisessä lausumassaan komissiota harkitsemaan sellaisen oikeudellisen kehyksen esittämistä, jolla pyritään varmistamaan toimitusvarmuus. Kyseisessä lausumassa myötäiltiin joulukuussa 2013 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmiä, joissa kehotettiin luomaan kattava unionin laajuinen toimitusvarmuusjärjestelmä, sekä Euroopan parlamentin 8 päivänä kesäkuuta 2022 antamaa suositusta, jossa komissiota kehotettiin esittämään tällainen järjestelmä viipymättä.

(71) Viimeaikaiset kriisit, kuten covid-19-pandemia ja tiettyjen puolustustarvikkeiden, erityisesti ampumatarvikkeiden, kysynnän jyrkkä kasvu ovat paljastaneet unionin toimitusketjuissa haavoittuvuuksia. Kyseiset kriisit ovat myös osoittaneet, miten häiriöt kyseisten tarvikkeiden tai niiden tuotannon kannalta kriittisten komponenttien tai raaka-aineiden tarjonnassa voivat haitata sisämarkkinoiden toimintaa. Kyseiset kriisit ovat korostaneet sitä todennäköistä riskiä, että kansallisella tasolla otetaan käyttöön toisistaan poikkeavia toimia, mukaan lukien toimet varastojen säilyttämiseksi kansalliseen turvallisuuteen vedoten ja puolustustarvikkeiden sertifiointiin liittyen, sekä koordinoinnin puutetta unionin tasolla, kun pyritään puuttumaan uusiin kriiseihin reagoimisen kannalta ratkaisevan tärkeiden tuotteiden sekä niiden tuotannon kannalta välttämättömien komponenttien ja raaka-aineiden pulaan. Tämä vaikeuttaa asianomaisten tuotteiden valmistamiseen tarvittavien tuotteiden, komponenttien ja raaka-aineiden saatavuutta ja hankkimista ja aiheuttaa näin ollen konkreettisen riskin haitasta kokonaisille tuotantoketjuille. On ratkaisevan tärkeää estää se, että jäsenvaltioiden väliselle rajatylittävälle kaupalle syntyy esteitä, jotka johtuvat kansallisen lainsäädännön eroista, sillä tällaiset erot rajoittaisivat kriittisten tuotteiden ja niihin liittyvien komponenttien ja raaka-aineiden vapaata liikkuvuutta sisämarkkinoilla ja haittaisivat toimitusketjujen toimintaa. Nämä vaikeudet toimitusketjuissa ovat myös paljastaneet kriisinhallintavälineiden ja koordinointimekanismien puutteen, riittämättömän tietojenvaihdon sekä riittämättömän yleiskuvan unionin valmistuskapasiteetista, erityisesti puolustustarvikkeiden osalta.

(72) Turvallisuustilanteen jatkuva heikkeneminen, johon liittyy kasvavia pitkän aikavälin uhkia, sekä puolustusteknologian ja -innovoinnin kehityksen nopeutuminen ja puolustusmenojen odotettavissa oleva kasvu todennäköisesti lisäävät puolustustarvikkeiden kysyntää ja pahentavat tällaisiin tarvikkeisiin liittyviä tulevia toimituskriisejä. On todennäköistä, että tällainen kasvanut kysyntä lisää unionin puolustustarvikkeiden toimitusketjuihin kohdistuvaa painetta, ja jos unionin tasolla ei hyväksytä asiaa koskevia puitteita, sen seurauksena kehitetään tai lisätään erilaisia kansallisia toimenpiteitä, joilla pulaan puututaan. Tämä puolestaan hankaloittaa sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja sen myötä heikentää unionin ja sen jäsenvaltioiden puolustus- ja turvallisuusetuja.

(73) Lisäksi nopeasti muuttuva turvallisuusympäristö voi vaikuttaa moninaisiin muihin kriiseihin, kuten puolustusteollisuuteen kohdistuviin kyberhyökkäyksiin tai kriittisen infrastruktuurin laajamittaisiin häiriöihin, jotka edellyttäisivät nopeita ja määrätietoisia koordinoituja toimia, jotta voidaan estää vakavat häiriöt asiaan liittyvissä puolustusalan toimitusketjuissa. Koska puolustustarvikkeiden kysyntä kasvaa ja niihin liittyviin toimitusketjuihin kohdistuu entistä enemmän painetta, kyseisten toimitusketjujen luotettava toiminta on olennaisen tärkeää puolustustarvikkeiden sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi.

(74) Kuten erittäin lyhyen aikavälin puolustushankintojen tarpeiden koordinointia käsittelevän yhteisten puolustushankintojen työryhmän työstä ja asetuksen (EU) 2023/1525 täytäntöönpanosta saadut kokemukset osoittavat, unionin puolustusalan toimitusketjut ovat usein rajatylittäviä, erityisesti alemmilla tasoilla. On tärkeää välttää se, että puolustustarvikkeiden unionin laajuisten toimitusketjujen kasvava monimutkaisuus johtaa Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kokonaistuotantokapasiteetin ja toimitusketjujen vähäiseen näkyvyyteen ja jäsenvaltioiden kyvyttömyyteen tehdä tietoon perustuvia päätöksiä erityisesti toimituspulan korjaamiseksi tai sen riskin lieventämiseksi.

(75) On olemassa konkreettinen riski, että kansallisella tasolla hyväksytyt toimitusvarmuutta koskevat toimenpiteet eivät riitä vastaamaan tehokkaasti haasteisiin tulevaisuudessa ja että yksittäiset jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla ottaa huomioon unionin laajuisiin puolustusalan toimitusketjuihin kohdistuvia rajatylittäviä vaikutuksia eivätkä käsitellä niitä asianmukaisesti. Lisäksi koordinoimattomilla kansallisen tason lähestymistavoilla, jotka koskevat erityisesti sertifiointia ja EU:n sisäisiä puolustustarvikkeiden siirtoja ja sotilaallisiin tarkoituksiin tehtyjen tilausten asettamista etusijalle, voi olla vakavia kielteisiä vaikutuksia puolustustarvikkeiden sisämarkkinoiden toimintaan, erityisesti koska ne luovat esteitä rajatylittävälle kaupalle ja pahentavat yleistä pulaa ja häiriöitä toimitusketjuissa.

(76) Mainittujen haasteiden vuoksi on tarpeen ja asianmukaista perustaa unionin laajuinen toimitusvarmuusjärjestelmä, jonka tarkoituksena on parantaa puolustustarvikkeiden toimitusvarmuutta, jotta voidaan varmistaa sisämarkkinoiden moitteeton toiminta ja parantaa niiden kykyä selviytyä häiriöistä. Tässä yhteydessä on olennaisen tärkeää säätää koordinointitoimenpiteistä ja varautua vaikutuksiin, joita tulevilla toimituskriiseillä on puolustustarvikkeiden sisämarkkinoihin, ja reagoida niihin; varmistaa sellaisten puolustustarvikkeiden, niiden komponenttien ja raaka-aineiden sekä niiden tuotannon kannalta kriittisten tuotteiden ja palvelujen toimitusvarmuus, joiden saatavuus on välttämätöntä sisämarkkinoiden ja niiden toimitusketjujen moitteettoman toiminnan varmistamiseksi ja jotka on taattava toimituskriisiin puuttumiseksi, jäljempänä ’kriisin kannalta olennaiset tuotteet’; ja varmistaa puolustustarvikkeiden sisämarkkinoiden moitteeton toiminta, myös ehkäisemällä esteitä sille. Kyseisten toimenpiteiden olisi perustuttava Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artiklaan.

(77) Direktiivi 2009/81/EY koskee muun muassa sellaisen asianmukaisen lainsäädäntökehyksen vahvistamista, joka on edellytys Euroopan puolustusmateriaalimarkkinoiden luomiselle, hankintasopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamiseksi tavalla, joka täyttää jäsenvaltioiden turvallisuusvaatimukset ja Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksesta johtuvat velvoitteet. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi direktiivissä 2009/81/EY annetaan varsinkin kriisitilanteisiin puuttumiseksi erityissäännöksiä, joita sovelletaan kriisistä johtuvissa kiireellisissä tilanteissa, kuten tarjousten vastaanottamisen määräaikojen lyhentäminen ja mahdollisuus käyttää neuvottelumenettelyä julkaisematta ennalta hankintailmoitusta. Tietyissä kiireellisissä tapauksissa nämä säännöt saattavat kuitenkin olla riittämättömiä, erityisesti jos kriisistä johtuvaan kiireellisyyteen voidaan puuttua vain siten, että vähintään kaksi jäsenvaltiota osallistuu yhteishankintaan. Näissä tapauksissa usein ainoa ratkaisu kyseisten jäsenvaltioiden turvallisuusetujen varmistamiseksi on avata olemassa oleva puitejärjestely sellaisten jäsenvaltioiden hankintaviranomaisille, jotka eivät olleet sen alkuperäisiä osapuolia, vaikka kyseisestä mahdollisuudesta ei ollut määrätty alkuperäisessä puitejärjestelyssä. Koska näistä mahdollisuuksista ei säädetä direktiivissä 2009/81/EY tämän asetuksen voimaantulohetkellä, tässä asetuksessa säädetään mahdollisuudesta täydentää kyseisen direktiivin säännöksiä tai poiketa niistä kriisistä johtuvissa kiireellisissä tapauksissa edellyttäen, että puitejärjestelyn tehneen yrityksen suostumus saadaan.

(78) Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan hankintasopimukseen tehtävät muutokset on rajoitettava tiukasti siihen, mikä on olosuhteiden kannalta ehdottoman välttämätöntä, samalla kun noudatetaan mahdollisimman suuressa määrin syrjimättömyyden, avoimuuden ja suhteellisuuden periaatteita. Tältä osin direktiivistä 2009/81/EY olisi voitava poiketa korottamalla puitejärjestelyssä määrättyjä määriä enimmillään 100 prosentilla kyseisen puitejärjestelyn arvosta, kun puitejärjestely avataan muiden jäsenvaltioiden hankintaviranomaisille, siltä osin kuin kyseinen korotus on ehdottoman välttämätön puitejärjestelyn avaamiseksi näille hankintaviranomaisille. Näiden lisämäärien osalta kyseisiin hankintaviranomaisiin olisi sovellettava samoja ehtoja kuin alkuperäisen puitejärjestelyn tehneeseen alkuperäiseen hankintaviranomaiseen. Lisäksi olisi toteutettava asianmukaisia avoimuutta koskevia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että kaikki asiasta mahdollisesti kiinnostuneet osapuolet saavat siitä tiedon.

(79) Jäsenvaltiot ovat viime vuosina osallistuneet yhä enemmän puolustusyhteistyöhön erityisesti lähentääkseen sotilaallisia voimavarojaan. Unionin prosessien, kuten puolustuksen koordinoidun vuosittaisen tarkastelun ja PRY:n, tarkoituksena on erityisesti tukea asiaankuuluvien painopisteiden täytäntöönpanoa kartoittamalla ja edistämällä mahdollisuuksia tiiviimpään puolustusyhteistyöhön, jotta voidaan saavuttaa unionin tavoitetaso turvallisuus- ja puolustusalalla. Geopoliittisen ympäristön jatkuva heikkeneminen ja kansainvälisen ympäristön äärimmäinen epävakaus tekevät operatiivisen yhteistyön kehittämisestä entistäkin tarpeellisempaa. Jotta puolustusyhteistyö olisi tehokasta, voi olla tarpeen edellyttää, että yhteistyötä tekevien jäsenvaltioiden puolustusvoimat käyttävät täsmälleen samaa puolustustarviketta tai ainakin sellaisia tarvikkeita, jotka ovat niin lähellä toisiaan, että ne ovat keskenään vaihdettavissa. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltion, joka osallistuu tällaiseen yhteistyöaloitteeseen tai liittyy tällaiseen yhteistyöaloitteeseen, joka ei rajoitu pelkästään yhteistyössä tehtäviin puolustustarvikehankintoihin, olisi sallittava poiketa avoimuutta ja kilpailua koskevista periaatteista ja tehdä hankintasopimus ilman edeltävää kilpailua tai ilman hankintailmoituksen julkaisemista kyseistä tuotetta valmistavan, Euroopan puolustuksen teknologiseen ja teolliseen perustaan kuuluvan yrityksen kanssa edellyttäen, että tämä on tarpeen kyseisen puolustusyhteistyön toteuttamiseksi.

(80) Kun otetaan huomioon turvallisuustilanne ja puolustustarvikkeiden sisämarkkinoilla ja niiden toimitusketjuissa vallitsevat ja ennakoitavissa olevat jännitteet ja pullonkaulat, jotka johtuvat erityisesti Euroopan unionin rajallisen valmistuskapasiteetin ja Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan alkamisen jälkeen tapahtuneen kysynnän rajun kasvun välisestä ristiriidasta, on tarpeen säätää toimenpiteistä, joiden avulla unioni voi ennakoida sellaisia puolustustarvikkeiden vakaviin toimitushäiriöihin liittyviä riskejä, jotka johtaisivat tai todennäköisesti johtaisivat toisistaan poikkeavien kansallisten toimenpiteiden hyväksymiseen, millä olisi vakava kielteinen vaikutus sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan, sekä varautua niihin ja lieventää niitä.

(81) Unionin kyky ennakoida ja käsitellä sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan vaikuttavia puolustustarvikkeiden toimituskriisejä riippuu unionin tason tietämyksestä ja valvonnasta, joka koskee tällaisten tuotteiden unionin toimitusketjujen rakennetta, vahvuuksia ja heikkouksia. Kun otetaan huomioon puolustusalan toimitusketjujen monimutkaisuus ja niissä vallitsevat nykyiset jännitteet ja riski pulan syntymisestä näissä toimitusketjuissa, on tarpeen säätää välineistä, joilla mahdollistetaan jatkuva koordinoitu lähestymistapa kriisin kannalta olennaisten tuotteiden unionin toimitusketjujen kartoittamiseen ja seurantaan. Tällaisen kartoituksen tuloksista saadaan myös tärkeää tietoa, jota hyödynnetään kehitettäessä unionin toimenpiteitä, joilla pyritään vahvistamaan Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyä, ja arvioitaessa unionin asemaa maailmanlaajuisissa puolustusalan toimitusketjuissa. Kartoituksessa ja seurannassa olisi tältä osin keskityttävä tuotteisiin, joihin liittyvät vakavat häiriöt tai välitön riski niiden esiintymisestä johtaisivat tai todennäköisesti johtaisivat toisistaan poikkeaviin kansallisiin toimenpiteisiin, millä olisi vakavia kielteisiä vaikutuksia sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan, erityisesti rajatylittävän kaupan esteiden muodossa.

(82) Kartoitusta varten komission olisi laadittava luettelo kriisin kannalta olennaisista tuotteista, joka saatetaan säännöllisesti ajan tasalle ja jossa keskitytään mahdollisiin häiriöihin tai pullonkauloihin, jotka vaikuttavat tällaisten tuotteiden toimitusvarmuuteen. Komission suorittaman kyseisten tuotteiden yksilöimisen olisi perustuttava jäsenvaltioiden toimittamiin tietoihin, jotka perustuvat asiaankuuluvan valmistuskapasiteetin ja toimitusketjujen määrittämiseen. Aggregoitujen tietojen kattavuuden varmistamiseksi komission olisi ristiintarkastettava kyseiset tiedot käyttäen tähän tarkoitukseen saatavilla olevia tietoja sekä tarvittaessa tietoja, jotka on saatu yrityksille esitettyjen vapaaehtoisten tietopyyntöjen avulla.

(83) Komission olisi säädettävä kehyksestä ja menetelmistä kriisin kannalta olennaisten tuotteiden yksilöimiseksi. Kartoituksen tehokkuuden varmistamiseksi kyseinen kehys ja menetelmät olisi määriteltävä siten, että vältetään jäsenvaltioille aiheutuva tarpeeton hallinnollinen rasitus. Sen vuoksi niiden olisi perustuttava olemassa oleviin kansallisiin kehyksiin ja menetelmiin, jotka jäsenvaltiot jakavat komissiolle. Kyseisessä kehyksessä ja kyseisessä menetelmässä olisi ensinnäkin keskityttävä olemassa oleviin pullonkauloihin puolustusalan toimitusketjuissa, ja niiden olisi johdettava valmistuskapasiteetin ja sen toimitusketjujen määrittämiseen.

(84) Osana kartoitusta komission olisi myös määritettävä ja laadittava luettelo varhaisvaroitusindikaattoreista sellaisten tekijöiden tunnistamiseksi, jotka voivat häiritä tällaisten tuotteiden toimituksia, vaarantaa ne tai vaikuttaa niihin kielteisesti. Tällaisia indikaattoreita voisivat olla läpimenoaikojen epätyypilliset pitkittymiset, kriisin kannalta olennaisten tuotteiden valmistukseen tarvittavien raaka-aineiden, välituotteiden ja inhimillisen pääoman tai asianmukaisten valmistuslaitteiden saatavuus, ennustettu kysyntä, normaalin hintavaihtelun ylittävät hinnankorotukset, onnettomuudet, hyökkäykset, luonnonkatastrofit tai muut vakavat tapahtumat, kauppapolitiikan, tullien, vientirajoitusten, kaupan esteiden ja muiden kauppaan liittyvien toimenpiteiden vaikutukset sekä kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tärkeimpien toimittajien liiketoiminnan lopettamisen ja toimintojen ulkomaille siirtämisen tai niihin kohdistuvien yritysostojen vaikutukset. Komission seurantatoimissa olisi keskityttävä näihin varhaisvaroitusindikaattoreihin, ja niihin voi tarvittaessa sisältyä asiaankuuluville toimijoille esitettäviä vapaaehtoisia tietopyyntöjä.

(85) Jotta voidaan minimoida seurantaan osallistuville yrityksille aiheutuva rasitus ja varmistaa, että hankitut tiedot voidaan koota mielekkäällä tavalla, komission olisi säädettävä standardoiduista ja turvallisista tiedonkeruukeinoista. Näillä keinoilla olisi varmistettava, että kerättyjä tietoja käsitellään luottamuksellisesti ja niin, että taataan liikesalaisuus ja kyberturvallisuus. Jotta voidaan rajoittaa kansallisiin hallintoihin kohdistuvaa taakkaa, jäsenvaltioiden olisi vastaavasti voitava pyytää komissiota suorittamaan niille annetut tehtävät puolustustarvikkeiden toimitusketjujen kartoittamiseksi.

(86) Jäsenvaltioiden olisi komission yksilöimien kriisin kannalta olennaisten tuotteiden luettelon perusteella yksilöitävä alueellaan tällaisten tuotteiden tärkeimmät toimittajat. Luettelo näistä toimittajista olisi toimitettava komissiolle tehokkaan koordinoidun lähestymistavan varmistamiseksi unionin tasolla. Jotta voidaan tunnistaa kaikki tapahtumat, joilla voi olla kielteisiä ja pysyviä seurauksia näiden tuotteiden oikea-aikaiselle saatavuudelle ja toimituksille, ja raportoida niistä, jäsenvaltioiden olisi seurattava tällaisten toimittajien kykyä toteuttaa toimiaan varhaisvaroitusindikaattoreiden perusteella. Samasta syystä kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tärkeimpien toimittajien olisi myös ilmoitettava jäsenvaltiolle, jonka alueelle ne ovat sijoittautuneet, jos ne havaitsevat toimitushäiriöitä, jotka voivat vaikuttaa merkittävästi niiden kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tuotantoon liittyvään toimintaan.

(87) Osana kriisivalmiuskehystä komission olisi tehtävä stressitestejä ja simulaatioita ja koordinoitava niitä, erityisesti puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston ohjeiden pohjalta puolustusalan toimitusketjujen kannalta ratkaisevan tärkeissä kysymyksissä. Tässä yhteydessä komissio voisi kehittää skenaarioita ja parametreja, joissa otetaan huomioon kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimituskriisiin liittyvät erityiset riskit. Kaikkien asiaankuuluvien toimijoiden kriisivalmiuden varmistamiseksi on tarpeen, että kaikki jäsenvaltiot ja tarvittaessa korkea edustaja, Euroopan puolustusvirasto ja muut asiaankuuluvat toimijat kutsutaan osallistumaan vapaaehtoisesti näihin stressitesteihin. Tässä yhteydessä komissio voisi helpottaa hätätilanteisiin varautumista koskevien strategioiden kehittämistä ja kannustaa niihin, mukaan lukien kriisiviestintästrategiat ja tietojenvaihto haastavissa olosuhteissa sovellettavista rajoituksista. Koska toimitusketjujen pullonkauloihin liittyvät tiedot ovat arkaluonteisia unionin ja sen jäsenvaltioiden puolustus- ja turvallisuusetujen kannalta, näiden stressitestien tulosten olisi oltava turvallisuusluokiteltuja tietoja.

(88) Avoimuuden puute unionin puolustustarvikkeiden sertifiointiviranomaisten henkilöllisyyden ja sertifiointimenettelyjen osalta rajoittaa puolustustarvikkeiden ristiinsertifiointia, mikä johtaa puolustustarvikkeiden sisämarkkinoiden pirstoutumiseen entisestään erityisesti toimituskriisien aikana, kuten vuoden 2023 ampumatarvikekriisi osoitti. Osana varautumiskehystä on sen vuoksi tarpeen lisätä kansallisten sertifiointiprosessien avoimuutta ja helpottaa tietojen jakamista sertifiointiviranomaisten välillä, jotta voidaan helpottaa puolustustarvikkeiden ristiinsertifiointia ja edistää tällaisten tarvikkeiden liikkumista sisämarkkinoilla. Tätä varten komission olisi laadittava luettelo kansallisista sertifiointiviranomaisista ja pidettävä se ajan tasalla.

(89) Jotta voidaan vähentää riskiä kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimituspulasta, on tarpeen nopeuttaa kyseisten tuotteiden tuotantoon liittyvien tuotantolaitosten käyttöönottoa erityisesti varmistamalla tällaisten laitosten suunnittelua, rakentamista ja toimintaa koskevien hakemusten tehokas ja oikea-aikainen hallinnollinen käsittely. Tätä varten jäsenvaltioiden viranomaisten olisi varmistettava, että tällaiset hakemukset käsitellään niin nopeasti kuin on oikeudellisesti mahdollista.

(90) Jotta unioni voisi lieventää toimituskriisin riskin puhkeamista, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten olisi varoitettava puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa, jos ne saavat tiedon kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimituksiin liittyvän vakavan häiriön riskistä, tai jos niillä on konkreettista ja luotettavaa tietoa minkä tahansa muun asiaa koskevan riskitekijän tai tapahtuman toteutumisesta. Jotta voidaan varmistaa koordinoitu lähestymistapa tällaisen riskin lieventämiseksi, komission olisi saadessaan tiedon tällaisesta riskistä toteutettava ennaltaehkäiseviä toimia, kuten kutsuttava koolle puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston ylimääräinen kokous, jossa keskustellaan mahdollisten häiriöiden vakavuudesta ja mahdollisesta reagoinnista, ja tarvittaessa kuultava asiaankuuluvia kolmansia maita ja kansainvälisiä järjestöjä yhteistyöhön perustuvien ratkaisujen löytämiseksi toimitusketjujen häiriöiden välttämiseksi tai niihin puuttumiseksi, kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti.

(91) Tässä asetuksessa olisi myös säädettävä välineistä, joilla puututaan tehokkaasti ja koordinoidusti välittömästi uhkaavaan tai jo syntyneeseen toimituskriisiin. Koska on tarpeen säätää kohdennetuista toimenpiteistä sen mukaan, koskeeko vakava kielteinen vaikutus sisämarkkinoiden toimintaan tai sen välitön riski kriisin kannalta olennaisia tuotteita, jotka eivät ole puolustustarvikkeita, vai kriisin kannalta olennaisia puolustustarvikkeita, tässä asetuksessa olisi näin ollen säädettävä kahdesta eri toimituskriisivaiheesta.

(92) Toimituskriisivaihe olisi otettava käyttöön konkreettisen ja luotettavan näytön perusteella, jos kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tarjonnassa on vakavia häiriöitä tai jos on olemassa tällaisten häiriöiden välitön riski ja jos tällaisista vakavista häiriöistä tai niiden välittömästä riskistä aiheutuu tai todennäköisesti aiheutuu se, että hyväksytään kriisin kannalta olennaisia tuotteita, jotka eivät ole puolustustarvikkeita, koskevia toisistaan poikkeavia kansallisia toimenpiteitä, joista seuraa vakavia kielteisiä vaikutuksia sisämarkkinoiden moitteettomalle toiminnalle, erityisesti tällaisten kriisin kannalta olennaisten tuotteiden rajatylittävän kaupan esteitä.

(93) Turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaihe olisi otettava käyttöön, jos puolustustarvikkeiden tarjonnassa on vakavia häiriöitä tai jos on olemassa tällaisten häiriöiden välitön riski ja jos tällaisista vakavista häiriöistä tai niiden välittömästä riskistä aiheutuu tai todennäköisesti aiheutuu se, että hyväksytään kriisin kannalta olennaisia puolustustarvikkeita koskevia toisistaan poikkeavia kansallisia toimenpiteitä, joista seuraa vakavia kielteisiä vaikutuksia sisämarkkinoiden moitteettomalle toiminnalle ja erityisesti tällaisten kriisin kannalta olennaisten puolustustarvikkeiden rajatylittävän kaupan esteitä. Arvioidessaan täyttyvätkö turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen käyttöönoton edellytykset, komission olisi otettava erityisesti huomioon, onko unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetuihin vaikuttava kriisi havaittu yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla, kuten onko jokin jäsenvaltio aktivoinut yhteistä puolustusta koskevan lausekkeen Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 42 artiklan 7 kohdan mukaisesti. Tässä yhteydessä komissio voisi ottaa huomioon, onko tällainen kriisi havaittu myös Naton tasolla.

(94) Koska toimituskriisivaiheen tai turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen käyttöönottoa koskeva päätös on arkaluonteinen erityisesti niiden toimenpiteiden mahdollisten seurausten vuoksi, joita voidaan toteuttaa sen käyttöönoton vuoksi, mukaan lukien tällaisten toimenpiteiden mahdolliset merkittävät vaikutukset yksityisiin yrityksiin unionissa, neuvostolle olisi siirrettävä valta hyväksyä täytäntöönpanosäädös toimituskriisivaiheiden käyttöönotosta, jatkamisesta ja päättämisestä. Sen varmistamiseksi, että unionin tason toimet mukautetaan toimituskriisin luonteeseen, neuvoston olisi myös määritettävä, mitkä tässä asetuksessa säädetyistä toimenpiteistä olisi otettava käyttöön meneillään olevan toimituskriisin ratkaisemiseksi, ja sen olisi voitava määrittää, minkä kriisin kannalta olennaisten tuotteiden osalta nämä toimenpiteet olisi otettava käyttöön.

(95) Jotta voidaan arvioida tarkasti ja lähes reaaliaikaisesti toimituskriisin luonnetta ja vakavuutta sekä priorisointitoimenpiteiden käyttöönoton tarpeellisuutta, komission olisi voitava esittää tietopyyntöjä kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tuotantoon osallistuville talouden toimijoille, jos neuvoston täytäntöönpanosäädöksessä tästä säädetään toimituskriisivaiheessa tai turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheessa. Tällaisia tietopyyntöjä olisi esitettävä vain, jos saatavilla olevat tiedot eivät ole riittäviä, ja ne olisi rajoitettava tietoihin tuotantovalmiuksista, tuotantokapasiteetista tai mahdollisista merkittävimmistä häiriöistä. Koska tiedot, joita voidaan pyytää, ovat arkaluonteisia, komission olisi saatava ennakkosuostumus siltä jäsenvaltiolta, jossa asianomaisen talouden toimijan tuotantopaikka sijaitsee, ja pyydetyt tiedot olisi toimitettava kyseisen jäsenvaltion kautta. Jos asianomainen jäsenvaltio suostuu tällaisen tietopyynnön esittämiseen, sen olisi voitava päättää osoittaa pyyntö suoraan asianomaiselle talouden toimijalle ja ilmoittaa siitä komissiolle. On myös tärkeää, että komissio on tietoinen kolmansien maiden esittämistä kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tarjontaa koskevista tietopyynnöistä, jotka liittyvät unioniin sijoittautuneiden talouden toimijoiden toimintaan, koska tällaiset tietopyynnöt voivat johtaa kyseisten kolmansien maiden suorittamiin priorisointitoimenpiteisiin, joilla voi olla merkittävä vaikutus tällaisten tuotteiden tarjontaan unionissa ja sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan. Sen vuoksi asianomaisen talouden toimijan olisi ilmoitettava asiasta hyvissä ajoin jäsenvaltiolle, jonka alueella sen tuotantopaikka sijaitsee, ja jäsenvaltion olisi vuorostaan ilmoitettava asiasta komissiolle, jotta asianomainen jäsenvaltio ja komissio voivat pyytää asianomaista talouden toimijaa toimittamaan vastaavia tietoja kuin ne tiedot, joita kolmas maa on pyytänyt.

(96) Jos kriisin kannalta olennaisista tuotteista on vakava ja jatkuva pula tai niiden kysyntä on poikkeuksellisen suurta ja jos tämä aiheuttaa vakavan kielteisen vaikutuksen sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan tai sen välittömän riskin, kriisin kannalta olennaisten tuotteiden saatavuuden varmistamiseksi toteutettavat unionin tason priorisointitoimenpiteet voisivat osoittautua välttämättömiksi puolustustarvikkeiden ja niiden toimitusketjujen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi. Komission olisi voitava tehdä tässä yhteydessä jäsenvaltion pyynnöstä ensisijaisiksi luokiteltuja pyyntöjä sekä kriisin kannalta olennaisten puolustustarvikkeiden että kriisin kannalta olennaisten tuotteiden, jotka eivät ole puolustustarvikkeita, toimittamisen helpottamiseksi ja ensisijaisiksi luokiteltavia tilauksia kriisin kannalta olennaisten tuotteiden, jotka eivät ole puolustustarvikkeita, toimittamisen varmistamiseksi. Neuvoston olisi otettava käyttöön nämä priorisointitoimenpiteet.

(97) Ensisijaisiksi luokiteltuihin pyyntöihin olisi kuuluttava komission jäsenvaltion aloitteesta unioniin sijoittautuneille asianomaisille talouden toimijoille esittämät pyynnöt hyväksyä tai asettaa etusijalle kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tilaukset. Viimeisenä keinona, jolla varmistetaan se, että puolustusalan toimitusketjut voivat jatkaa toimintaansa toimituskriisin aikana, ja jota on käytettävä vain silloin, kun se on tarpeen ja oikeasuhteista tätä tarkoitusta varten, kyseisillä ensisijaisiksi luokitelluilla pyynnöillä olisi pyrittävä tukemaan jäsenvaltiota, jolla on vakavia vaikeuksia joko tilauksen tekemisessä tai kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimittamiseen liittyvän sopimuksen täytäntöönpanossa. Talouden toimijoilla olisi oltava mahdollisuus kieltäytyä siitä, että niille esitetään ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö. Ensisijaiseksi luokiteltua pyyntöä esittäessään komission olisi otettava huomioon mahdolliset kielteiset vaikutukset kilpailuun sisämarkkinoilla ja markkinoiden vääristymien pahenemisen riski. Ensisijaisiksi luokiteltujen pyyntöjen vastaanottajien ja edunsaajien valinta ei myöskään saisi olla syrjivää.

(98) Kun otetaan huomioon, että unionin turvallisuustilanne on heikentynyt edelleen sen seurauksena, että Venäjän uhka jatkuu ja kasvaa sen Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan yhteydessä, on ratkaisevan tärkeää puuttua vaikeuksiin, joita jäsenvaltioilla voi olla tilauksen tekemisessä tai puolustustarvikkeiden toimittamiseen liittyvän sopimuksen täytäntöönpanossa, erityisesti jos tällaiset vaikeudet johtuvat häiriöistä sellaisten kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tarjonnassa, jotka eivät ole puolustustarvikkeita. Jos kriisin kannalta olennaiset tuotteet ovat kaksikäyttötuotteita tai siviilituotteita, puolustusalan toimitusketjuihin voikin kohdistua kilpailua sellaisten muiden kuin puolustusalan toimitusketjujen taholta, joilla on huomattavasti vahvempi ostovoima, kun ne yrittävät hankkia kyseisiä kriisin kannalta olennaisia tuotteita. Sen vuoksi on tarpeen säätää ylimääräisestä, viimeisenä keinona käytettävästä välineestä tapauksissa, joissa tällaisten kriisin kannalta olennaisten tuotteiden, jotka eivät ole puolustustarvikkeita, tuotantoa tai toimittamista ei ole voitu saavuttaa muilla toimenpiteillä, mukaan lukien ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö. Ensisijaisiksi luokiteltujen tilausten olisi sen vuoksi annettava komissiolle mahdollisuus velvoittaa unioniin sijoittautuneet talouden toimijat tuottamaan tai toimittamaan tiettyjä kriisin kannalta olennaisia tuotteita, jotka eivät ole puolustustarvikkeita, saatuaan ensin suostumuksen siltä jäsenvaltiolta, jonka alueella asianomaisen talouden toimijan tuotantopaikka sijaitsee, ja siltä jäsenvaltiolta, jonka alueella talouden toimijan johtorakenne sijaitsee. Komissio ei saisi tehdä ensisijaisiksi luokiteltuja tilauksia, jos talouden toimija ei pysty toteuttamaan tilausta, vaikka se olisi luokiteltu ensisijaiseksi, joko riittämättömän tuotantovalmiuden tai tuotantokapasiteetin taikka teknisten syiden vuoksi tai siksi, että se aiheuttaisi talouden toimijalle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen ja erityisiä vaikeuksia, toiminnan jatkuvuuteen liittyvät merkittävät riskit mukaan luettuina. Jos tällaiset syyt ilmenevät sen jälkeen, kun komissio on hyväksynyt täytäntöönpanosäädöksen, jolla talouden toimijalle osoitetaan ensisijaiseksi luokiteltu tilaus tai pyyntö, kyseisen talouden toimijan olisi voitava pyytää komissiota muuttamaan asianomaista täytäntöönpanosäädöstä.

(99) Ensisijaiseksi luokiteltu tilaus tai ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö olisi tehtävä objektiivisten, tosiasioihin perustuvien, mitattavissa olevien ja perusteltujen tietojen perusteella. Siinä olisi otettava huomioon yritysten oikeutetut edut sekä kustannukset ja toimet, joita tuotantojärjestyksen muuttaminen edellyttää. Jos ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö tai ensisijaiseksi luokiteltu tilaus hyväksytään tai määrätään, sen täyttämistä koskevan velvoitteen olisi oltava etusijalla yksityis- tai julkisoikeudellisiin suoritusvelvoitteisiin nähden. Jos ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö koskee puolustustarviketta, pyynnössä olisi täsmennettävä niiden sopimusvelvoitteiden soveltamisala, joihin nähden pyynnön olisi oltava ensisijainen. Jokainen ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö tai tilaus olisi tehtävä käypään ja kohtuulliseen hintaan. Tällainen hinta olisi voitava laskea edeltävinä vuosina sovellettujen hintojen perusteella edellyttäen, että mahdollinen korottaminen tai alentaminen perustellaan esimerkiksi inflaatio tai tuotantokustannusten nousu huomioon ottaen. Kun otetaan huomioon, että on tärkeää varmistaa sellaisten kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimittaminen, jotka ovat ehdottoman tarpeellisia sisämarkkinoiden ja niiden toimitusketjujen moitteettoman toiminnan kannalta, ensisijaiseksi luokitellun pyynnön tai tilauksen täyttämistä koskevan velvoitteen noudattaminen ei saisi aiheuttaa kolmansille osapuolille vastuuvelvollisuutta vahingoista, jotka voivat johtua jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien sopimusvelvoitteiden rikkomisesta, siltä osin kuin sopimusvelvoitteiden rikkominen on ollut tarpeen toimeksiannon mukaisen ensisijaiseksi asettamisen noudattamiseksi. Talouden toimijoiden, jotka mahdollisesti kuuluvat ensisijaiseksi luokitellun pyynnön soveltamisalaan, olisi voitava ottaa ensisijaisiksi luokitellun pyynnön mahdolliset seuraukset huomioon kaupallisten sopimustensa ehdoissa.

(100) Jos talouden toimija on nimenomaisesti hyväksynyt ensisijaiseksi luokitellun pyynnön ja komissio on tällaisen hyväksynnän jälkeen hyväksynyt täytäntöönpanosäädöksen tai jos talouden toimijalle on komission hyväksymällä täytäntöönpanosäädöksellä määrätty ensisijaiseksi luokiteltu tilaus, talouden toimijan olisi täytettävä kaikki kyseisen täytäntöönpanosäädöksen ehdot. Jos talouden toimija ei noudata täytäntöönpanosäädöksessä vahvistettuja ehtoja, sen olisi menetettävä vapautus sopimusperusteisesta vastuusta. Jos noudattamatta jättäminen on tahallista tai johtuu törkeästä huolimattomuudesta, komission olisi voitava määrätä talouden toimijalle sakko tai uhkasakko suhteellisuusperiaatetta noudattaen. Komission olisi otettava huomioon kaikki talouden toimijan esittämät asianmukaiset perustelut sen määrittämiseksi, pidetäänkö sakkoja tai uhkasakkoja tarpeellisina ja oikeasuhteisina.

(101) Jos unioniin sijoittautuneeseen talouden toimijaan sovelletaan poikkeuksellisesti toimenpidettä, joka edellyttää kolmannesta maasta peräisin olevaa kriisin kannalta merkityksellistä tuotetta koskevaa ensisijaiseksi luokiteltua tilausta tai ensisijaiseksi luokiteltua pyyntöä, sen olisi ilmoitettava asiasta komissiolle, jotta voidaan arvioida, voiko tällaisella toimenpiteellä olla merkittävä vaikutus kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimitusvarmuuteen ja sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan, sekä kaikista asianmukaisista toimista, jotka olisi mahdollisesti toteutettava kyseisen toimenpiteen johdosta.

(102) Tiettyjen tuotteiden tuotannon tai toimituksen etusijalle asettamista koskeva pyyntö tai velvoite ei vaikuta suhteettomasti Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä ’perusoikeuskirja’, 16 artiklassa suojattuun elinkeinovapauteen ja sopimusvapauteen eikä perusoikeuskirjan 17 artiklassa vahvistettuun omistusoikeuteen. Perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan mukaisesti näiden oikeuksien ja vapauksien käyttämistä voidaan rajoittaa ainoastaan lailla ja kyseisten oikeuksien ja vapauksien olennaista sisältöä noudattaen sekä suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

(103) Jos turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaihe otetaan käyttöön, myös toimituskriisivaiheen aikaisten toimenpiteiden olisi oltava käytettävissä, jos neuvosto katsoo sen aiheelliseksi ja jos täytäntöönpanosäädöksessä, jolla turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaihe otetaan käyttöön, niin säädetään.

(104) EU:n sisäisiä puolustustarvikkeiden siirtoja säännellään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/43/EY ([30]), jolla pyritään yksinkertaistamaan kyseisiä siirtoja puolustustarvikkeiden sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan takaamiseksi. Kuten kyseisen direktiivin aiemmissa arvioinneissa on osoitettu, koonti- ja yksittäisten siirtolupien myöntäminen etukäteen on edelleen suurelta osin normi puolustustarvikkeiden siirroissa sisämarkkinoilla, ja hakemusten keskimääräinen käsittelyaika vaihtelee, joskus huomattavasti, jäsenvaltiosta toiseen. Turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin aikana ja neuvoston katsoessa sen tarpeelliseksi neuvoston olisi voitava hyväksyä täytäntöönpanosäädös, jolla otetaan käyttöön turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaihe, jotta voidaan määrittää määräaika, joka saisi olla enintään kaksi viikkoa ja jonka kuluessa asianomaisten kansallisten viranomaisten olisi käsiteltävä hakemukset vastaanotettuaan ne kokonaisuudessaan, jotta voidaan entisestään helpottaa näiden tuotteiden siirtoja sisämarkkinoilla. Lisäksi tällä asetuksella pyritään helpottamaan kriisin kannalta olennaisten tuotteiden EU:n sisäisiä siirtoja toimituskriisin yhteydessä. Sen vuoksi olisi selvennettävä, että jos jäsenvaltio asettaa rajoituksia sellaisten kriisin kannalta olennaisten tuotteiden komponenttien viennille, joiden se katsoo olevan arkaluonteisia direktiivin 2009/43/EY mukaisesti, se ei saisi vaatia lisälupia kyseisten komponenttien EU:n sisäiselle siirrolle, jos vastaanottaja esittää käyttöä koskevan ilmoituksen, jossa se vakuuttaa, että siirtoluvan kohteena olevat komponentit on liitetty tai on tarkoitus liittää puolustustarvikkeeseen eikä niitä voida siirtää eteenpäin eikä viedä sellaisenaan. Tällainen toimenpide ei saisi vaikuttaa puolustustarvikkeiden siirtoa ja vientiä koskeviin voimassa oleviin unionin eikä kansallisiin sääntöihin.

(105) Koska puolustustarvikkeiden sertifiointi on keskeistä puolustustarvikkeiden sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi erityisesti turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin aikana, tämän asetuksen olisi mahdollistettava nykyisten kansallisten prosessien nopeuttamisen lisäksi jäsenvaltiossa laillisesti sertifioidun, kriisin kannalta olennaisen puolustustarvikkeen pakollinen vastavuoroinen tunnustaminen.

([30]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/43/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2009, yhteisön sisällä tapahtuvia puolustukseen liittyvien tuotteiden siirtoja koskevien ehtojen yksinkertaistamisesta (EUVL L 146, 10.6.2009, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj).

(106) Tässä asetuksessa säädettyjen muiden turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen käsittelemistä koskevien toimenpiteiden lisäksi jäsenvaltioiden olisi siinä tapauksessa, että neuvosto aktivoi kyseiset toimenpiteet, tapauskohtaisesti harkittava kansallisen lainsäädännön ja sovellettavan unionin oikeuden mukaisten puolustukseen liittyvien vapautusten tai poikkeusten käyttöä, jotta voidaan myöntää lupia kriisin kannalta olennaisia puolustustarvikkeita valmistavien tuotantolaitosten suunnittelua, rakentamista ja toimintaa varten tai jotta tällaisten tarvikkeiden tuotannon jatkuvuus voidaan varmistaa, jos ne katsovat, että tällaisten vapautusten tai poikkeusten käyttö helpottaisi kriisin kannalta olennaisten puolustustarvikkeiden toimitusvarmuutta. Tämä voisi koskea erityisesti ympäristö-, terveys- ja turvallisuuskysymyksiä koskevaa unionin oikeutta, joka on välttämätöntä ihmisten terveyden ja ympäristön suojelun parantamiseksi sekä kestävän ja turvallisen kehityksen saavuttamiseksi. Koska esteet, jotka liittyvät kriisin kannalta olennaisten puolustustarvikkeiden liikkumiseen sisämarkkinoilla, ovat turvallisuuteen liittyvälle toimituskriisille ominaisia, on aiheellista sallia tällaisissa olosuhteissa EDIP-ohjelmasta myönnettävä rahoitustuki innovointitoimille, jotta voidaan mahdollistaa puolustustarvikkeiden erityisen nopea saatavuus markkinoilla. Tällaisille toimille annettava tuki edistäisi kyseisiin esteisiin puuttumista erityisesti mahdollistamalla puolustustarvikkeiden toimitusten läpimenoajan merkittävän lyhentämisen tai tällaisten tarvikkeiden massatuotannon. Kun neuvosto ottaa käyttöön turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen, sen olisi näin ollen voitava tehdä tällaisista innovointitoimista tukikelpoisia EDIP-ohjelman puitteissa.

(107) Tämän asetuksen nojalla asetettujen velvoitteiden noudattamisen varmistamiseksi olisi voitava määrätä sakkoja ja uhkasakkoja. Tätä varten olisi vahvistettava asianmukaiset sakot noudattamatta jättämisestä, joka koskee tietopyyntöjä, ensisijaiseksi luokitellusta pyynnöstä johtuvia velvoitteita sekä ilmoitusvelvollisuutta, jota sovelletaan, kun unioniin sijoittautuneeseen talouden toimijaan kohdistetaan kolmannen maan priorisointitoimenpide, ottaen huomioon velvoitteiden väliset noudattamatta jättämisen vakavuuden eri tasot sekä sen, että pk-yrityksiin olisi sovellettava eri enimmäismääriä. Lisäksi olisi säädettävä uhkasakoista, joita sovelletaan, jos ensisijaisiksi luokiteltujen tilausten hyväksymistä ja toteuttamista koskevia velvoitteita ei noudateta, ja joiden olisi oltava oikeasuhteisia, ja pk-yrityksille olisi asetettava eri enimmäismäärät. Seuraamusten täytäntöönpanon vanhentumisaikojen lisäksi sakkojen ja uhkasakkojen määräämiseen olisi sovellettava vanhentumisaikoja. Lisäksi komission olisi annettava asianomaisille talouden toimijoille oikeus tulla kuulluiksi.

(108) Yksi covid-19-kriisin aikana havaituista haasteista oli sellaisen verkoston puuttuminen, jonka avulla voitaisiin varmistaa varautuminen, sekä riittämätön tietojenvaihto ja reagointitoimenpiteiden koordinointi yhtäältä jäsenvaltioiden välillä ja toisaalta jäsenvaltioiden ja komission välillä. Sen vuoksi tämän asetuksen tavoitteen, joka koskee puolustustarvikkeiden tulevien toimituskriisien sisämarkkinoihin kohdistuviin vaikutuksiin varautumista ja niihin reagoimista, saavuttamista olisi tuettava hallintomekanismilla. Tällä asetuksella olisi perustettava puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto helpottamaan yhteistyötä, tietojenvaihtoa sekä tässä asetuksessa säädettyjen toimenpiteiden sujuvaa, tehokasta ja yhdenmukaista täytäntöönpanoa puolustustarvikkeiden toimitusvarmuuden varmistamiseksi. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston olisi koostuttava jäsenvaltioiden ja komission edustajista. Koska puolustustarvikkeiden sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistaminen toimituskriisiaikoina tai tällaisiin toimituskriiseihin varautuminen edellyttää, että otetaan huomioon jäsenvaltioiden kyky kehittää, hankkia ja hallinnoida puolustusvoimavarojaan sekä parantaa puolustusvalmiuttaan, on aiheellista, että komissio ja neuvoston kiertävänä puheenjohtajana vuorossa oleva jäsenvaltio toimivat puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston yhteispuheenjohtajina. Kun lisäksi otetaan huomioon toimitusvarmuusjärjestelmän vaikutus unionin kykyyn puolustaa turvallisuus- ja puolustusetujaan, korkean edustajan ja Euroopan puolustusviraston olisi myös oltava puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston jäseniä. Erityisesti Euroopan puolustusviraston meneillään olevasta puolustustarvikkeiden toimitusvarmuutta koskevasta työstä voisi olla hyötyä tämän asetuksen täytäntöönpanossa.Euroopan puolustusvirasto helpottaa parhaiden käytäntöjen jakamista ja vahvistaa jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä puolustukseen liittyvän toimitusvarmuuden alalla. Se tarjoaa myös tietoa puolustustarvikkeiden toimitusketjuihin vaikuttavista pullonkauloista. Sen vuoksi Euroopan puolustusviraston olisi voitava jakaa näkemyksiään ja asiantuntemustaan muun muassa puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevässä neuvostossa, joka auttaa varautumaan ja reagoimaan toimituskriisien vaikutuksiin puolustustarvikkeiden sisämarkkinoilla. Assosioituneilla mailla olisi oltava oikeus tulla puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston jäseniksi ilman äänioikeutta Euroopan talousalueesta tehdyssä sopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti. Euroopan parlamentin edustajia olisi kutsuttava osallistumaan tarkkailijoina puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston kokouksiin. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston olisi helpotettava jäsenvaltioiden välistä koordinointia ja annettava suosituksia komissiolle ja avustettava sitä tällä asetuksella perustettujen toimitusvarmuuden varmistamiseen tähtäävien mekanismien täytäntöönpanossa, erityisesti ennakoimalla kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimituskriisejä ja varautumalla niihin, ehkäisemällä niitä ja puuttumalla niihin.

(109) Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa, joka koskee sellaisten työohjelmien hyväksymistä, joilla vahvistetaan rahoituksen painopisteet ja sovellettavat rahoitusehdot, rahoituksen myöntäminen erityistoimiin, SEAPien perustaminen, kriisin kannalta olennaisten tuotteiden yksilöiminen ja päivittäminen, kansallisten sertifiointiviranomaisten luettelon laatiminen ja ylläpitäminen, priorisointitoimenpiteet ja seuraamusten määrääminen. Puolustusalan erityispiirteet, erityisesti jäsenvaltioiden, assosioituneiden maiden tai Ukrainan vastuu suunnittelu- ja hankintaprosessista, olisi otettava huomioon. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011 ([31]) mukaisesti.

(110) Ukrainan edustajia olisi voitava kutsua komitean kokouksiin, jos heidän panoksensa Ukrainaa koskeviin täytäntöönpanotoimenpiteisiin on tarpeen, mukaan lukien täytäntöönpanosäädökset, jotka liittyvät Ukrainan tukemiseen tarkoitettuun välineeseen. Näin tällaiset edustajat voisivat esittää näkemyksiään ja vastata jäsenvaltioiden esittämiin kysymyksiin. Heidän läsnäoloaan päätöksenteossa tai osallistumistaan komitean äänestyksiin ei kuitenkaan saisi sallia.

(111) Tätä asetusta olisi sovellettava rajoittamatta unionin kilpailusääntöjen ja erityisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101–109 artiklan ja niiden säädösten soveltamista, joilla pannaan täytäntöön kyseiset artiklat.

(112) Tämän asetuksen nojalla myönnettävän unionin rahoituksen olisi katettava ainoastaan kustannukset, jotka ovat tarpeen EDIP-ohjelman ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen tavoitteiden saavuttamiseksi, eikä sillä voida kattaa yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta aiheutuvia kustannuksia. Sen vuoksi EDIP-ohjelmasta ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä myönnettävällä unionin rahoituksella ei saisi kattaa kustannuksia, jotka aiheutuvat puolustustarvikkeiden hankinnasta ja ylläpidosta sotilaallisiin tai puolustustarkoituksiin, ei myöskään puolustusteollisuuden valmiusreservien perustamisen, hallinnoinnin ja ylläpidon yhteydessä. EDIP-ohjelmasta ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä myönnettävällä unionin rahoituksella olisi kuitenkin voitava kattaa tällaisten tuotteiden hankinnasta tai ylläpidosta aiheutuvat kustannukset, kun kyseiset kustannukset ovat tarpeen Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukyvyn vahvistamiseksi tai Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan elvyttämiseksi, jälleenrakentamiseksi ja nykyaikaistamiseksi, erityisesti kertaluonteiset kustannukset.

(113) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 241 artiklan mukaan neuvosto voi pyytää komissiolta tutkimuksia, joita se pitää yhteisten tavoitteiden toteuttamiseksi tarpeellisina, ja se voi pyytää komissiota tekemään sille aiheellisia ehdotuksia. Komissio ottaa tällaiset ehdotuspyynnöt nopeasti ja yksityiskohtaisesti huomioon.

(114) Tätä asetusta olisi sovellettava sen vaikuttamatta tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikan erityisluonteeseen.

(115) Tämä asetus ei vaikuta puolustustarvikkeiden vientiä koskeviin voimassa oleviin unionin ja kansallisiin sääntöihin eikä direktiivissä 2009/43/EY säädettyihin velvoitteisiin.

(116) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita eli vahvistaa Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan teknologista johtoasemaa, innovointia, valmiutta, pitkän aikavälin kilpailukykyä, häiriönsietokykyä, yhdentymistä ja varautumista, jotta voidaan varmistaa puolustustarvikkeiden oikea-aikainen saatavuus ja toimitus ja edistää Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan elpymistä, jälleenrakentamista ja nykyaikaistamista, vaan se voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

(117) Tämän asetuksen olisi tultava voimaan kiireellisesti, jotta sen täytäntöönpano voitaisiin aloittaa mahdollisimman pian sen tavoitteiden saavuttamiseksi,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

([31]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

I LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Yleiset tavoitteet ja kohde

1. Tämän asetuksen tavoitteena on vahvistaa Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan teknologista johtoasemaa, innovointia, valmiutta, pitkän aikavälin kilpailukykyä, häiriönsietokykyä, yhdentymistä ja varautumista, jotta voidaan varmistaa puolustustarvikkeiden oikea-aikainen saatavuus ja toimitus ja edistää Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan elpymistä, jälleenrakentamista ja nykyaikaistamista.

2. Tässä asetuksessa vahvistetaan talousarvio vuosiksi 2025–2027 ja perustetaan:

1) Euroopan puolustusteollisuusohjelma, jäljempänä 'EDIP-ohjelma', johon sisältyy toimenpiteitä Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukyvyn, reagointikyvyn ja valmiuksien vahvistamiseksi II luvun mukaisesti;

2) Ukrainan tukemiseen tarkoitettu väline, joka on yhteistyöohjelma Ukrainan kanssa Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan elvyttämistä, jälleenrakentamista ja nykyaikaistamista varten, III luvun mukaisesti, ottaen huomioon Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan mahdollinen tuleva yhdentyminen Euroopan puolustuksen teknologiseen ja teolliseen perustaan;

3) oikeudellinen kehys yhteistä etua koskeville eurooppalaisille puolustushankkeille IV luvun mukaisesti;

4) Euroopan sotilasalan myyntimekanismi V luvun mukaisesti;

5) oikeudellinen kehys, jossa vahvistetaan eurooppalaisia puolustusmateriaaliohjelmia varten tarkoitettujen rakenteiden, jäljempänä 'SEAP', perustamista koskevat vaatimukset, menettelyt ja vaikutukset, VI luvun mukaisesti;

6) IV luvun mukaisesti sellainen oikeudellinen kehys sisämarkkinoiden toimituskriisien vaikutuksiin varautumiseksi ja niihin vastaamiseksi, jonka tavoitteena on varmistaa

   a) kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimitusvarmuus; ja

   b) puolustustarvikkeiden sisämarkkinoiden moitteeton toiminta, myös ehkäisemällä niiden esteitä.

3. Tällä asetuksella ei rajoiteta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan 2 kohdassa määrättyä kunkin jäsenvaltion yksinomaista vastuuta kansallisesta turvallisuudestaan eikä kunkin jäsenvaltion oikeutta turvata keskeiset turvallisuusetunsa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 346 artiklan mukaisesti.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan

1) 'ennakkohankintasopimuksella' yhden tai useamman talouden toimijan kanssa tehtyä hankintasopimusta, jonka tarkoituksena on tukea tuotteen nopeaa kehittämistä tai tuotantoa ja jonka nojalla oikeus hankkia tietty määrä tuotteita tiettynä ajanjaksona ja tiettyyn hintaan edellyttää, että osa asianomaisille talouden toimijoille aiheutuvista alkuvaiheen kustannuksista rahoitetaan ennakkoon; ennakkohankintasopimus on oikeudellisesti sitova osallistuvien hankintaviranomaisten ja toimeksisaajan kannalta, mutta se on pantava täytäntöön tekemällä sopimuksia asianomaisten toimeksisaajien kanssa;

2) 'muun kolmannen maan yhteisöllä' muuhun assosioitumattomaan kolmanteen maahan kuin Ukrainaan sijoittautunutta oikeussubjektia taikka unioniin, Ukrainaan tai assosioituneeseen maahan sijoittautunutta oikeussubjektia, jonka johtorakenteet ovat muussa assosioitumattomassa kolmannessa maassa kuin Ukrainassa;

3) 'assosioituneilla mailla' Euroopan vapaakauppaliiton jäseniä, jotka ovat Euroopan talousalueen jäseniä ja jotka soveltavat tätä asetusta Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen mukaisesti;

4) ’pullonkaulalla’ tuotantojärjestelmän kohtaa, jonka ruuhkautuminen keskeyttää tuotannon tai hidastaa sitä merkittävästi;

5) ’rahoitusta yhdistävällä toimella’ unionin talousarviosta, myös varainhoitoasetuksen 2 artiklan 6 alakohdassa määritellystä rahoitusta yhdistävästä välineestä tai foorumista tuettavaa toimea, jossa yhdistetään unionin talousarviosta rahoitettavia tukimuotoja, joita ei makseta takaisin, tai rahoitusvälineitä ja kehitysrahoituslaitosten tai muiden julkisten rahoituslaitosten tai kaupallisten rahoituslaitosten ja sijoittajien rahoittamia, takaisin maksettavia tukimuotoja;

6) ’turvallisuusluokitelluilla tiedoilla’ missä tahansa muodossa olevia tietoja tai aineistoja, joiden luvaton ilmitulo saattaisi vaihtelevassa määrin vahingoittaa unionin tai yhden tai useamman jäsenvaltion etuja ja joilla on Euroopan unionin turvallisuusluokitusmerkintä tai vastaava turvallisuusluokitusmerkintä, sellaisena kuin se on vahvistettu Euroopan unionin edun vuoksi vaihdettujen turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamisesta tehdyssä neuvostossa kokoontuneiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisessä sopimuksessa ([32]);

7) ’hankintaviranomaisilla’ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/24/EU ([33]) 2 artiklan 1 kohdan 1 alakohdassa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/25/EU ([34]) 3 artiklan 1 kohdassa määriteltyjä hankintaviranomaisia;

8) ’määräysvallalla’ kykyä käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa oikeussubjektissa joko suoraan tai välillisesti yhden tai useamman muun oikeussubjektin välityksellä;

9) ’kriisin kannalta olennaisilla tuotteilla’ puolustustarvikkeita tai niiden komponentteja tai raaka-aineita tai niiden tuotannon kannalta kriittisiä tuotteita tai palveluja, joiden saatavuus on välttämätöntä sisämarkkinoiden ja niiden toimitusketjujen moitteettoman toiminnan varmistamiseksi ja joiden saatavuus on taattava toimituskriisiin reagoimiseksi;

10) ’puolustusalan innovointitoimella’ toimea, jonka sisältämällä toiminnalla on ensisijaisesti suoraan tarkoitus laatia suunnitelmia ja järjestelyjä tai konsepteja uusille, muutetuille tai parannetuille puolustustarvikkeille, prosesseille tai palveluille, mukaan lukien mahdollisesti prototyyppien luominen, testaus, demonstrointi, pilotointi, laajamittainen tuotteiden validointi ja markkinareplikointi;

11) ’puolustustarvikkeilla’ direktiivin 2009/43/EY liitteessä tarkoitettuja puolustukseen liittyviä tuotteita sekä rakennusurakoita, tavaroita ja palveluja, jotka liittyvät suoraan kyseisiin tuotteisiin niiden kaikissa ja missä tahansa elinkaaren vaiheissa direktiivin 2009/81/EY 2 artiklan c alakohdassa tarkoitetun mukaisesti;

12) ’saatavuuden dynaamisella hallinnalla’ puolustustarvikkeiden toimittamista ajallaan, sovittuun paikkaan ja sovitun saatavuustason mukaisesti sekä sellaisten saatavuusriskien hallintaa, jotka voisivat aiheuttaa pulaa asianomaisten puolustustarvikkeiden saatavuudessa; tässä yhteydessä saatavuudella tarkoitetaan puolustustarvikkeen valmiutta toimia virheettömästi määritellyissä olosuhteissa ja olla tarvittaessa käyttövalmis;

13) ’johtorakenteella’ kansallisen lainsäädännön mukaisesti nimettyä ja tarvittaessa toimitusjohtajalle raportoivaa oikeussubjektin elintä, jolle on annettu valtuudet määrittää oikeussubjektin strategia, tavoitteet ja yleinen johtaminen ja joka valvoo ja seuraa oikeussubjektin johdon päätöksentekoa;

14) ’tulostiedolla’ tämän asetuksen nojalla tietyn toimen yhteydessä tuotettua dataa, tietämystä tai tietoa, niiden muodosta tai luonteesta riippumatta;

15) ’läpimenoajalla’ aikaa, joka kuluu ostotilauksen tekemisestä siihen, kun valmistaja saa tilauksen valmiiksi;

([32]) EUVL C 202, 8.7.2011, s. 13.

([33]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

([34]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/25/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja direktiivin 2004/17/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

16) ’oikeussubjektilla’ unionin oikeuden, kansallisen lainsäädännön tai kansainvälisen oikeuden perusteella muodostettua ja tunnustettua oikeushenkilöä, jolla on oikeushenkilöllisyys ja kelpoisuus toimia omissa nimissään, käyttää oikeuksia ja jolle voidaan asettaa velvoitteita, tai varainhoitoasetuksen 200 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettua oikeussubjektia, jolla ei ole oikeushenkilöllisyyttä;

17) ’elinkaarella’ kaikkia mahdollisia peräkkäisiä tuotteen vaiheita tutkimuksesta ja kehittämisestä käytöstä poistamiseen ja hävittämiseen;

18) ’ylläpidolla’ kaikkia toimia, jotka toteutetaan puolustustarvikkeen valmiuden ja operatiivisen suorituskyvyn varmistamiseksi, erityisesti laitteen säilyttämiseksi tietyissä olosuhteissa tai sen palauttamiseksi niihin sen käytön päättymiseen saakka, mukaan lukien operaatiovalmius, pitkäikäisyys ja parannukset, räätälöinti ja erikoistuminen, tarkastus, kunnostus, testaus, huolto, muutokset, toimintakuntoluokitus, korjaus, restaurointi, uudelleenrakentaminen, uudelleenkäyttö, talteenotto ja kannibalisointi;

19) ’markkina-arvoltaan keskisuurella yrityksellä’ tai ’midcap-yrityksellä’ yritystä, joka ei ole pk-yritys ja joka työllistää enintään 3 000 henkilöä, kun henkilöstömäärä lasketaan komission suosituksen 2003/361/EY ([35]) liitteessä olevan 3–6 artiklan mukaisesti;

20) ’assosioitumattoman kolmannen maan yhteisöllä’ assosioitumattomaan kolmanteen maahan sijoittautunutta oikeussubjektia taikka unioniin tai assosioituneeseen maahan sijoittautunutta oikeussubjektia, jonka johtorakenteet ovat assosioitumattomassa kolmannessa maassa;

21) ’kertaluonteisilla kustannuksilla’ kustannuksia, jotka aiheutuvat kertaluonteisesti tai epäsäännöllisin väliajoin, erityisesti suunnittelu-, kehitys- ja investointikustannuksia, jotka ovat tarpeen puolustustarvikkeiden tuotannossa tai ylläpidossa tai valmistuskapasiteetin varaamisessa;

22) ’ostosopimuksella’ yhtäältä vähintään kolmen jäsenvaltion ja tapauksen mukaan assosioituneen maan tai Ukrainan sekä toisaalta vähintään yhden puolustustarvikkeiden valmistajan välistä sopimusta, johon sisältyy joko jäsenvaltioiden ja tapauksen mukaan assosioituneiden maiden tai Ukrainan sitoumus hankkia tietty määrä puolustustarvikkeita tietyn ajan kuluessa tai puolustustarvikkeiden valmistajan sitoumus tarjota jäsenvaltioille ja tapauksen mukaan assosioituneille maille tai Ukrainalle mahdollisuus tehdä tällainen hankinta;

23) ’tietojen luovuttajalla’ unionin toimielintä, virastoa tai elintä, jäsenvaltiota tai tämän asetuksen nojalla perustettua yhteisöä, jonka alaisuudessa on tuotettu turvallisuusluokiteltuja tietoja;

24) ’hankintaedustajalla’ jäsenvaltioon tai assosioituneeseen maahan sijoittautunutta hankintaviranomaista, eurooppalaista puolustusmateriaaliohjelmaa varten tarkoitettua rakennetta (SEAP), Euroopan puolustusvirastoa tai kansainvälistä järjestöä, jonka jäsenvaltiot, assosioituneet maat, Ukraina tai SEAP ovat nimenneet suorittamaan yhteishankinnan niiden puolesta;

25) ’raaka-aineella’ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1252 ([36]) 2 artiklan 1 alakohdassa määriteltyä raaka-ainetta;

26) ’tuloksilla’ kaikkia yksittäisen toimen aineellisia tai aineettomia vaikutuksia, kuten dataa, tietämystä tai tietoja, riippumatta niiden muodosta tai luonteesta ja siitä, voidaanko ne suojata, sekä niihin liittyviä oikeuksia, mukaan lukien immateriaalioikeudet;

27) ’huippuosaamismerkillä’ laatumerkkiä, joka osoittaa, että EDIP-ohjelman tai Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen mukaisen ehdotuspyynnön johdosta jätetty ehdotus on saavuttanut kaikki työohjelmassa asetetut arvioinnin kynnysarvot, mutta sitä ei ole voitu rahoittaa, koska kyseiseen ehdotuspyyntöön työohjelmassa varatut määrärahat eivät ole riittäneet, ja se saattaisi saada tukea muista unionin tai kansallisista rahoituslähteistä;

([35]) Komission suositus 2003/361/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj).

([36]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1252, annettu 11 päivänä huhtikuuta 2024, puitteiden vahvistamisesta kriittisten raaka-aineiden turvatun ja kestävän tarjonnan varmistamiseksi ja asetusten (EU) N:o 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 ja (EU) 2019/1020 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

28) 'arkaluonteisilla tiedoilla' turvallisuusluokittelemattomia tietoja ja dataa, joita on suojattava luvattomalta käytöltä tai julkistamiselta tapauksen mukaan unionin oikeudessa tai kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen velvoitteiden vuoksi taikka luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön yksityisyyden tai turvallisuuden suojaamiseksi;

29) 'pienillä ja keskisuurilla yrityksillä' tai 'pk-yrityksillä' suosituksen 2003/361/EY liitteessä olevassa 2 artiklassa määriteltyjä pieniä ja keskisuuria yrityksiä;

30) 'pienellä markkina-arvoltaan keskisuurella yrityksellä' tai 'pienellä midcap-yrityksellä' kyseiselle käsitteelle komission suosituksen (EU) 2025/1099 ([37]) liitteessä annettua merkitystä;

31) 'alihankkijalla' talouden toimijaa, jota ehdokas, tarjoaja tai toimeksisaaja ehdottaa suorittamaan pääsopimuskumppanin valvonnassa erityisiä tehtäviä tai palveluja, jotka edistävät sellaisen puolustustarvikkeen suunnittelua tai valmistusta, joka on muu kuin mitä toimittajat tarjoavat sopimuksen täytäntöönpanemiseksi, jolle on osoitettu vähintään 15 prosenttia sopimuksen arvosta ja joka tarvitsee pääsyn turvallisuusluokiteltuihin tietoihin kyseisen sopimuksen toteuttamista varten; tätä määritelmää sovellettaessa 'toimittajalla' tarkoitetaan talouden toimijaa, joka toimittaa oman suunnittelunsa tai tuotantonsa osia toimeksisaajalle.

3 artikla

Talousarvio

1. Rahoituspuitteet ohjelman toteuttamiseksi 30 päivän joulukuuta 2025 ja 31 päivän joulukuuta 2027 väliseksi kaudeksi ovat

a) 1 200 000 000 euroa käypinä hintoina; ja

b) jäljempänä olevan 5 artiklan mukaiset lisärahoitusosuudet.

2. Rahoituspuitteet Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen toteuttamiseksi 30 päivän joulukuuta 2025 ja 31 päivän joulukuuta 2027 väliseksi kaudeksi ovat

a) 300 000 000 euroa käypinä hintoina; ja

b) jäljempänä olevan 23 artiklan mukaisten lisärahoitusosuuksien määrä osoitettuun tasoon asti.

3. Tämän asetuksen nojalla myönnettävä unionin rahoitus kattaa ainoastaan kustannukset, jotka ovat tarpeen EDIP-ohjelman ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen tavoitteiden saavuttamiseksi. Sen vuoksi EDIP-ohjelmasta ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä myönnettävällä unionin rahoituksella ei kateta kustannuksia, jotka aiheutuvat puolustustarvikkeiden hankinnasta ja ylläpidosta sotilaallisiin tai puolustustarkoituksiin, ei myöskään 38 artiklassa tarkoitettujen puolustusteollisuuden valmiusreservien, jäljempänä 'puolustusteollisuuden valmiusreservit', perustamisen, hallinnoinnin ja ylläpidon yhteydessä. Tämän asetuksen nojalla myönnettävällä unionin rahoituksella voidaan kattaa tällaisten tuotteiden hankinnasta tai ylläpidosta aiheutuvat kustannukset, kun kyseiset kustannukset ovat tarpeen Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukyvyn vahvistamiseksi tai Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan elvyttämiseksi, jälleenrakentamiseksi ja nykyaikaistamiseksi, erityisesti kertaluonteiset kustannukset.

4. Vähintään 15 prosenttia tämän artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista rahoituspuitteista kohdennetaan 11 artiklassa tarkoitettuihin toimiin ja vähintään 30 prosenttia kyseisistä rahoituspuitteista kohdennetaan 12 artiklassa tarkoitettuihin toimiin. Enimmillään 25 prosenttia kyseisistä rahoituspuitteista voidaan kohdentaa 35 artiklassa tarkoitettuihin toimiin.

5. Odottamattomiin tilanteisiin tai uusiin tapahtumiin ja tarpeisiin vastaamiseksi komissio voi siirtää tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja määriä EDIP-ohjelman ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen välillä varainhoitoasetuksen mukaisesti.

6. Enintään 3,5 prosenttia tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista määristä voidaan käyttää EDIP-ohjelman ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen täytäntöönpanoa koskevaan tekniseen ja hallinnolliseen apuun, kuten valmistelu-, seuranta-, valvonta-, tarkastus- ja arviointitoimiin, mukaan lukien hintatutkimukset ja organisaatiotason tietotekniikkajärjestelmät ja -alustat, sekä kaikkeen muuhun tekniseen ja hallinnolliseen apuun tai henkilöstömenoihin, joita komissiolle aiheutuu EDIP-ohjelman ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen hallinnoinnista.

([37]) Komission suositus (EU) 2025/1099, annettu 21 päivänä toukokuuta 2025, pienten midcap-yritysten määritelmästä (EUVL L, 2025/1099, 28.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2025/1099/oj).

7. Useamman kuin yhden varainhoitovuoden aikana toteutettavia toimintoja koskevat talousarviositoumukset voidaan jakaa usealle eri varainhoitovuodelle vuotuisiksi eriksi.

8. Jos se on tarpeen sellaisten toimien hallinnoimiseksi, joita ei ole saatettu päätökseen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2027, unionin talousarvioon voidaan EDIP-ohjelman 4 artiklassa tai tapauksen mukaan Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen 22 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien menojen kattamiseksi ottaa määrärahoja vuoteen 2033 asti, jotta voidaan hallinnoida toimia, joita ei ole saatettu päätökseen EDIP-ohjelman tai Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen päättymiseen mennessä, ja sellaisten menojen kattamiseksi, jotka liittyvät kriittisiin operatiivisiin toimiin ja palveluihin.

II LUKU

EDIP-OHJELMA

1 JAKSO

EDIP-OHJELMAAN SOVELLETTAVAT YLEISET SÄÄNNÖKSET

4 artikla

Tavoitteet

1. EDIP-ohjelmalla on pyrittävä parantamaan Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyä, häiriönsietokykyä ja valmiutta käynnistämällä teollisuuden mukautuminen muuttuvan turvallisuusympäristön aiheuttamiin rakenteellisiin muutoksiin ja vauhdittamalla sitä. EDIP-ohjelman tavoitteena on erityisesti

a) tehostaa puolustushankintoihin liittyvää yhteistyötä kannustamalla jäsenvaltioita puolustustarvikkeiden kysynnän yhdistämiseen, puolustusvoimavaroja koskevien vaatimusten yhdenmukaistamiseen ja jäsenvaltioiden välisen solidaarisuuden vahvistamiseen, mikä viime kädessä lisää yhteentoimivuutta ja vaihdettavuutta, ja parantamalla Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kysynnän ennustettavuutta jäsenvaltioiden puolustustarvikkeiden tarpeita vastaavasti;

b) parantaa ja nopeuttaa puolustusteollisuuden toimitusketjujen mukautumiskykyä, avata toimitusketjuja rajatylittävää yhteistyötä varten erityisesti pk-yrityksille ja midcap-yrityksille, lisätä valmistuskapasiteettia, lyhentää puolustustarvikkeiden tuotannon läpimenoaikaa ja edistää unionin rahoittamilla toimilla tai muilla jäsenvaltioiden tukemilla unionin yhteistyötoimilla tuettua puolustustarvikkeiden teollistamista ja kaupallistamista puolustustarvikkeiden saatavuuden ja tarjonnan varmistamiseksi kaikkialla unionissa, ottaen huomioon jäsenvaltioiden erityistarpeet perinteisten sotilaallisten uhkien toteutuessa;

c) parantaa Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan toimitusvarmuutta ja häiriönsietokykyä tukemalla Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kehittämistä ja läsnäoloa kaikkialla unionissa.

2. EDIP-ohjelman täytäntöönpanossa otetaan huomioon turvallisuus- ja puolustusalan strategisen kompassin tavoitteet, ja se on johdonmukainen niiden puolustusvoimavaroja koskevien painopisteiden kanssa, joista jäsenvaltiot ovat yhteisesti sopineet yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa, erityisesti voimavarojen kehittämissuunnitelman yhteydessä, sekä puolustuksen koordinoidussa vuosittaisessa tarkastelussa yksilöityjen yhteistyömahdollisuuksien kanssa.

3. EDIP-ohjelma on johdonmukainen pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY), Euroopan puolustusviraston aloitteiden ja hankkeiden sekä unionin Ukrainalle antaman siviili- ja sotilaallisen avun puitteissa tehtävän jäsenvaltioiden yhteistyön kanssa. EDIP-ohjelmassa otetaan asianmukaisesti huomioon Pohjois-Atlantin puolustusliiton (Nato) ja muiden kumppanitahojen asiaankuuluva toiminta, jos se palvelee unionin turvallisuus- ja puolustusetuja.

5 artikla

Lisärahoitus

1. Jäsenvaltiot, unionin toimielimet, elimet, toimistot ja virastot, kolmannet maat, kansainväliset järjestöt, kansainväliset rahoituslaitokset tai muut kolmannet osapuolet voivat myöntää lisärahoitusosuuksia EDIP-ohjelmaan, mukaan lukien tämän asetuksen 14 artiklassa tarkoitettuun rahastoon puolustusalan toimitusketjun muutoksen vauhdittamiseksi, jäljempänä 'FAST-rahasto', varainhoitoasetuksen 211 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tällaiset rahoitusosuudet ovat varainhoitoasetuksen 21 artiklan 2 kohdan a, d tai e alakohdassa tai 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja ulkoisia käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja.

2. Edellyttäen, että ne edistävät yhden tai useamman asetuksen (EU) 2021/241 4 artiklassa vahvistetun tavoitteen saavuttamista, elpymis- ja palautumistukivälineestä tuetut jäsenvaltioiden rahoitusosuudet käytetään asianomaisen jäsenvaltion hyväksi, ja poiketen siitä, mitä tämän asetuksen 20 artiklan 6 kohdassa ja varainhoitoasetuksen 193 artiklan 1 kohdassa säädetään, niitä voidaan käyttää tukikelpoisten tämän asetuksen 12 artiklan mukaisten toimien rahoittamiseen enimmillään 100 prosenttiin asti tukikelpoisista kustannuksista.

Poiketen siitä, mitä asetuksen (EU) 2021/241 5 artiklan 2 kohdassa, 18 artiklan 4 kohdan d alakohdassa, 19 artiklan 3 kohdan d alakohdassa ja liitteessä V olevassa kriteerissä 2.4 säädetään, ”ei merkittävää haittaa” -periaatetta ei sovelleta elpymis- ja palautumistukivälineestä tuettuihin jäsenvaltioiden rahoitusosuuksiin edellyttäen, että asianomainen jäsenvaltio perustelee komission kanssa tekemässään rahoitusosuussopimuksessa, että ei ole mahdollista eikä asianmukaista varmistaa, että tämän asetuksen nojalla tuettavat toimet ovat ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisia.

3. Neuvoston asetuksen (EU) 2025/1106 ([38]) 17 artiklan mukaisesti tehtyjen kahden- tai monenvälisten sopimusten nojalla mahdollisesti saadut lisämäärät ovat varainhoitoasetuksen 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja ulkoisia käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja, ja ne on käytettävä EDIP-ohjelmaan tämän asetuksen sääntöjen mukaisesti.

4. Jäsenvaltioille yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin puitteissa myönnettyjä varoja voidaan asianomaisten jäsenvaltioiden pyynnöstä siirtää ohjelman käyttöön, jollei asetuksessa (EU) 2021/1060 säädetyistä edellytyksistä muuta johdu. Komissio käyttää kyseisiä varoja suoraan varainhoitoasetuksen 62 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan mukaisesti tai välillisesti mainitun alakohdan c alakohdan mukaisesti. Kyseiset varat käytetään asianomaisen jäsenvaltion hyväksi.

5. Tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti osoitettujen määrien osalta asianomaiset jäsenvaltiot voivat tehdä päätöksiä siitä, mikä osuus kyseisistä määristä asetetaan kaikkien tämän asetuksen nojalla tukikelpoisten yhteisöjen saataville, mikä osuus asetetaan saataville ainoastaan asianomaisten jäsenvaltioiden hyväksi tai mikä osuus asetetaan saataville lisäksi muiden jäsenvaltioiden hyväksi. Jos määrät asetetaan saataville asianomaisten jäsenvaltioiden hyväksi tai lisäksi muiden jäsenvaltioiden hyväksi, tällaiset määrät voidaan tämän asetuksen 20 artiklan 6 kohdasta ja varainhoitoasetuksen 193 artiklan 1 kohdasta poiketen käyttää tukikelpoisten tämän asetuksen 12 artiklan mukaisten toimien rahoittamiseen kattaen enimmillään 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

6. Jos komissio ei ole tehnyt oikeudellista sitoumusta suoran tai välillisen hallinnoinnin puitteissa tämän artiklan 4 kohdan mukaisesti siirrettyjen varojen osalta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2028, vastaavat sitomattomat varat voidaan siirtää takaisin yhteen tai useampaan asiaankuuluvaan rahoituslähteenä olevaan ohjelmaan asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä asetuksessa (EU) 2021/1060 säädettyjen edellytysten mukaisesti.

6 artikla

Vaihtoehtoinen, yhdistetty ja kumulatiivinen rahoitus

1. EDIP-ohjelma pannaan täytäntöön synergiassa muiden unionin ohjelmien kanssa. Toimi, joka on saanut rahoitusta jostakin muusta unionin ohjelmasta, voi saada rahoitusta myös EDIP-ohjelmasta edellyttäen, että kyseisillä rahoitusosuuksilla ei kateta samoja kustannuksia. Asiaankuuluvan unionin ohjelman sääntöjä sovelletaan vastaavaan rahoitusosuuteen, tai minkä tahansa rahoitukseen osallistuvan unionin ohjelman yhtä sääntökokonaisuutta voidaan soveltaa kaikkiin rahoitusosuuksiin, jolloin voidaan tehdä yksi ainoa oikeudellinen sitoumus. Unionin talousarviosta myönnettävä kumulatiivinen tuki ei ylitä toimen tukikelpoisia kokonaiskustannuksia, ja se voidaan laskea määräsuhteen mukaisesti tukiehtoja koskevissa asiakirjoissa vahvistetulla tavalla.

2. Jotta toimille voidaan myöntää huippuosaamismerkki EDIP-ohjelman mukaisesti, niiden on täytettävä kaikki seuraavat edellytykset:

a) ne on arvioitu EDIP-ohjelman mukaisella ehdotuspyynnöllä;

b) ne täyttävät kyseisessä ehdotuspyynnössä esitetyt laatua koskevat vähimmäisvaatimukset;

([38]) Neuvoston asetus (EU) 2025/1106, annettu 27 päivänä toukokuuta 2025, välineen perustamisesta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi Euroopan puolustusteollisuutta vahvistamalla (SAFE) (EUVL L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj).

c) niitä ei rahoiteta kyseisen ehdotuspyynnön perusteella talousarviorajoitusten vuoksi.

3. Euroopan aluekehitysrahastosta tai Euroopan sosiaalirahasto plussasta voidaan tukea asetuksen (EU) 2021/1060 asiaankuuluvien säännösten mukaisesti EDIP-ohjelman mukaisen ehdotuspyynnön johdosta jätettyjä ehdotuksia, joille on myönnetty huippuosaamismerkki.

7 artikla

Unionin rahoituksen toteutus ja muodot

1. EDIP-ohjelman täytäntöönpanossa käytetään suoraa hallinnointia varainhoitoasetuksen mukaisesti tai välillistä hallinnointia varainhoitoasetuksen 62 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen tahojen kanssa.

2. Unionin rahoitusta voidaan myöntää missä tahansa muodossa, josta säädetään varainhoitoasetuksessa, erityisesti avustuksina, palkintoina tai hankintoina ja InvestEU-ohjelman mukaisilla rahoitusta yhdistäviin toimiin kuuluvilla rahoitusvälineillä varainhoitoasetuksen X osaston mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän asetuksen 20 artiklan 3 kohdan soveltamista.

3. Kun on kyse tämän asetuksen 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista toimista, joihin unionin rahoitusta myönnetään avustuksena ja jotka tuottavat voittoa, komissiolla on oikeus periä voitosta takaisin prosenttiosuus, joka vastaa unionin rahoitusosuutta toimen toteuttavalle avustuksen saajalle tosiasiallisesti aiheutuneista tukikelpoisista kustannuksista, unionin rahoitusosuuden lopulliseen määrään asti. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 195 artiklan 2 kohdassa säädetään, voitto lasketaan käyttämällä toimen tukikelpoiset kustannukset ylittäviä tuloja, kun tulot rajoittuvat unionin rahoitukseen, jäsenvaltion rahoitukseen, mukaan lukien hankinnat, toimen aikana saatuihin muihin tuloihin ja toimesta mahdollisesti saataviin tuloihin. Tämän asetuksen 21 artiklassa tarkoitetuissa työohjelmissa voidaan esittää tarkempia tietoja.

4. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 196 artiklan 2 kohdassa säädetään, rahoitusosuuksilla voidaan silloin, kun se on asianmukaista ja tarpeen toimen täytäntöönpanon kannalta, kattaa toimia ja kustannuksia, jotka on aloitettu ennen kyseisiä toimia koskevan ehdotuksen jättämispäivää, edellyttäen, että kyseiset toimet eivät ole alkaneet ennen 5 päivää maaliskuuta 2024 eikä niitä ole saatettu päätökseen ennen avustussopimuksen allekirjoittamista.

8 artikla

EDIP-ohjelmaan assosioituneet kolmannet maat

EDIP-ohjelmaan voivat osallistua assosioituneet maat Euroopan talousalueesta tehdyssä sopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

9 artikla

Tukikelpoiset oikeussubjektit

1. Ainoastaan oikeussubjektit, jotka ovat sijoittautuneet unioniin tai assosioituneeseen maahan ja joiden johtorakenteet ovat unionissa tai assosioituneessa maassa, voivat olla unionin rahoituksen saajia tämän asetuksen nojalla.

2. Varainhoitoasetuksessa säädettyjen perusteiden lisäksi sovelletaan tämän artiklan 3–9 kohdassa vahvistettuja tukikelpoisuusperusteita.

3. Toimeen osallistuvien unionin rahoituksen saajien infrastruktuurin, välineiden, omaisuuden ja resurssien, joita käytetään kyseisen toimen tarkoituksiin, on sijaittava jäsenvaltion tai assosioituneen maan alueella toimen koko keston ajan.

4. Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 3 kohdassa säädetään, toimeen osallistuvat unionin rahoituksen saajat voivat käyttää infrastruktuuriaan, välineitään, omaisuuttaan ja resurssejaan, jotka sijaitsevat tai joita pidetään jäsenvaltioiden tai assosioituneiden maiden alueen ulkopuolella, jos niillä ei ole helposti saatavilla olevia vaihtoehtoja tai asiaankuuluvia infrastruktuuria, välineitä, omaisuutta ja resursseja unionissa tai assosioituneessa maassa, edellyttäen, että tällainen käyttö ei ole ristiriidassa unionin eikä sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetujen kanssa, mukaan lukien hyvien naapuruussuhteiden periaatteen noudattaminen, ja että käyttö on 4 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden mukaista. Kustannukset, jotka liittyvät tällaisia infrastruktuuria, välineitä, omaisuutta tai resursseja käyttäviin toimiin, eivät ole tukikelpoisia EDIP-ohjelman mukaisesti.

5. EDIP-ohjelman mukaisen unionin rahoituksen saajat eivät saa olla assosioitumattoman kolmannen maan eivätkä assosioitumattoman kolmannen maan yhteisön määräysvallassa.

6. Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 5 kohdassa säädetään, unioniin tai assosioituneeseen maahan sijoittautunut oikeussubjekti, joka on assosioitumattoman kolmannen maan tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisön määräysvallassa, voi olla unionin rahoituksen saaja, jos komission saataville asetetaan takeet – kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/452 ([39]) 2 artiklan 3 alakohdassa määritellyn seurannan perusteella toteutetut asianmukaiset toimenpiteet – jotka jäsenvaltio tai assosioitunut maa, johon oikeussubjekti on sijoittautunut, on hyväksynyt kansallisten menettelyjensä mukaisesti.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuilla takeilla on turvattava se, että kyseisessä alakohdassa tarkoitetun oikeussubjektin toimeen osallistuminen ei ole ristiriidassa unionin eikä sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetujen kanssa, sellaisina kuin ne on vahvistettu yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston nojalla, mukaan lukien hyvien naapuruussuhteiden periaatteen noudattaminen, eikä tämän asetuksen 4 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden kanssa. Kyseisissä takeissa on erityisesti perusteltava, että toimen osalta on käytössä toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että

a) oikeussubjektiin kohdistuvaa määräysvaltaa ei käytetä tavalla, joka haittaa tai rajoittaa sen kykyä toteuttaa toimi ja tuottaa tuloksia, rajoittaa sen infrastruktuuria, välineitä, omaisuutta, resursseja, immateriaalioikeuksia tai toimen edellyttämää osaamista taikka heikentää sen valmiuksia ja normeja, joita toimen toteuttaminen edellyttää;

b) assosioitumattomalla kolmannella maalla tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisöllä ei ole pääsyä toimeen liittyviin turvallisuusluokiteltuihin eikä arkaluonteisin tietoihin, ja toimeen osallistuvilla työntekijöillä tai muilla henkilöillä on tarvittaessa jäsenvaltion tai assosioituneen maan tekemä kansallinen turvallisuusselvitys kansallisten lakien ja asetusten mukaisesti;

c) assosioitumaton kolmas maa tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisö ei rajoita 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetuista toimista johtuvaa immateriaalioikeuksien omistusta eikä sitä siirretä jäsenvaltioiden tai assosioituneiden maiden alueen ulkopuolelle sijoittautuneille yhteisöille ilman sen jäsenvaltion tai assosioituneen maan hyväksyntää, johon oikeussubjekti on sijoittautunut. Kyseinen hyväksyntä ei saa olla ristiriidassa 4 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden kanssa.

Mikäli jäsenvaltio tai assosioitunut maa, johon oikeussubjekti on sijoittautunut, katsoo sen aiheelliseksi, voidaan antaa lisätakeita.

Komissio tiedottaa 77 artiklassa tarkoitetulle komitealle kaikista oikeussubjekteista, joita pidetään tämän kohdan mukaisesti tukikelpoisina unionin rahoituksen saajiksi.

7. Tämän artiklan 6 kohdassa tarkoitetut takeet voivat perustua vakiomuotoiseen malliin, jonka komissio laatii 77 artiklassa tarkoitetun komitean avustamana yhdenmukaisen lähestymistavan varmistamiseksi koko unionissa.

8. Tukikelpoista toimea toteuttaessaan rahoituksen saajat voivat tehdä yhteistyötä myös sellaisten oikeussubjektien kanssa, jotka ovat sijoittautuneet jäsenvaltioiden tai assosioituneiden maiden alueen ulkopuolelle tai jotka ovat assosioitumattoman kolmannen maan tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisön määräysvallassa, myös käyttämällä tällaisten oikeussubjektien omaisuutta, infrastruktuuria, välineitä ja resursseja, edellyttäen, että tällainen käyttö ei ole ristiriidassa unionin eikä sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetujen kanssa, mukaan lukien hyvien naapuruussuhteiden periaatteen kunnioittaminen, eikä 4 artiklassa esitettyjen tavoitteiden kanssa.

Assosioitumattomalla kolmannella maalla tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisöllä ei saa olla luvatonta pääsyä toimen toteuttamiseen liittyviin turvallisuusluokiteltuihin tietoihin, ja mahdollisia kielteisiä vaikutuksia toimen kannalta olennaisten tuotantopanosten toimitusvarmuuteen on vältettävä.

EDIP-ohjelmasta ei voida myöntää tukea kustannuksiin, jotka liittyvät yhteistyöhön sellaisten oikeussubjektien kanssa, jotka ovat sijoittautuneet jäsenvaltioiden tai assosioituneiden maiden alueen ulkopuolelle tai jotka ovat assosioitumattoman kolmannen maan tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisön määräysvallassa.

([39]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/452, annettu 19 päivänä maaliskuuta 2019, unioniin tulevien ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaan tarkoitettujen puitteiden perustamisesta (EUVL L 79 I, 21.3.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj).

9. Edellä olevaa 5 ja 6 kohtaa ei sovelleta

a) jäsenvaltioiden ja assosioituneiden maiden hankintaviranomaisiin;

b) kansainvälisiin järjestöihin;

c) SEAPeihin;

d) Euroopan puolustusvirastoon.

2 JAKSO

TUKIKELPOISET TOIMET

10 artikla

Tukikelpoiset toimet

1. Toimilla, jotka voivat saada rahoitusta EDIP-ohjelmasta, on pantava täytäntöön 4 artiklassa vahvistetut tavoitteet, ja ne voivat olla muodoltaan seuraavia tai niiden yhdistelmiä:

a) jäljempänä 11 artiklassa tarkoitetut yhteishankintatoimet, mukaan lukien puolustusteollisuuden valmiusreservien perustamiseksi, hallinnoimiseksi tai ylläpitämiseksi;

b) jäljempänä 12 artiklassa tarkoitetut teollisuuden vahvistamista koskevat toimet;

c) jäljempänä 13 artiklassa tarkoitetut tukitoimet;

d) jäljempänä 35 artiklassa tarkoitettujen yhteistä etua koskevien eurooppalaisten puolustushankkeiden käynnistäminen.

2. EDIP-ohjelmasta ei voida myöntää rahoitusta seuraaviin toimiin:

a) toimet, jotka liittyvät sovellettavan kansainvälisen oikeuden perusteella kiellettyihin puolustustarvikkeisiin;

b) toimet, jotka liittyvät tappaviin autonomisiin asejärjestelmiin, jotka toimivat ihmisen vastuulla olevan johto- ja valvontaketjun ulkopuolella tai joita ei voida käyttää kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti;

c) rypäleammuksiin liittyvät toimet;

d) toimet tai niiden osat, jotka on jo kokonaan rahoitettu muista julkisista tai yksityisistä lähteistä.

3. Jäljempänä olevien 11, 13 ja 35 artiklan nojalla toteutetuissa hankinnoissa, jotka saavat unionin rahoitusta, unionin tai assosioituneiden maiden ulkopuolelta peräisin olevien komponenttien kustannusten on oltava enimmillään 35 prosenttia lopputuotteen komponenttien arvioidusta arvosta. Mitään komponenttia ei saa hankkia kolmansista maista, jotka toimivat unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetujen vastaisesti.

4. Jäljempänä olevan 12 artiklan nojalla toteutetuissa toimissa, ja 35 artiklan nojalla toteutetuissa toimissa, jotka eivät ole hankintatoimia, unionin tai assosioituneiden maiden ulkopuolelta peräisin olevien komponenttien kustannusten on oltava enimmillään 35 prosenttia sellaisen tuotteen komponenttien, jonka tuotantokapasiteetin lisääminen saa unionin rahoitusta, arvioidusta arvosta. Mitään sellaisen tuotteen komponenttia, jonka tuotantokapasiteetin lisääminen saa unionin rahoitusta, ei saa hankkia kolmansista maista, jotka toimivat unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetujen vastaisesti.

5. Unionin rahoituksen saajilla tai tapauksen mukaan toimeksisaajilla on oltava mahdollisuus päättää assosioitumattomien kolmansien maiden tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisöjen rajoittamatta asianomaisten puolustustarvikkeiden ominaisuuksien määrittelystä, mukauttamisesta ja kehittämisestä, mukaan lukien laillinen oikeus korvata tai poistaa komponentteja, joihin sovelletaan assosioitumattomien kolmansien maiden tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisöjen asettamia rajoituksia.

6. Jäsenvaltiot voivat julkaista yleisiä siirtolupia, jotka koskevat EDIP-ohjelmasta tuettuihin toimiin liittyvien tarvikkeiden siirtoa muihin jäsenvaltioihin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 2009/43/EY 5 artiklan soveltamista.

11 artikla

Yhteishankintatoimet

1. Yhteishankintatoimien on koostuttava toimista, jotka liittyvät oikeussubjektien yhteistyöhön puolustustarvikkeiden hankinnassa missä tahansa puolustustarvikkeiden elinkaaren vaiheessa, myös puolustusteollisuuden valmiusreservien perustamiseksi, hallinnoimiseksi ja ylläpitämiseksi.

2. Yhteishankintatoimiin voivat osallistua vain seuraavat oikeussubjektit:

a) jäsenvaltioiden tai assosioituneiden maiden hankintaviranomaiset;

b) kansainväliset järjestöt;

c) SEAPit;

d) Euroopan puolustusvirasto.

3. Yhteishankintatoimet toteuttaa

a) edellä 2 kohdassa tarkoitettu oikeussubjektien konsortio, johon kuuluu vähintään kolme 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua oikeussubjektia, jotka ovat vähintään kolmesta jäsenvaltiosta tai assosioituneesta maasta, ja joista vähintään kahden on oltava kahden jäsenvaltioiden hankintaviranomaisia; tai

b) SEAP.

4. Yhteishankintatoimia toteuttavien jäsenvaltioiden ja assosioituneiden maiden on nimettävä yksimielisesti tukikelpoinen hankintaedustaja, joka toimii niiden puolesta kyseisessä yhteishankinnassa. Hankintaedustajan on toteutettava hankintamenettelyt ja tehtävä niistä johtuvat sopimukset toimeksisaajien kanssa osallistuvien valtioiden puolesta. Hankintaedustaja voi osallistua toimeen edunsaajana ja toimia oikeussubjektien konsortion koordinaattorina ja voi siten hallinnoida ja yhdistää sekä EDIP-ohjelmasta että osallistuvilta jäsenvaltioilta ja assosioituneilta mailta saatavia varoja.

5. Edellä 4 kohdassa tarkoitettujen hankintamenettelyjen on perustuttava sopimukseen, jonka osallistuvat jäsenvaltiot ja assosioituneet maat allekirjoittavat hankintaedustajan kanssa työohjelmassa vahvistettujen edellytysten mukaisesti. Sopimuksessa on erityisesti määritettävä käytännön järjestelyt, jotka koskevat yhteishankintaa sekä päätöksentekoprosessia menettelyn valinnan, tarjousten arvioinnin ja sopimuksen tekemisen osalta.

6. Hankintaedustajan on sovellettava 9 artiklassa säädettyjä perusteita vastaavia perusteita, ja vaadittava, että kyseisiä perusteita sovelletaan alihankkijoihin.

7. Poiketen siitä, mitä 6 kohdassa säädetään, assosioitumattomien kolmansien maiden kanssa tehtävän teollisen yhteistyön huomioon ottamiseksi yhteishankinnat, joihin osallistuu alihankkija, jonka osuus sopimuksen arvosta on 15–35 prosenttia ja joka ei ole sijoittautunut unioniin eikä assosioituneeseen maahan tai jolla ei ole johtorakenteita unionissa eikä assosioituneessa maassa, voivat saada ohjelmasta tukea edellyttäen, että toimeksisaajan ja kyseisen alihankkijan välille on luotu puolustustarvikkeeseen liittyvä suora sopimussuhde ennen tämän asetuksen voimaantulopäivää.

8. Hankintaedustajien on annettava komissiolle tiedoksi 9 artiklan 6 kohdassa tarkoitetut takeet. Komission pyynnöstä sille on toimitettava lisätietoja kyseisistä takeista. Komissio tiedottaa 77 artiklassa tarkoitetulle komitealle mahdollisista tämän kohdan mukaisesti toimitetuista ilmoituksista.

9. Ennen tämän asetuksen mukaisen yhteishankintatoimen hankintamenettelyn käynnistämistä hankintaedustajan on ilmoitettava asiasta jäsenvaltioille, jotka eivät osallistu suunniteltuun menettelyyn, ja annettava niille mahdollisuus kohtuullisessa ajassa esittää hankintaedustajalle perusteltu pyyntö puolustustarvikkeiden lisämäärien ostamisesta niitä varten. Jos tällainen pyyntö esitetään, yhteishankintasopimuksessa on varattava osallistuville hankintaviranomaisille oikeus ostaa puolustustarvikkeiden lisämääriä kyseisille jäsenvaltioille, sanotun kuitenkaan rajoittamatta puolustustarvikkeiden vientiä koskevien sovellettavien unionin ja kansallisten sääntöjen soveltamista.

10. Ennen tämän asetuksen mukaisen yhteishankintatoimen hankintamenettelyn käynnistämistä hankintaedustajan on myös mahdollisuuksien mukaan ilmoitettava suunnitellusta menettelystä assosioituneille maille ja Ukrainalle ja annettava niille mahdollisuus esittää hankintaedustajalle perusteltu pyyntö puolustustarvikkeiden lisämäärien ostamisesta niitä varten. Jos tällainen pyyntö esitetään, yhteishankintasopimuksessa on varattava osallistuville hankintaviranomaisille oikeus ostaa puolustustarvikkeiden lisämääriä assosioituneita maita ja Ukrainaa varten.

12 artikla

Teollisuuden vahvistamista koskevat toimet

1. Teollisuuden vahvistamista koskevien toimien on koostuttava toimista, joilla nopeutetaan puolustustarvikkeiden tuotantokapasiteetin mukautumista rakenteellisiin muutoksiin, mukaan lukien niiden komponentit ja vastaavat raaka-aineet, siltä osin kuin ne on tarkoitettu tai niitä käytetään yksinomaan puolustustarvikkeiden tuotantoon, ja erityisesti seuraavista:

a) puolustustarvikkeiden, komponenttien ja vastaavien raaka-aineiden olemassa olevan tuotantokapasiteetin optimointi, laajentaminen, nykyaikaistaminen, myös automaatio, parantaminen tai käyttötarkoituksen muuttaminen tai uuden tuotantokapasiteetin luominen, myös hankkimalla tarvittavia työstökoneita ja muita tarvittavia tuotantopanoksia;

b) rajatylittävien teollisuuskumppanuuksien perustaminen, myös julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien tai muun teollisen yhteistyön muodossa, mukaan lukien pk-yritykset ja pienet midcap-yritykset, teollisuuden yhteisenä pyrkimyksenä, mukaan lukien toiminnot, joilla pyritään koordinoimaan puolustustarvikkeiden, komponenttien ja vastaavien raaka-aineiden hankintaa tai varaamista ja varastointia sekä koordinoimaan tuotantokapasiteettia ja tuotantosuunnitelmia;

c) puolustustarvikkeiden, niiden komponenttien ja vastaavien raaka-aineiden varalla olevan lisävalmistuskapasiteetin perustaminen ja saataville asettaminen tilattujen tai suunniteltujen tuotantovolyymien mukaan;

d) sellaisten puolustustarvikkeiden teollistamisen ja kaupallistamisen edistäminen, jotka on kehitetty unionin rahoittamilla toimilla tai muilla vähintään kahden jäsenvaltion tuella toteutetuilla yhteistyötoimilla, muun muassa perustamalla rajatylittäviä teollisuuskumppanuuksia, julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia tai muita teollisen yhteistyön muotoja ja lisäämällä alkuvaiheen tuotantoa ja tarvittaessa lisensoitua tuotantoa;

e) puolustustarvikkeiden testaaminen, tarvittava infrastruktuuri mukaan lukien, ja tarvittaessa kunnostusta koskeva sertifiointi, jotta voidaan hallita näiden tuotteiden vanhentumista ja tehdä niistä käyttökelpoisia loppukäyttäjille.

2. Edellä 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuja toimia toteuttavat oikeussubjektit, jotka tekevät yhteistyötä konsortiossa, jonka muodostavat vähintään kolme tukikelpoista oikeussubjektia, joista vähintään kaksi on sijoittautunut eri jäsenvaltioihin. Vähintään kolme kyseisistä tukikelpoisista oikeussubjekteista, jotka ovat sijoittautuneet vähintään kahteen eri jäsenvaltioon, ei saa koko toimen toteuttamisaikana olla suoraan eikä välillisesti saman oikeussubjektin määräysvallassa, eivätkä ne saa olla toistensa määräysvallassa.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa säädetään, SEAP voi toteuttaa 1 kohdassa tarkoitettuja toimia.

4. Ampumatarvikkeiden ja ohjusten tuotannon osalta unionin rahoituksen saajilla tai asianomaisten jäsenvaltioiden asiaankuuluvilla viranomaisilla on oltava mahdollisuus päättää assosioitumattomien kolmansien maiden tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisöjen rajoittamatta puolustustarvikkeiden ominaisuuksien määrittelystä, mukauttamisesta ja kehittämisestä, mukaan lukien laillinen oikeus korvata tai poistaa komponentteja, joihin sovelletaan assosioitumattomien kolmansien maiden tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisöjen asettamia rajoituksia, tai vaihtoehtoisesti, poiketen siitä, mitä 10 artiklan 5 kohdassa säädetään, niiden on täytynyt saada asianomaiselta assosioitumattomalta kolmannelta maalta tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisöltä oikeudellisesti sitova sitoumus siitä, että ne saavat tällaisen mahdollisuuden päättää kohtuullisessa ajassa, joka on oikeassa suhteessa kyseisen toimen monimutkaisuuteen, ja joka tapauksessa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2033.

13 artikla

Tukitoimet

1. Tukitoimien on sisällettävä seuraavat:

a) toimet, joilla lisätään yhteentoimivuutta ja korvattavuutta, mukaan lukien puolustustarvikkeiden ristiinsertifiointi sekä sertifiointien vastavuoroiseen tunnustamiseen tai sotilasstandardien, erityisesti Naton standardien ja muiden asiaankuuluvien normien, täytäntöönpanon helpottamiseen johtavat toimet, mikä vähentää puolustustarvikkeiden liiallista eriytymistä unionissa;

b) toimet, joilla helpotetaan pk-yritysten, midcap-yritysten ja startup-yritysten pääsyä puolustusmarkkinoille ja tuetaan tarvittavan laatu- ja tuotantosertifioinnin saamista;

c) henkilöstön valmiuksien kehittäminen, koulutus, uudelleenkoulutus tai täydennyskoulutus 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin toimiin liittyen;

d) fyysisten ja kybersuojajärjestelmien hankinta 12 artiklassa tarkoitettuihin toimiin liittyen;

e) koordinointi- ja tekniset tukitoimet, joilla puututaan erityisesti tuotantokapasiteetissa ja toimitusketjuissa havaittuihin pullonkauloihin, jotta voidaan turvata kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tuotanto ja nopeuttaa sitä kyseisten tuotteiden tehokkaan toimittamisen ja oikea-aikaisen saatavuuden varmistamiseksi;

f) jäljempänä V luvussa tarkoitetun Euroopan sotilasalan myyntiluettelon laatiminen;

g) tuki SEAPien perustamiselle ja toiminnalle, myös puolustusteollisuuden valmiusreservien perustamista, hallinnointia ja ylläpitoa varten;

h) toimet, joilla pyritään puolustusalan sovelluksiin tarkoitettujen siviilituotteiden nopeaan mukauttamiseen ja muuttamiseen;

i) puolustusalan innovointitoimet, mukaan lukien hätätilanteessa toteutettavat puolustusalan innovointitoimet silloin, kun 68 artiklassa tarkoitettu toimenpide on otettu käyttöön.

2. Edellä 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja toimia toteuttavat oikeussubjektit, jotka tekevät yhteistyötä konsortiossa, jonka muodostaa vähintään kolme tukikelpoista oikeussubjektia, joista vähintään kaksi on sijoittautunut vähintään kahteen eri jäsenvaltioon. Vähintään kolme kyseisistä tukikelpoisista oikeussubjekteista ei saa koko toimen toteuttamisaikana olla suoraan eikä välillisesti saman oikeussubjektin määräysvallassa, eivätkä ne saa olla toistensa määräysvallassa.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa säädetään, SEAP voi toteuttaa 1 kohdassa tarkoitettuja toimia.

3 JAKSO

RAHASTO PUOLUSTUSALAN TOIMITUSKETJUN MUUTOKSEN VAUHDITTAMISEKSI (FAST)

14 artikla

Rahasto puolustusalan toimitusketjun muutoksen vauhdittamiseksi (FAST)

1. Edellä 9 artiklan 1 kohdassa ja tapauksen mukaan 9 artiklan 3 ja 4 kohdassa säädettyjä perusteita vastaavat perusteet täyttävien pk-yritysten ja pienten midcap-yritysten puolustusalan valmistuskapasiteetin lisäämiseen tarvittavien investointien vivuttamiseksi ja vauhdittamiseksi ja niiden riskien vähentämiseksi voidaan perustaa rahoitusta yhdistävä toimi ”rahasto puolustusalan toimitusketjun muutoksen vauhdittamiseksi” (FAST), joka tarjoaa velkatukea, pääomatukea tai molempia. Se pannaan täytäntöön varainhoitoasetuksen X osaston ja asetuksen (EU) 2021/523 mukaisesti.

2. FAST-rahaston erityistavoitteet ovat seuraavat:

a) pyritään saavuttamaan tyydyttävä kerrannaisvaikutus, joka vastaa velan ja oman pääoman yhdistelmää ja joka houkuttelee sekä julkisen että yksityisen sektorin rahoitusta;

b) tarjotaan kaikkialla unionissa tukea pk-yrityksille (myös startup- ja scale-up-yrityksille) ja pienille midcap-yrityksille, joilla on vaikeuksia saada rahoitusta ja jotka

i) teollistavat tai valmistavat puolustustarvikkeita taikka joilla on sitä koskevia välittömiä suunnitelmia; tai

ii) ovat osa unionin puolustusalan toimitusketjua tai joilla on välittömiä suunnitelmia tulla osaksi sitä;

c) vauhditetaan investointeja puolustustarvikkeiden valmistusta ja puolustusteknologioiden kehittämistä koskevilla aloilla ja vahvistetaan siten toimitusvarmuutta unionin puolustusteollisuuden arvoketjuissa.

4 JAKSO

HANKINNAT

15 artikla

Komission tukemat hankinnat

1. Varainhoitoasetuksen 168 artiklan mukaisesti jäsenvaltiot voivat pyytää komissiota

a) osallistumaan niiden kanssa varainhoitoasetuksen 168 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun yhteishankintaan, jolla jäsenvaltiot voivat hankkia, vuokrata tai liisata yhteisesti hankitut puolustustarvikkeet kokonaisuudessaan;

b) toimimaan varainhoitoasetuksen 168 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna yhteishankintayksikkönä, joka tekee puolustustarvikehankintoja asiasta kiinnostuneiden jäsenvaltioiden puolesta tai niiden nimissä.

2. Kun jäsenvaltioiden hankintaviranomaiset pyytävät komissiota toimimaan tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti, niiden katsotaan noudattaneen direktiivissä 2009/81/EY vahvistettuja vaatimuksia.

3. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 168 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, assosioitunut maa voi pyytää komissiota osallistumaan tämän artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuun yhteishankintaan. Tällaisiin yhteishankintoihin sovelletaan varainhoitoasetuksen 168 artiklan 2 kohdassa säädettyjä muita edellytyksiä.

4. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 168 artiklan 3 kohdassa säädetään, assosioitunut maa voi myös yhdessä vähintään yhden jäsenvaltion kanssa pyytää komissiota toimimaan tämän artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna yhteishankintayksikkönä. Jos komissio toimii yhteishankintayksikkönä, sovelletaan varainhoitoasetuksen 168 artiklan 3 kohdassa säädettyjä edellytyksiä vastaavia edellytyksiä.

5. Tämän artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa tarkoitetun hankintamenettelyn on varainhoitoasetuksessa säädettyjen edellytysten lisäksi täytettävä seuraavat edellytykset:

a) hankintamenettelyyn voivat osallistua kaikki jäsenvaltiot, ja poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 168 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään, assosioituneille maille voidaan antaa mahdollisuus osallistua siihen;

b) komissio pyytää kustakin osallistuvasta maasta vähintään yhden asiantuntijan, jolla on neuvottelujen kannalta merkityksellistä kokemusta, muodostamaan yhteisen neuvotteluryhmän;

c) osallistuvat maat ilmoittavat nimenomaisesti, päättävätkö ne käydä rinnakkaisia neuvotteluja kyseisestä tuotteesta, ja kyseinen päätös edellyttää osallistuvien maiden yksimielistä hyväksyntää.

6. Jos komissio toimii yhteishankintayksikkönä 1 kohdan b alakohdan ja 4 kohdan nojalla, se voi hankkia asianomaisten jäsenvaltioiden puolesta tai niiden nimissä puolustustarvikkeiden toimituksia varten tarvittavia komponentteja ja raaka-aineita osallistujamaiden varmuusvarastojen kokoamista, myös varastointia, varten.

7. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 175 artiklan 1 kohdassa säädetään, komissio voi tilanteen äärimmäisen kiireellisyyden vuoksi asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa pyytää puolustustarvikkeiden toimittamista päivästä, jona tämän asetuksen mukaisesti toteutettavasta hankinnasta johtuvat sopimusluonnokset lähetetään.

8. Voidakseen tehdä ostosopimuksia talouden toimijoiden kanssa komission edustajat tai komission nimeämät asiantuntijat voivat yhteistyössä asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa tehdä tarkastuskäyntejä asianomaisten puolustustarvikkeiden tuotantolaitoksiin.

9. Tämä artikla ei rajoita puolustustarvikkeiden omistusta, vientiä ja siirtoa koskevien voimassa olevien unionin ja kansallisten sääntöjen soveltamista.

10. Komissio varmistaa, että osallistuvia maita kohdellaan yhdenvertaisesti toteutettaessa hankintamenettelyjä ja pantaessa täytäntöön niistä johtuvia sopimuksia.

11. Varainhoitoasetuksessa säädettyjen edellytysten lisäksi myös tämän asetuksen 9 artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa säädettyjä perusteita vastaavia perusteita sovelletaan tarjoajiin, toimeksisaajiin ja alihankkijoihin, kun on kyse tämän artiklan nojalla toteutettuun hankintaan liittyvistä sopimuksista.

12. Tämän artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 3 kohdan nojalla toteutettuihin hankintoihin sovelletaan 10 artiklan 3 ja 5 kohdassa vahvistettuja sääntöjä.

16 artikla

Puolustustarvikkeiden ennakkohankinta

1. Edellä 15 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetut yhteishankinnat voidaan tehdä puolustustarvikkeiden ennakkohankintasopimuksina, jotka on neuvoteltu ja tehty osallistuvien maiden nimissä tai niiden puolesta. Tällaisiin sopimuksiin voi sisältyä kyseisten tarvikkeiden tuotantoa koskeva ennakkomaksumekanismi, jonka vastineena on oikeus tulokseen ja joka ei saa ylittää kertaluonteisia kustannuksia, kuten valmistuskapasiteetin varaamista, koskevia sopimuksen osia.

2. Jos tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin sopimuksiin sisältyy ennakkomaksumekanismi, toimeksisaajalle suoritettava ennakkomaksu voidaan kattaa 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista rahoituspuitteista. Osallistuvien maiden 5 artiklassa tarkoitetut rahoitusosuudet otetaan tasapuolisesti huomioon osallistuvien maiden tilaaman kunkin tarvikkeen osalta.

3. Jos neuvotellut määrät ylittävät kysynnän, komissio perustaa asianomaisten osallistuvien maiden pyynnöstä mekanismin kansallisten varastojen jakamiseksi uudelleen tai puolustusteollisuuden valmiusreservien perustamiseksi.

17 artikla

Ostosopimusten helpottaminen

1. Komissio perustaa järjestelmän, jolla helpotetaan Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan valmistuskapasiteetin teolliseen kasvuun liittyvien ostosopimusten tekemistä jäsenvaltioiden ja tarvittaessa assosioituneiden maiden sekä Euroopan puolustuksen teknologiseen ja teolliseen perustaan kuuluvien talouden toimijoiden välillä unionin kilpailu- ja hankintasääntöjen mukaisesti. Komissio varmistaa, että assosioitumattomalla kolmannella maalla tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisöllä ei ole pääsyä toimeen liittyviin turvallisuusluokiteltuihin eikä arkaluonteisiin tietoihin ja että toimeen osallistuvilla työntekijöillä tai muilla henkilöillä on jäsenvaltion tai assosioituneen maan tekemä kansallinen turvallisuusselvitys.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu järjestelmä mahdollistaa sen, että asiasta kiinnostuneet jäsenvaltiot ja assosioituneet maat voivat tehdä puolustustarvikkeita koskevia ostotarjouksia, joissa ilmoitetaan

a) määrä ja laatu;

b) suunniteltu hinta tai hintahaarukka;

c) ostosopimuksen suunniteltu kesto.

3. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun järjestelmä mahdollistaa sen, että puolustustarvikkeiden valmistajat, jotka täyttävät 9 artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa säädettyjä perusteita vastaavat perusteet, voivat tehdä myyntitarjouksia, joissa ilmoitetaan

a) niiden puolustustarvikkeiden määrä ja laatu, joista ne haluavat tehdä ostosopimuksia;

b) suunniteltu hinta tai hintahaarukka, jolla ne ovat halukkaita myymään;

c) ostosopimuksen mukaisten puolustustarvikkeiden tuotannon arvioitu läpimenoaika;

d) ostosopimuksen suunniteltu kesto.

4. Komissio saattaa 2 ja 3 kohdan nojalla saatujen osto- ja myyntitarjousten perusteella asianomaiset puolustustarvikkeiden valmistajat yhteyteen asiasta kiinnostuneiden jäsenvaltioiden ja assosioituneiden maiden kanssa.

5. Asiasta kiinnostuneet maat voivat tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitetun yhteydenpidon lisäksi pyytää komissiota osallistumaan yhteishankintamenettelyyn tai hankintamenettelyyn niiden nimissä tai puolesta 15 artiklan nojalla.

6. Edellä 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut rahoituspuitteet voivat kattaa kertaluonteisia kustannuksia, kuten valmistuskapasiteetin varaamista, koskevat sopimuksen osat.

5 JAKSO

MYÖNTÄMISPERUSTEET JA TYÖOHJELMAT

18 artikla

Myöntämisperusteet

1. Toimia koskevia ehdotuksia on arvioitava asianomaiselle toimelle asetettujen tavoitteiden, asianomaisen toimen odotettujen tulosten sekä sen täytäntöönpanon laadun ja tehokkuuden perusteella. Kyseiseen arviointiin on sisällyttävä erityisesti yksi tai useampi seuraavista perusteista:

a) kilpailukyvyn edistäminen;

b) tuotantokapasiteetin häiriönsietokyvyn ja maantieteellisen jakautumisen edistäminen;

c) tuotantokapasiteetin lisääminen;

d) yhteentoimivuuden lisääminen;

e) keskinäisen vaihdettavuuden lisääminen; ja

f) strategisten riippuvuuksien vähentäminen.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa säädettyjen perusteiden lisäksi 11 artiklassa tarkoitettuja yhteishankintatoimia koskevat ehdotukset on arvioitava seuraavien perusteiden pohjalta:

a) osallistuvien jäsenvaltioiden tai assosioituneiden maiden lukumäärä;

b) toimen osuus Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan mukauttamisessa, nykyaikaistamisessa ja kehittämisessä kaikkialla unionissa; ja

c) pk-yritysten ja midcap-yritysten osallistuminen.

3. Tämän artiklan 1 kohdassa säädettyjen perusteiden lisäksi ehdotukset 12 artiklassa tarkoitetuiksi teollisuuden vahvistamista koskeviksi toimiksi on arvioitava seuraavien perusteiden pohjalta:

a) tuotannon läpimenoajan lyhentäminen ja unionin tuotantokapasiteetin, varatun kapasiteetin ja ammattitaitoisen työvoiman lisääminen;

b) osallistuminen saatavuuden ja toimitusvarmuuden varmistamiseen kaikkialla unionissa vastauksena tunnistettuihin riskeihin, myös erityisen suureen alttiuteen tavanomaisten sotilaallisten uhkien toteutumisriskille; ja

c) osallistuminen rajatylittävään puolustusteolliseen yhteistyöhön kaikkialla unionissa parantamalla pk-yritysten ja midcap-yritysten osallisuutta tai edistämällä yhteyksiä tilauksiin, jotka perustuvat vähintään kolmen jäsenvaltion tai assosioituneen maan puolustustarvikkeiden yhteishankintoihin.

4. Jäljempänä 21 artiklassa tarkoitetuissa työohjelmissa esitetään yksityiskohtaisempia tietoja tämän artiklan 1 kohdassa säädettyjen perusteiden soveltamisesta, mukaan lukien mahdolliset sovellettavat painotukset. Työohjelmissa ei aseteta yksittäisiä kynnysarvoja.

5. Arviointikomiteaa voivat avustaa riippumattomat ulkopuoliset asiantuntijat varainhoitoasetuksen 153 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Työohjelmissa voidaan täsmentää, että kyseisiltä asiantuntijoilta edellytetään voimassa olevaa henkilöturvallisuusselvitystä.

19 artikla

Valinta- ja myöntämismenettely

Komissio myöntää tämän luvun mukaista rahoitusta täytäntöönpanosäädöksillä, lukuun ottamatta 11 artiklassa, 13 artiklan 1 kohdan g alakohdassa ja 10 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettuja toimia. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 77 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

20 artikla

Unionin rahoitusosuus

1. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 193 artiklan 1 kohdassa säädetään, EDIP-ohjelmasta voidaan rahoittaa enimmillään 100 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista tämän asetuksen 13 ja 35 artiklassa tarkoitettujen toimien osalta, jos unionin rahoitusosuus myönnetään avustusten muodossa.

2. Jos unionin avustus myönnetään varainhoitoasetuksen 183 artiklan 3 kohdan nojalla kustannuksiin perustumattomana rahoituksena, kullekin toimelle osoitettava unionin rahoitusosuus voi perustua seuraavien kaltaisiin tekijöihin:

a) yhteishankinnan monimutkaisuusaste, jonka alustavaan arviointiin voidaan käyttää osuutta yhteishankintasopimuksen arvioidusta arvosta ja samankaltaisista toimista saatua kokemusta;

b) toimen vaikutus yhteentoimivuuteen liittyvien tulosten parantamiseen;

c) toimen ominaispiirteet, jotka todennäköisesti lisäävät pitkän aikavälin investointisignaaleja teollisuudelle, erityisesti silloin, kun yhteishankinta kattaa toimia, jotka voisivat saada rahoitusta unionin talousarviosta, kuten tutkimukseen ja kehittämiseen, testaukseen ja sertifiointiin, alkuvaiheen tuotantoon tai käyttötukeen liittyvät toimet;

d) osallistuvien jäsenvaltioiden ja assosioituneiden maiden lukumäärä tai uusien jäsenvaltioiden tai assosioituneiden maiden liittyminen nykyiseen yhteistyöhön;

e) toimen vaikutus tarvittavan valmistuskapasiteetin lisäämiseen;

f) toimen vaikutus riippuvuuksien vähentämiseen assosioitumattomista maista;

g) toimen vaikutus jäsenvaltioiden tai assosioituneiden maiden välisen yhteistyön tehostamiseen puolustusteollisuuden valmiusreservien perustamiseksi, hallinnoimiseksi tai ylläpitämiseksi;

h) toimen vaikutus jäsenvaltioiden tai assosioituneiden maiden välisen yhteistyön tehostamiseen niin, että tuloksena ovat puolustustarvikkeiden lisämäärien yhteishankinnat Ukrainaa tai Moldovaa varten;

i) hankitun puolustustarvikkeen integroimiseksi osallistuvan jäsenvaltion puolustusvoimiin tarvittavien teknologisten ratkaisujen monimutkaisuus.

3. Tämän asetuksen 11 artiklassa tarkoitetut toimet rahoitetaan avustuksilla, jotka myönnetään kustannuksiin perustumattomana rahoituksena varainhoitoasetuksen 183 artiklan 3 kohdan nojalla.

4. Unionin rahoitusosuus kuhunkin 11 artiklassa tarkoitettuun toimeen on enimmillään 15 prosenttia asianomaisen yhteishankintasopimuksen arvioidusta arvosta.

5. Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 4 kohdassa säädetään, unionin rahoitusosuus kuhunkin 11 artiklassa tarkoitettuun toimeen voi olla enimmillään 25 prosenttia kyseisen yhteishankintasopimuksen arvioidusta arvosta edellyttäen, että vähintään yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy:

a) SEAP toteuttaa toimen;

b) toimella tuetaan rajoituksettomien lopputuotteiden yhteishankintaa;

c) toimi johtaa puolustustarvikkeiden lisämäärien yhteishankintoihin Ukrainaa tai Moldovaa varten;

d) toimella varmistetaan toimittajien laaja jakautuminen jäsenvaltioiden kesken siten, että lopputuotteen kokonaisarvosta yli 20 prosenttia suorittavat toimittajat, jotka ovat sijoittautuneet vähintään yhteen muuhun jäsenvaltioon kuin siihen jäsenvaltioon, johon päätoimeksisaaja on sijoittautunut;

e) kyseiseen toimeen osallistuvien jäsenvaltioiden enemmistön puolustusalan investointimenot ylittivät 30 prosenttia niiden puolustusmenoista hakemusta edeltävänä varainhoitovuonna.

6. Edellä 12 artiklassa tarkoitettujen toimien osalta unionin rahoitusosuus on enimmillään 35 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista.

7. Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 6 kohdassa säädetään, unionin rahoitusosuus kuhunkin 12 artiklassa tarkoitettuun toimeen voi olla enimmillään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista, jos enemmistö edunsaajista on jäsenvaltioihin tai assosioituneisiin maihin sijoittautuneita pk-yrityksiä tai midcap-yrityksiä taikka SEAP toteuttaa toimen ja jos vähintään yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy:

a) edunsaaja osoittaa edistävänsä jäsenvaltioihin tai assosioituneisiin maihin sijoittautuneiden yhteisöjen välisen uuden rajatylittävän yhteistyön luomista;

b) toimeen sisältyy uuden infrastruktuurin, uusien laitosten tai uusien tuotantolinjojen rakentaminen alusta alkaen tai paikkoihin, joita ei ole aiemmin käytetty tällaiseen toimintaan, mikä edistää toimitusketjujen ja teknologian siirron kehittämistä koko unionissa;

c) toimella edistetään kriisin kannalta olennaisten tuotteiden uuden valmistuskapasiteetin luomista tai olemassa olevan valmistuskapasiteetin vahvistamista.

8. Jäljempänä 21 artiklassa tarkoitetuissa työohjelmissa esitetään yksityiskohtaisempia tietoja.

21 artikla

Työohjelmat

1. EDIP-ohjelma pannaan täytäntöön varainhoitoasetuksen 110 artiklassa tarkoitetuilla työohjelmilla. Tarvittaessa työohjelmat voivat olla monivuotisia. Työohjelmissa esitetään toimet ja niihin liittyvä talousarvio, jotka ovat tarpeen EDIP-ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi, sekä tarvittaessa rahoitusta yhdistäviä toimia varten varattu kokonaismäärä.

2. Komissio hyväksyy työohjelmat täytäntöönpanosäädöksillä. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 77 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

3. Työohjelmiin sisältyy erityisesti

a) unionin rahoitusosuuden kokonaismäärä kullekin 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle toimityypille ja yksityiskohtainen kuvaus kustakin toimityypistä;

b) edellä 11 ja 12 artiklassa tarkoitettujen toimien osalta toimien rahoituksen vähimmäissuuruus;

c) edellä 12 artiklassa tarkoitettujen toimien osalta konsortioon kuuluvien oikeussubjektien enimmäismäärä, joka saa olla enintään 15 oikeussubjektia;

d) ehdotusten arviointi- ja valintamenettely, mukaan lukien tarvittaessa kuvaus välitavoitteista, jotka on suunniteltu siten, että ne osoittavat merkittävää edistymistä toimien täytäntöönpanossa, saavutettavissa tuloksissa ja niihin liittyvissä maksettavissa määrissä, sekä järjestelyt välitavoitteiden, ehtojen täyttymisen ja tulosten saavuttamisen todentamiseksi;

e) unionin rahoitusosuuden kokonaismäärä 15 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, 15 artiklan 3 kohdassa sekä 16 ja 17 artiklassa tarkoitettuihin komission tukemiin yhteishankintoihin; ja

f) menetelmät rahoituksen määrittämiseksi ja tarvittaessa mukauttamiseksi.

4. Työohjelmia hyväksyessään komissio ottaa huomioon tarpeen varmistaa johdonmukaisuus muiden asiaan liittyvien unionin ohjelmien ja välineiden kanssa.

5. Edellä 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut rahoituspuitteet voivat kattaa 15 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja yhteishankintoja, jotka eivät saa ylittää kertaluonteisia kustannuksia, kuten valmistuskapasiteetin varaamista, koskevia sopimuksen osia.

III LUKU

UKRAINAN TUKEMISEEN TARKOITETTU VÄLINE

1 JAKSO

UKRAINAN TUKEMISEEN TARKOITETTUUN VÄLINEESEEN SOVELLETTAVAT YLEISET SÄÄNNÖKSET

22 artikla

Tavoitteet

1. Ukrainan tukemiseen tarkoitetulla välineellä edistetään unionin ja Ukrainan välisen yhteistyön avulla Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan elpymistä, jälleenrakentamista ja nykyaikaistamista sen puolustusteollisuuden valmiuden lisäämiseksi, ottaen huomioon sen mahdollinen tuleva yhdentyminen Euroopan puolustuksen teknologiseen ja teolliseen perustaan, ja siten parannetaan keskinäistä vakautta, turvallisuutta, rauhaa, vaurautta, häiriönsietokykyä ja kestävyyttä.

2. Pyrittäessä 1 kohdassa vahvistettuun tavoitteeseen painotetaan Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan ja Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan välisen rajatylittävän yhteistyön tehostamista, ottaen huomioon Ukrainan puolustusteollisuuden vahvistamisen ja puolustushankintojen tarpeet, luomalla tai vahvistamalla valmistuskapasiteettia Naton standardien ja muiden asiaankuuluvien normien mukaisesti, suojaamalla omaisuutta, antamalla teknistä apua ja järjestämällä henkilöstövaihtoa, lisäämällä yhteistyötä puolustustarvikkeiden yhteishankinnoissa Ukrainan ja Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kanssa, mukaan lukien niiden ylläpito, ja lisensoimalla tuotantoyhteistyötä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien tai muiden yhteistyömuotojen, kuten yhteisyritysten, avulla. Erityistä huomiota on kiinnitettävä tavoitteeseen tukea Ukrainaa sen asteittaisessa mukautumisessa unionin sääntöihin, normeihin, politiikkoihin ja käytäntöihin sen tulevaa unioniin liittymistä silmällä pitäen.

23 artikla

Lisärahoitus

1. Jäsenvaltiot, unionin toimielimet, elimet ja virastot, kolmannet maat, kansainväliset järjestöt, kansainväliset rahoituslaitokset tai muut kolmannet osapuolet voivat antaa lisärahoitusosuuksia Ukrainan tukemiseen tarkoitettuun välineeseen varainhoitoasetuksen 208 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tällaiset rahoitusosuudet ovat varainhoitoasetuksen 21 artiklan 2 kohdan a, d tai e alakohdassa tai 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja ulkoisia käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja.

2. Asetuksen (EU) 2025/1106 17 artiklan mukaisesti tehtyjen kahden- tai monenvälisten sopimusten nojalla mahdollisesti saadut lisämäärät ovat varainhoitoasetuksen 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja ulkoisia käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja, ja ne on käytettävä Ukrainan tukemiseen tarkoitettuun välineeseen tämän asetuksen sääntöjen mukaisesti.

3. Asiaan liittyvien unionin rajoittavien toimenpiteiden nojalla mahdollisesti saadut lisämäärät ovat varainhoitoasetuksen 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja ulkoisia käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja, ja ne käytetään Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan vahvistamista koskeviin toimiin.

4. Jäsenvaltioille yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin puitteissa myönnettyjä varoja voidaan asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä siirtää Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen käyttöön, jollei asetuksessa (EU) 2021/1060 säädetyistä edellytyksistä muuta johdu. Komissio käyttää kyseisiä varoja suoraan varainhoitoasetuksen 62 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan mukaisesti tai välillisesti mainitun alakohdan c alakohdan mukaisesti. Kyseiset varat käytetään asianomaisen jäsenvaltion hyväksi.

5. Tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti osoitettujen määrien osalta asianomaiset jäsenvaltiot voivat tehdä päätöksiä siitä, mikä osuus kyseisistä määristä asetetaan kaikkien tämän asetuksen nojalla tukikelpoisten yhteisöjen saataville, mikä osuus asetetaan saataville ainoastaan asianomaisten jäsenvaltioiden hyväksi tai mikä osuus asetetaan saataville lisäksi muiden jäsenvaltioiden tai Ukrainan hyväksi.

6. Jos komissio ei ole tehnyt oikeudellista sitoumusta suoran tai välillisen hallinnoinnin puitteissa tämän artiklan 4 kohdan mukaisesti siirrettyjen varojen osalta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2028, vastaavat sitomattomat varat voidaan siirtää takaisin yhteen tai useampaan asiaankuuluvaan rahoituslähteenä olevaan ohjelmaan asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä asetuksessa (EU) 2021/1060 säädettyjen edellytysten mukaisesti.

24 artikla

Vaihtoehtoinen, yhdistetty ja kumulatiivinen rahoitus

1. Ukrainan tukemiseen tarkoitettu väline pannaan täytäntöön synergiassa muiden unionin ohjelmien kanssa. Toimi, joka on saanut rahoitusta jostakin muusta unionin ohjelmasta, voi saada rahoitusta myös Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä edellyttäen, että kyseisillä rahoitusosuuksilla ei kateta samoja kustannuksia. Asiaankuuluvan unionin ohjelman sääntöjä sovelletaan vastaavaan rahoitusosuuteen, tai minkä tahansa rahoitukseen osallistuvan unionin ohjelman yhtä sääntökokonaisuutta voidaan soveltaa kaikkiin rahoitusosuuksiin, jolloin voidaan tehdä yksi ainoa oikeudellinen sitoumus. Unionin talousarviosta myönnettävä kumulatiivinen tuki ei ylitä toimen tukikelpoisia kokonaiskustannuksia, ja se voidaan laskea määräsuhteen mukaisesti tukiehtoja koskevissa asiakirjoissa vahvistetulla tavalla.

2. Jotta toimille voidaan myöntää huippuosaamismerkki Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen mukaisesti, niiden on täytettävä kaikki seuraavat edellytykset:

a) ne on arvioitu Ukrainan tukemiseen tarkoitettuun välineeseen perustuvan ehdotuspyynnön yhteydessä;

b) ne täyttävät kyseisessä ehdotuspyynnössä esitetyt laatua koskevat vähimmäisvaatimukset;

c) niitä ei rahoiteta kyseisen ehdotuspyynnön perusteella talousarviorajoitusten vuoksi.

3. Euroopan aluekehitysrahastosta tai Euroopan sosiaalirahasto plussasta voidaan asetuksen (EU) 2021/1060 asiaankuuluvien säännösten mukaisesti tukea Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen mukaisen ehdotuspyynnön perusteella jätettyjä ehdotuksia, joille on myönnetty huippuosaamismerkki.

25 artikla

Unionin rahoituksen toteutus ja muodot

1. Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen toteutuksessa käytetään suoraa hallinnointia varainhoitoasetuksen mukaisesti tai välillistä hallinnointia varainhoitoasetuksen 62 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen yhteisöjen kanssa.

2. Unionin rahoitusta voidaan myöntää missä tahansa muodossa, josta säädetään varainhoitoasetuksessa, varainhoitoasetuksen X osaston mukaisesti, lukuun ottamatta InvestEU-ohjelman mukaisia rahoitusta yhdistäviä toimia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän asetuksen 33 artiklan 3 kohdan soveltamista.

3. Kun on kyse tämän asetuksen 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitetuista toimista, joihin unionin rahoitusta annetaan Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen mukaisena avustuksena ja jotka tuottavat voittoa, komissio voi periä voitosta takaisin prosenttiosuuden, joka vastaa unionin rahoitusosuutta toimen toteuttavalle avustuksen saajalle tosiasiallisesti aiheutuneista tukikelpoisista kustannuksista, unionin rahoitusosuuden lopulliseen määrään asti. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 195 artiklan 2 kohdassa säädetään, voitto lasketaan käyttämällä toimen tukikelpoiset kustannukset ylittäviä tuloja, kun tulot rajoittuvat unionin rahoitukseen, jäsenvaltion rahoitukseen, mukaan lukien hankinnat, toimen aikana saatuihin muihin tuloihin ja toimesta mahdollisesti saataviin tuloihin. Tämän asetuksen 34 artiklassa tarkoitetuissa työohjelmissa voidaan esittää tarkempia tietoja.

4. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 196 artiklan 2 kohdassa säädetään, rahoitusosuuksilla voidaan silloin, kun se on asianmukaista ja tarpeen toimen täytäntöönpanon kannalta, kattaa toimia, jotka on aloitettu, ja kustannuksia, jotka ovat syntyneet ennen kyseisiä toimia koskevan ehdotuksen jättämispäivää edellyttäen, että kyseiset toimet eivät ole alkaneet ennen 5 päivää maaliskuuta 2024 eikä niitä ole saatettu päätökseen ennen avustussopimuksen allekirjoittamista.

26 artikla

Tukikelpoiset oikeussubjektit

1. Ainoastaan oikeussubjektit, jotka ovat sijoittautuneet unioniin tai Ukrainaan ja joiden johtorakenteet ovat unionissa tai Ukrainassa, voivat olla unionin rahoituksen saajia tämän asetuksen nojalla.

Oikeussubjekteille, jotka ovat sijoittautuneet sellaisille Ukrainan alueille, jotka eivät ole hallituksen määräysvallassa, ei voida myöntää tämän asetuksen mukaista rahoitusta.

2. Varainhoitoasetuksen mukaisesti säädettyjen perusteiden lisäksi sovelletaan tämän artiklan 3–9 kohdassa vahvistettuja tukikelpoisuusperusteita.

3. Toimeen osallistuvien unionin rahoituksen saajien infrastruktuurin, välineiden, omaisuuden ja resurssien, joita käytetään kyseisen toimen tarkoituksiin, on sijaittava jäsenvaltion tai Ukrainan alueella toimen koko keston ajan.

4. Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 3 kohdassa säädetään, toimeen osallistuvat unionin rahoituksen saajat voivat käyttää infrastruktuuriaan, välineitään, omaisuuttaan tai resurssejaan, jotka sijaitsevat tai joita pidetään jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella tai muussa kolmannessa maassa kuin Ukrainassa, jos niillä ei ole helposti saatavilla olevia vaihtoehtoja tai asiaankuuluvia infrastruktuuria, välineitä, omaisuutta ja resursseja unionissa tai Ukrainassa, edellyttäen, että tällainen käyttö ei ole ristiriidassa unionin eikä sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetujen kanssa, mukaan lukien hyvien naapuruussuhteiden periaatteen noudattaminen, ja että käyttö on 22 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden mukaista. Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä ei voida myöntää tukea kustannuksiin, jotka liittyvät tällaista infrastruktuuria tai tällaisia välineitä, omaisuutta tai resursseja käyttäviin toimiin.

5. Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä tuetussa toimessa unionin rahoituksen saajat eivät saa olla muun assosioitumattoman kolmannen maan kuin Ukrainan tai muun kolmannen maan yhteisön määräysvallassa.

6. Poiketen siitä, mitä tämän artiklan 5 kohdassa säädetään, unioniin sijoittautunut oikeussubjekti, joka on muun assosioitumattoman kolmannen maan kuin Ukrainan tai muun kolmannen maan yhteisön määräysvallassa, voi olla unionin rahoituksen saaja, jos komission saataville asetetaan takeet, jotka jäsenvaltio, johon oikeussubjekti on sijoittautunut, on hyväksynyt kansallisten menettelyjensä, kuten asetuksen (EU) 2019/452 2 artiklan 3 alakohdassa määritellyn seurannan perusteella toteutettujen asianmukaisten toimenpiteiden, mukaisesti.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuilla takeilla on turvattava se, että kyseisessä alakohdassa tarkoitetun oikeussubjektin toimeen osallistuminen ei ole ristiriidassa unionin eikä sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetujen kanssa, sellaisina kuin ne on vahvistettu yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V osaston nojalla, mukaan lukien hyvien naapuruussuhteiden periaatteen noudattaminen, eikä tämän asetuksen 22 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden kanssa. Kyseisissä takeissa on erityisesti perusteltava, että toimen osalta on käytössä toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että

a) oikeussubjektiin kohdistuvaa määräysvaltaa ei käytetä tavalla, joka haittaa tai rajoittaa sen kykyä toteuttaa toimi ja tuottaa tuloksia, rajoittaa sen infrastruktuuria, välineitä, omaisuutta, resursseja, immateriaalioikeuksia tai toimen edellyttämää osaamista taikka heikentää sen valmiuksia ja normeja, joita toimen toteuttaminen edellyttää;

b) muulla assosioitumattomalla kolmannella maalla kuin Ukrainalla tai muun kolmannen maan yhteisöllä ei ole pääsyä toimeen liittyviin turvallisuusluokiteltuihin eikä arkaluonteisin tietoihin, ja toimeen osallistuvilla työntekijöillä tai muilla henkilöillä on tarvittaessa jäsenvaltion, assosioituneen maan tai Ukrainan tekemä kansallinen turvallisuusselvitys kansallisten lakien ja asetusten mukaisesti;

c) muu assosioitumaton kolmas maa kuin Ukraina tai muun kolmannen maan yhteisö ei rajoita 27 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuista toimista johtuvaa immateriaalioikeuksien omistusta, joka liittyy sellaisten puolustustarvikkeiden teollistamista ja kaupallistamista edistäviin teollisuuden vahvistamista koskeviin toimiin, jotka on kehitetty unionin rahoittamien toimien tai muiden jäsenvaltioiden tuella toteutettujen yhteistyötoimien puitteissa, eikä sitä siirretä jäsenvaltioiden tai assosioituneiden maiden tai Ukrainan alueen ulkopuolelle sijoittautuneille yhteisöille ilman sen jäsenvaltion tai assosioituneen maan hyväksyntää, johon oikeussubjekti on sijoittautunut, tai kun oikeussubjekti on sijoittautunut Ukrainaan, Ukrainan hyväksyntää. Tällainen hyväksyntä ei saa olla ristiriidassa 22 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden kanssa.

Lisätakeita voidaan antaa, jos jäsenvaltio, johon oikeussubjekti on sijoittautunut, katsoo sen aiheelliseksi.

Komissio tiedottaa 77 artiklassa tarkoitetulle komitealle kaikista oikeussubjekteista, joita pidetään tämän kohdan mukaisesti tukikelpoisina unionin rahoituksen saajiksi.

7. Tämän artiklan 6 kohdassa tarkoitetut takeet voivat perustua vakiomuotoiseen malliin, jonka komissio laatii 77 artiklassa tarkoitetun komitean avustamana yhdenmukaisen lähestymistavan varmistamiseksi koko unionissa.

8. Tukikelpoista toimea toteuttaessaan rahoituksen saajat voivat tehdä yhteistyötä myös sellaisten oikeussubjektien kanssa, jotka ovat sijoittautuneet jäsenvaltioiden tai assosioituneiden maiden alueen ulkopuolelle tai jotka ovat muun assosioitumattoman kolmannen maan kuin Ukrainan tai muun kolmannen maan yhteisön määräysvallassa, myös käyttämällä tällaisten oikeussubjektien omaisuutta, infrastruktuuria, välineitä ja resursseja edellyttäen, että tällainen käyttö ei ole ristiriidassa unionin eikä sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetujen kanssa, mukaan lukien hyvien naapuruussuhteiden periaatteen kunnioittaminen, eikä 22 artiklassa säädettyjen tavoitteiden kanssa.

Muulla assosioitumattomalla kolmannella maalla kuin Ukrainalla tai muun kolmannen maan yhteisöllä ei saa olla luvatonta pääsyä toimen toteuttamiseen liittyviin turvallisuusluokiteltuihin tietoihin, ja mahdollisia kielteisiä vaikutuksia toimen kannalta olennaisten tuotantopanosten toimitusvarmuuteen on vältettävä.

Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä ei voida myöntää tukea kustannuksiin, jotka liittyvät yhteistyöhön sellaisten oikeussubjektien kanssa, jotka ovat sijoittautuneet jäsenvaltioiden tai Ukrainan alueen ulkopuolelle tai jotka ovat muun assosioitumattoman kolmannen maan kuin Ukrainan tai muun kolmannen maan yhteisön määräysvallassa.

9. Edellä olevaa 5 ja 6 kohtaa ei sovelleta

a) jäsenvaltioiden ja Ukrainan hankintaviranomaisiin;

b) kansainvälisiin järjestöihin;

c) SEAPeihin;

d) Euroopan puolustusvirastoon.

2 JAKSO

TUKIKELPOISET TOIMET

27 artikla

Tukikelpoiset toimet

1. Toimilla, jotka voivat saada rahoitusta Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä, on pantava täytäntöön 22 artiklassa vahvistetut tavoitteet, ja ne voivat olla muodoltaan jokin seuraavista tai niiden yhdistelmä:

a) edellä 11 artiklassa tarkoitetut yhteishankintatoimet, mukaan lukien puolustusteollisuuden valmiusreservien perustaminen, hallinnoiminen ja ylläpito;

b) edellä 12 artiklassa tarkoitetut teollisuuden vahvistamista koskevat toimet;

c) edellä 13 artiklassa tarkoitetut tukitoimet.

2. Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä ei voida myöntää rahoitusta seuraaviin toimiin:

a) toimet, jotka liittyvät sovellettavan kansainvälisen oikeuden perusteella kiellettyihin puolustustarvikkeisiin;

b) toimet, jotka liittyvät tappaviin autonomisiin asejärjestelmiin, jotka toimivat ihmisen vastuulla olevan johto- ja valvontaketjun ulkopuolella tai joita ei voida käyttää kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti;

c) rypäleammuksiin liittyvät toimet;

d) toimet tai niiden osat, jotka on jo kokonaan rahoitettu muista julkisista tai yksityisistä lähteistä.

3. Edellä olevan 1 kohdan a ja c alakohdan nojalla toteutetuissa hankinnoissa, jotka saavat unionin rahoitusta, unionin tai Ukrainan ulkopuolelta peräisin olevien komponenttien kustannusten on oltava enintään 35 prosenttia lopputuotteen komponenttien arvioidusta arvosta. Mitään komponenttia ei saa hankkia kolmansista maista, jotka toimivat unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetujen vastaisesti.

4. Edellä olevan 1 kohdan b alakohdan nojalla toteutetuissa toimissa unionin tai Ukrainan ulkopuolelta peräisin olevien komponenttien kustannusten on oltava enintään 35 prosenttia sellaisen tuotteen komponenttien, jonka tuotantokapasiteetin lisääminen saa unionin rahoitusta, arvioidusta arvosta. Mitään sellaisen tuotteen komponenttia, jonka tuotantokapasiteetin lisääminen saa unionin rahoitusta, ei saa hankkia kolmansista maista, jotka toimivat unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetujen vastaisesti.

5. Unionin rahoituksen saajilla tai tapauksen mukaan toimeksisaajilla on oltava mahdollisuus päättää muiden assosioitumattomien kolmansien maiden kuin Ukrainan tai muun kolmannen maan yhteisöjen rajoittamatta asianomaisten puolustustarvikkeiden ominaisuuksien määrittelystä, mukauttamisesta ja kehittämisestä, mukaan lukien laillinen oikeus korvata tai poistaa komponentteja, joihin sovelletaan muiden assosioitumattomien kolmansien maiden kuin Ukrainan tai muun kolmannen maan yhteisöjen asettamia rajoituksia.

6. Jäsenvaltiot voivat julkaista yleisiä siirtolupia, jotka koskevat Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä tuettuihin toimiin liittyvien tarvikkeiden siirtoa muihin jäsenvaltioihin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 2009/43/EY 5 artiklan soveltamista.

7. Vähintään Ukrainan tai yhden oikeussubjektin, joka on sijoittautunut Ukrainaan ja jonka johtorakenteet ovat Ukrainassa, on toteutettava toimet, joita voidaan rahoittaa Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä, tai osallistuttava niiden toteuttamiseen.

8. Tätä lukua sovellettaessa 11, 12, 13 ja 38 artiklassa olevien viittausten jäsenvaltioihin katsotaan tarkoittavan myös Ukrainaa. Edellä 11, 12, 13 ja 38 artiklassa olevia viittauksia assosioituneisiin maihin ei sovelleta tähän lukuun. Tätä lukua sovellettaessa 11 artiklassa olevia viittauksia 9 artiklaan pidetään viittauksina 26 artiklaan ja 12 artiklassa olevia viittauksia 10 artiklan 5 kohtaan pidetään viittauksina tämän artiklan 5 kohtaan.

3 JAKSO

HANKINNAT

28 artikla

Komission tukemat hankinnat

1. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 168 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, Ukraina voi yhdessä vähintään yhden jäsenvaltion kanssa pyytää komissiota osallistumaan varainhoitoasetuksen 168 kohdan 2 kohdassa tarkoitettuun yhteishankintaan, jolla jäsenvaltiot ja Ukraina voivat hankkia, vuokrata tai liisata yhteisesti hankitut puolustustarvikkeet kokonaisuudessaan. Tällaisiin yhteishankintoihin sovelletaan varainhoitoasetuksen 168 artiklan 2 kohdassa säädettyjä muita edellytyksiä.

2. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 168 artiklan 3 kohdassa säädetään, Ukraina voi yhdessä vähintään yhden jäsenvaltion kanssa pyytää komissiota toimimaan varainhoitoasetuksen 168 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna yhteishankintayksikkönä puolustustarvikkeiden hankkimiseksi niiden puolesta tai nimissä. Jos komissio toimii yhteishankintayksikkönä, sovelletaan varainhoitoasetuksen 168 artiklan 3 kohdassa säädettyjä edellytyksiä vastaavia edellytyksiä.

3. Kun jäsenvaltioiden hankintaviranomaiset pyytävät komissiota toimimaan tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti, niiden katsotaan noudattaneen direktiivissä 2009/81/EY vahvistettuja vaatimuksia.

4. Tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun hankintamenettelyn on varainhoitoasetuksessa säädettyjen edellytysten lisäksi täytettävä myös seuraavat edellytykset:

a) kaikkien jäsenvaltioiden on voitava osallistua hankintamenettelyyn;

b) komissio pyytää kustakin osallistuvasta maasta vähintään yhden asiantuntijan, jolla on neuvottelujen kannalta merkityksellistä kokemusta, muodostamaan yhteisen neuvotteluryhmän;

c) osallistuvat maat ilmoittavat nimenomaisesti, päättävätkö ne käydä rinnakkaisia neuvotteluja kyseisestä tuotteesta, ja kyseinen päätös edellyttää osallistuvien maiden yksimielistä hyväksyntää.

5. Jos komissio toimii yhteishankintayksikkönä 2 kohdan nojalla, se voi osana hankintaa hankkia puolustustarvikkeiden toimituksia varten tarvittavia komponentteja ja raaka-aineita osallistujamaiden varmuusvarastojen kokoamista, myös varastointia, varten.

6. Poiketen siitä, mitä varainhoitoasetuksen 175 artiklan 1 kohdassa säädetään, komissio voi tilanteen äärimmäisen kiireellisyyden vuoksi asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa pyytää tarvikkeiden toimittamista päivästä, jona tämän asetuksen mukaisesti toteutettavasta hankinnasta johtuvat sopimusluonnokset lähetetään.

7. Voidakseen tehdä ostosopimuksia talouden toimijoiden kanssa komission edustajat tai komission nimeämät asiantuntijat voivat yhteistyössä asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten kanssa tehdä tarkastuskäyntejä asianomaisten puolustustarvikkeiden tuotantolaitoksiin.

8. Tämä artikla ei rajoita puolustustarvikkeiden omistusta, vientiä ja siirtoa koskevien voimassa olevien unionin ja kansallisten sääntöjen soveltamista.

9. Komissio varmistaa, että osallistuvia maita kohdellaan yhdenvertaisesti toteutettaessa hankintamenettelyjä ja pantaessa täytäntöön niistä johtuvia sopimuksia.

10. Varainhoitoasetuksessa säädettyjen edellytysten lisäksi myös tämän asetuksen 26 artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa säädettyjä perusteita vastaavia perusteita sovelletaan tarjoajiin, toimeksisaajiin ja alihankkijoihin, kun on kyse tämän artiklan nojalla toteutettuun hankintaan liittyvistä sopimuksista.

11. Tämän artiklan 1 kohdan nojalla toteutettuihin hankintoihin sovelletaan 27 artiklan 3 ja 5 kohdassa vahvistettuja sääntöjä.

29 artikla

Puolustustarvikkeiden ennakkohankinta

1. Edellä 28 artiklassa tarkoitetut yhteishankinnat voidaan tehdä puolustustarvikkeiden ennakkohankintasopimuksina, jotka on neuvoteltu ja tehty osallistuvien maiden nimissä tai niiden puolesta. Tällaisiin sopimuksiin voi sisältyä kyseisten tarvikkeiden tuotantoa koskeva ennakkomaksumekanismi, jonka vastineena on oikeus tulokseen ja joka ei saa ylittää kertaluonteisia kustannuksia, kuten valmistuskapasiteetin varaamista, koskevia sopimuksen osia.

2. Jos tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin sopimuksiin sisältyy ennakkomaksumekanismi, toimeksisaajalle suoritettava ennakkomaksu voidaan kattaa 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista rahoituspuitteista. Osallistuvien maiden 23 artiklassa tarkoitetut rahoitusosuudet otetaan tasapuolisesti huomioon osallistuvien maiden tilaaman kunkin tarvikkeen osalta.

3. Jos neuvotellut määrät ylittävät kysynnän, komissio perustaa asianomaisten osallistuvien maiden pyynnöstä mekanismin kansallisten varastojen jakamiseksi uudelleen tai puolustusteollisuuden valmiusreservien perustamiseksi.

30 artikla

Ostosopimusten helpottaminen

1. Komissio perustaa järjestelmän, jolla helpotetaan Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan valmistuskapasiteetin teolliseen kasvuun liittyvien ostosopimusten tekemistä jäsenvaltioiden ja Ukrainan sekä Ukrainan puolustuksen teknologiseen ja teolliseen perustaan kuuluvien talouden toimijoiden välillä unionin kilpailu- ja hankintasääntöjen mukaisesti. Komissio varmistaa, että muulla assosioitumattomalla kolmannella maalla kuin Ukrainalla tai muun kolmannen maan yhteisöllä ei ole pääsyä toimeen liittyviin turvallisuusluokiteltuihin eikä arkaluonteisiin tietoihin, ja että toimeen osallistuvilla työntekijöillä tai muilla henkilöillä on jäsenvaltion, assosioituneen maan tai Ukrainan tekemä kansallinen turvallisuusselvitys.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu järjestelmä mahdollistaa sen, että asiasta kiinnostuneet jäsenvaltiot ja Ukraina voivat tehdä puolustustarvikkeita koskevia ostotarjouksia, joissa ilmoitetaan

a) määrä ja laatu;

b) suunniteltu hinta tai hintahaarukka;

c) ostosopimuksen suunniteltu kesto.

3. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu järjestelmä mahdollistaa sen, että puolustustarvikkeiden valmistajat, jotka täyttävät 26 artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa säädettyjä perusteita vastaavat perusteet, voivat tehdä myyntitarjouksia, joissa ilmoitetaan

a) niiden puolustustarvikkeiden määrä ja laatu, joista ne haluavat tehdä ostosopimuksia;

b) suunniteltu hinta tai hintahaarukka, jolla ne ovat halukkaita myymään;

c) ostosopimuksen mukaisten puolustustarvikkeiden tuotannon arvioitu läpimenoaika;

d) ostosopimuksen suunniteltu kesto.

4. Komissio saattaa 2 ja 3 kohdan nojalla saatujen osto- ja myyntitarjousten perusteella asianomaiset puolustustarvikkeiden valmistajat yhteyteen asiasta kiinnostuneiden jäsenvaltioiden ja Ukrainan kanssa.

5. Ukraina ja asiasta kiinnostuneet jäsenvaltiot voivat tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitetun yhteydenpidon lisäksi pyytää komissiota osallistumaan yhteishankintamenettelyyn tai hankintamenettelyyn niiden nimissä tai puolesta 28 artiklan nojalla.

6. Edellä 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut rahoituspuitteet voivat kattaa kertaluonteisia kustannuksia, kuten valmistuskapasiteetin varaamista, koskevat sopimuksen osat.

4 JAKSO

MYÖNTÄMISPERUSTEET JA TYÖOHJELMAT

31 artikla

Myöntämisperusteet

1. Toimia koskevia ehdotuksia arvioidaan 22 artiklassa tarkoitettujen asianomaiselle toimelle asetettujen tavoitteiden, asianomaisen toimen odotettujen tulosten sekä sen täytäntöönpanon laadun ja tehokkuuden perusteella.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa säädettyjen perusteiden lisäksi 11 artiklassa tarkoitettuja yhteishankintatoimia koskevia ehdotuksia voidaan arvioida yhden tai useamman seuraavan perusteen pohjalta:

a) yhteishankinnan arvioitu arvo;

b) toimen osuus Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan elpymisessä, jälleenrakentamisessa ja nykyaikaistamisessa;

c) toimen osuus puolustustarvikkeiden hankinnan nopeuttamisessa ja niiden tuotannon ja toimitusten läpimenoaikojen lyhentämisessä.

3. Tämän artiklan 1 kohdassa säädettyjen perusteiden lisäksi ehdotuksia 12 artiklassa tarkoitetuiksi teollisuuden vahvistamista koskeviksi toimiksi voidaan arvioida yhden tai useamman seuraavan perusteen pohjalta:

a) tuotannon läpimenoajan lyhentäminen ja tuotantokapasiteetin lisääminen Ukrainassa;

b) puolustustarvikkeiden oikea-aikaisen saatavuuden ja toimituksen varmistamisen edistäminen kaikkialla Ukrainassa;

c) Ukrainan ja unionin välisen rajatylittävän puolustusteollisen yhteistyön edistäminen.

4. Jäljempänä 34 artiklassa tarkoitetuissa työohjelmissa esitetään yksityiskohtaisempia tietoja myöntämisperusteiden soveltamisesta, mukaan lukien mahdolliset sovellettavat painotukset. Työohjelmissa ei aseteta yksittäisiä kynnysarvoja.

5. Arviointikomiteaa voivat avustaa riippumattomat ulkopuoliset asiantuntijat varainhoitoasetuksen 153 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Työohjelmissa voidaan täsmentää, että kyseisiltä asiantuntijoilta edellytetään voimassa olevaa henkilöturvallisuusselvitystä.

32 artikla

Valinta- ja myöntämismenettely

Komissio myöntää tämän luvun mukaista rahoitusta täytäntöönpanosäädöksillä, lukuun ottamatta 11 artiklassa ja 13 artiklan 1 kohdan g alakohdassa tarkoitettuja toimia. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 77 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

33 artikla

Unionin rahoitusosuus

1. Jos unionin rahoitusosuus myönnetään avustuksina varainhoitoasetuksen 193 artiklan 3 kohdan mukaisesti, Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä voidaan rahoittaa enimmillään 100 prosenttia tämän asetuksen 27 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitettujen toimien tukikelpoisista kustannuksista.

2. Jos unionin avustus myönnetään kustannuksiin perustumattomana rahoituksena, kullekin toimelle osoitettava unionin rahoitusosuus voi perustua seuraavan kaltaisiin tekijöihin:

a) yhteishankinnan monimutkaisuusaste, jonka alustavaan arviointiin voidaan käyttää osuutta toimen arvioidusta arvosta ja samankaltaisista toimista saatua kokemusta;

b) toimen vaikutus yhteentoimivuuteen liittyvien tulosten parantamiseen;

c) toimen ominaispiirteet, jotka todennäköisesti lisäävät pitkän aikavälin investointisignaaleja teollisuudelle;

d) toimen vaikutus tarvittavan valmistuskapasiteetin lisäämiseen Ukrainassa;

e) se, miten monimutkaista Ukrainan on edistyä unioniin liittymistä koskevassa prosessissa, mukaan lukien rakenneuudistukset ja toimenpiteet, joilla edistetään lähentymistä unionin sääntöihin, normeihin, politiikkoihin ja käytäntöihin;

f) se, miten monimutkaista Ukrainan on mukauttaa puolustusalan hankintaprosessejaan ja Ukrainan puolustusteollisuuden ympäristöä, myös Naton standardien ja muiden asiaankuuluvien normien täyttämiseksi;

g) Venäjän Ukrainaan kohdistamaan hyökkäyssotaan liittyvät vaikeudet ja riskit, kun otetaan huomioon tarve jälleenrakentaa ja nykyaikaistaa kyseisen sodan vahingoittamaa infrastruktuuria häiriönsietokykyisellä tavalla ja tarve välttää, ehkäistä tai vähentää ja mahdollisuuksien mukaan kompensoida tällaisia vahinkoja.

3. Tämän asetuksen 27 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetut toimet rahoitetaan avustuksilla, jotka myönnetään kustannuksiin perustumattomana rahoituksena varainhoitoasetuksen 183 artiklan 3 kohdan nojalla.

4. Edellä 27 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen toimien osalta Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä myönnettävä tuki on enimmillään 25 prosenttia asianomaisen yhteishankintasopimuksen arvioidusta arvosta.

5. Jäljempänä 34 artiklassa tarkoitetuissa työohjelmissa esitetään yksityiskohtaisempia tietoja.

34 artikla

Työohjelmat

1. Ukrainan tukemiseen tarkoitettu väline pannaan täytäntöön varainhoitoasetuksen 110 artiklassa tarkoitetuilla työohjelmilla. Tarvittaessa työohjelmat voivat olla monivuotisia. Työohjelmissa vahvistetaan toimet ja niihin liittyvä talousarvio, jotka ovat tarpeen Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen tavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Komissio hyväksyy työohjelmat täytäntöönpanosäädöksillä. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 77 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

3. Työohjelmiin sisältyy erityisesti

a) unionin rahoitusosuuden kokonaismäärä kullekin 27 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle toimityypille ja yksityiskohtainen kuvaus kustakin toimityypistä;

b) edellä 27 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen toimien osalta toimien rahoituksen vähimmäissuuruus;

c) edellä 27 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen toimien osalta konsortioon kuuluvien oikeussubjektien enimmäismäärä, joka saa olla enintään 15 oikeussubjektia;

d) ehdotusten arviointi- ja valintamenettely, mukaan lukien tarvittaessa kuvaus välitavoitteista, jotka suunnitellaan siten, että ne osoittavat merkittävää edistymistä toimien täytäntöönpanossa, saavutettavissa tuloksissa ja niihin liittyvissä maksettavissa määrissä, sekä järjestelyt välitavoitteiden, ehtojen täyttymisen ja tulosten saavuttamisen todentamiseksi;

e) unionin rahoitusosuuden kokonaismäärä 28 artiklan 1 kohdassa sekä 29 artiklassa ja 30 artiklassa tarkoitettuihin komission tukemiin yhteishankintoihin; ja

f) menetelmät rahoituksen määrittämiseksi ja tarvittaessa mukauttamiseksi.

4. Työohjelmia hyväksyessään komissio ottaa huomioon tarpeen varmistaa johdonmukaisuus muiden asiaan liittyvien unionin ohjelmien ja välineiden kanssa.

IV LUKU

YHTEISTÄ ETUA KOSKEVAT EUROOPPALAISET PUOLUSTUSHANKKEET

35 artikla

Yhteistä etua koskevat eurooppalaiset puolustushankkeet

1. Yhteistä etua koskevien eurooppalaisten puolustushankkeiden on koostuttava teollisuuden yhteistyöhankkeista, joilla pyritään vahvistamaan Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyä koko unionissa ja samalla edistämään jäsenvaltioiden unionin turvallisuus- ja puolustusetujen kannalta kriittisten sotilaallisten voimavarojen kehittämistä, mukaan lukien voimavarat, joilla varmistetaan pääsy kaikille operatiivisille aloille, joita ovat maa-, meri-, ilma-, avaruus- ja kyberala.

2. Yhteistä etua koskevien eurooppalaisten puolustushankkeiden on täytettävä kaikki seuraavat perusteet:

a) ne vahvistavat merkittävästi Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyä, tehokkuutta ja innovointivalmiuksia erityisesti:

   i) edistämällä uuden rajatylittävän yhteistyön luomista tai laajentamalla olemassa olevaa rajatylittävää yhteistyötä, myös pk-yritysten ja midcap-yritysten kanssa;

   ii) luomalla myönteisiä heijastusvaikutuksia sisämarkkinoilla;

   iii) edistämällä merkittävästi markkinoiden yhdentymistä ja vähentämällä markkinoiden pirstoutumista;

   iv) parantamalla puolustustarvikkeiden yhteentoimivuutta ja vaihdettavuutta; sekä

   v) pyrkimällä vähentämään strategisia riippuvuuksia, myös monipuolistamalla tarjontaa, ja parantamaan valmiuksia;

b) ne edistävät jäsenvaltioiden unionin turvallisuus- ja puolustusetujen kannalta kriittisten puolustusvoimavarojen kehittämistä ja ovat johdonmukaisia turvallisuus- ja puolustusalan strategisen kompassin tavoitteiden kanssa, jäsenvaltioiden yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa, erityisesti voimavarojen kehittämissuunnitelman yhteydessä, yhteisesti sopimien puolustusvoimavarojen painopisteiden kanssa sekä puolustuksen koordinoidussa vuosittaisessa tarkastelussa yksilöityjen yhteistyömahdollisuuksien kanssa;

c) niissä otetaan huomioon PRY:n puitteissa tehtävä jäsenvaltioiden yhteistyö sekä Euroopan puolustusviraston aloitteet ja hankkeet;

d) niissä otetaan huomioon Naton asiaankuuluva toiminta, kuten Naton puolustussuunnitteluprosessi, jos tällainen toiminta palvelee unionin turvallisuus- ja puolustusetuja;

e) niissä on mukana vähintään neljä jäsenvaltiota, ja kaikille jäsenvaltioille ja assosioituneille maille sekä Ukrainalle annetaan todellinen mahdollisuus osallistua yhteistä etua koskevaan eurooppalaiseen puolustushankkeeseen;

f) niiden edut ulottuvat laajemmalle unioniin;

g) ne ovat kooltaan tai laajuudeltaan erityisen merkittäviä tai niillä pyritään lieventämään huomattavaa teknologista tai taloudellista riskiä tai molempia;

h) niiden mahdolliset kokonaishyödyt ovat niiden kustannuksia suuremmat, myös pidemmällä aikavälillä.

3. Neuvosto voi komission ehdotuksesta hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä, joissa yksilöidään yhteistä etua koskevia eurooppalaisia puolustushankkeita.

4. Jäsenvaltioiden on koordinoitava toimintaansa, jotta hanke-ehdotukset mahdollisiksi yhteistä etua koskeviksi eurooppalaisiksi puolustushankkeiksi laadittaisiin osallistavasti ja tarvittaessa Euroopan puolustusviraston tuella.

5. Ennen 3 kohdassa tarkoitettujen täytäntöönpanosäädösten ehdottamista komissio tarkistaa, että 4 kohdassa tarkoitetut hanke-ehdotukset ovat kaikkien 2 kohdassa lueteltujen perusteiden mukaisia, sekä

a) kuulee jäsenvaltioita osallistavasti ja ottaa huomioon niiden näkemykset ja hanke-ehdotukset mahdollisiksi yhteistä etua koskeviksi eurooppalaisiksi puolustushankkeiksi;

b) pyytää unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa, jäljempänä 'korkea edustaja', ja Euroopan puolustusvirastoa tarjoamaan asiantuntemustaan, jotta voidaan varmistaa johdonmukaisuus 2 kohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitettujen painopisteiden ja tavoitteiden kanssa, erityisesti jäsenvaltioiden yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa yhteisesti sopimien ja etenkin voimavarojen kehittämissuunnitelman yhteydessä yhdessä ilmaistujen puolustusvoimavarojen painopisteiden kanssa, jäsenvaltioiden hanke-ehdotuksista toimittamien tietojen täydentämiseksi; ja

c) tarkistaa, että kaikille jäsenvaltioille ja assosioituneille maille sekä tapauksen mukaan Ukrainalle on tiedotettu uudesta hankkeesta ja että niille on annettu mahdollisuus osallistua siihen.

6. Edellä 3 kohdassa tarkoitetuilla täytäntöönpanosäädöksillä neuvosto

a) vahvistaa yhteistä etua koskevan eurooppalaisen puolustushankkeen tavoitteet ja ominaisuudet 2 kohdassa säädettyjen perusteiden mukaisesti;

b) laatii luettelon maista, jotka osallistuvat yhteistä etua koskevaan eurooppalaiseen puolustushankkeeseen, täytäntöönpanosäädöksen antamispäivänä; ja

c) arvioi yhteistä etua koskevan eurooppalaisen puolustushankkeen kokonaisrahoituksen suuruuden.

7. Neuvosto hyväksyy 3 kohdassa tarkoitetut täytäntöönpanosäädökset määräenemmistöllä. Neuvosto voi määräenemmistöllä muuttaa 4 kohdassa tarkoitettuja hanke-ehdotuksia.

8. Yhteistä etua koskevaan eurooppalaiseen puolustushankkeeseen, jolle voidaan myöntää 10 artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettua unionin rahoitusta, on sisällyttävä vain yksi tai useampi toimi, joka liittyy

a) puolustustarvikkeiden yhteishankintoihin;

b) puolustustarvikkeiden tuotantokapasiteetin rakennemuutoksiin mukautumisen nopeuttamiseen ja siihen liittyviin tukitoimiin;

c) uusien puolustustarvikkeiden teolliseen kehittämiseen tai nykyisten parantamiseen;

d) tarvittavan infrastruktuurin kehittämiseen ja hankkimiseen.

9. Osallistuvien jäsenvaltioiden on varmistettava, että 9 artiklassa säädettyjä perusteita vastaavia perusteita sovelletaan sopimuksiin, jotka liittyvät yhteistä etua koskevien eurooppalaisten puolustushankkeiden toimiin, jotka saavat unionin rahoitusta. Puolustustarvikkeiden yhteishankintoihin, jotka saavat unionin rahoitusta yhteistä etua koskevien eurooppalaisten puolustushankkeiden nojalla, sovelletaan myös 11 artiklan 6 kohtaa.

10. Yhteistä etua koskevaan eurooppalaiseen puolustushankkeeseen osallistuvien jäsenvaltioiden on varmistettava, että yhteistä etua koskevan eurooppalaisen puolustushankkeen toimet, mukaan lukien toimet, jotka eivät saa unionin rahoitusta, ovat 4 artiklassa ja tämän artiklan 1 kohdassa vahvistettujen tavoitteiden mukaisia eivätkä vaikuta siihen, täyttääkö yhteistä etua koskeva eurooppalainen puolustushanke tämän artiklan 2 kohdassa säädetyt perusteet.

11. Yhteistä etua koskevassa eurooppalaisessa puolustushankkeessa voidaan käsitellä Euroopan unionin kaksikäyttövoimavarojen kehittämistä.

12. Yhteistä etua koskeva eurooppalainen puolustushanke sekä sen erityistoimia voidaan perustaa SEAPin puitteissa.

13. Ainoastaan jäsenvaltiot ja assosioituneet maat sekä SEAPit, jotka koostuvat jäsenvaltioista tai jäsenvaltioista ja assosioituneista maista, voivat saada rahoitusta yhteistä etua koskevan eurooppalaisen puolustushankkeen toimien mukaisesti.

14. Komissio voi tarvittaessa osallistua hankkeeseen. Osallistuvat jäsenvaltiot voivat päättää, että korkea edustaja ja Euroopan puolustusvirasto osallistuvat yhteistä etua koskevaan eurooppalaiseen puolustushankkeeseen tarkkailijoina.

15. Jäsenvaltiot voivat soveltaa tukijärjestelmiä ja antaa hallinnollista tukea yhteistä etua koskeville eurooppalaisille puolustushankkeille, sanotun kuitenkaan rajoittamatta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamista.

16. Yhteistä etua koskevaan eurooppalaiseen puolustushankkeeseen liittyvien tuotantolaitosten suunnittelun, rakentamisen ja toiminnan voidaan katsoa olevan neuvoston direktiivin 92/43/ETY ([40]) 6 artiklan 4 kohdassa ja 16 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/60/EY ([41]) 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitettu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy sekä tarpeen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1907/2006 ([42]) 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun maan puolustuksen vuoksi ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY ([43]) 9 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi edellyttäen, että muut näissä säännöksissä säädetyt edellytykset täyttyvät.

17. Yhteistä etua koskevaan eurooppalaiseen puolustushankkeeseen osallistuvien jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle vuosittain yhteinen kertomus yhteistä etua koskevien eurooppalaisten puolustushankkeiden toimien täytäntöönpanosta, myös siitä, ovatko ne tämän artiklan 10 kohdassa säädettyjen vaatimusten mukaisia.

18. Neuvosto voi komission ehdotuksesta määräenemmistöllä muuttaa 3 kohdan nojalla hyväksyttyjä täytäntöönpanosäädöksiä, myös poistamalla hankkeelta yhteistä etua koskevan eurooppalaisen puolustushankkeen aseman tai ottamalla huomioon muutokset 6 kohdassa esitetyissä seikoissa.

19. Kaikilla jäsenvaltioilla ja assosioituneilla mailla sekä Ukrainalla on oltava mahdollisuus liittyä yhteistä etua koskevaan eurooppalaiseen puolustushankkeeseen sen käynnistämisen jälkeen edellyttäen, että kaikki yhteistä etua koskevaan eurooppalaiseen puolustushankkeeseen osallistuvat jäsenvaltiot hyväksyvät sen.

V LUKU

EUROOPAN SOTILASALAN MYYNTIMEKANISMI

36 artikla

Euroopan sotilasalan myyntimekanismi

1. Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan sekä tarvittaessa Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukyvyn vahvistamiseksi, erityisesti lisäämällä Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kykyä varmistaa puolustustarvikkeiden saatavuus ajallisesti ja määrällisesti, perustetaan Euroopan sotilasalan myyntimekanismi.

2. Euroopan sotilasalan myyntimekanismiin kuuluvat seuraavat:

a) Euroopan sotilasalan myyntiluettelon laatiminen;

b) mahdollisuus perustaa, hallinnoida ja ylläpitää puolustusteollisuuden valmiusreservejä; ja

c) toimenpiteet, joilla helpotetaan puolustustarvikkeiden yhteishankintamenettelyjä.

37 artikla

Euroopan sotilasalan myyntiluettelo

1. Komissio laatii Euroopan puolustusvirastoa kuultuaan yhden keskitetyn luettelon Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan sekä Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kehittämistä puolustustarvikkeista, jäljempänä ’luettelo’, ja pitää sen ajan tasalla. Komissio kuulee Euroopan puolustusvirastoa ja ottaa sen näkemykset huomioon laatiessaan luettelon teknisiä eritelmiä ja tarvittaessa hankkii organisaatiotason tietoteknisen alustan, jota tarvitaan luettelon laatimiseksi. Jäsenvaltioita, Ukrainaa ja talouden toimijoita pyydetään vapaaehtoisesti täydentämään luetteloa.

([40]) Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (EYVL L 206, 22.7.1992, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

([41]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista (EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

([42]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006, annettu 18 päivänä joulukuuta 2006, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta (EUVL L 396, 30.12.2006, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj).

([43]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, luonnonvaraisten lintujen suojelusta (EUVL L 20, 26.1.2010, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

2. Luettelossa olevien puolustustarvikkeiden on oltava sellaisten talouden toimijoiden valmistamia, jotka täyttävät 9 artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa tai 26 artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa vahvistetut tukikelpoisuusperusteet. Lisäksi luettelossa on ilmoitettava, onko talouden toimijalla mahdollisuus päättää ilman assosioitumattomien kolmansien maiden tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisöjen asettamia rajoituksia puolustustarvikkeen ominaisuuksien määrittelystä, mukauttamisesta ja kehittämisestä, mukaan lukien laillinen oikeus korvata tai poistaa komponentteja, joihin sovelletaan assosioitumattomien kolmansien maiden tai assosioitumattoman kolmannen maan yhteisöjen asettamia rajoituksia. EDIP-ohjelmasta, Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä tai Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1092 ([44]), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/697 ([45]) tai asetuksen (EU) 2023/1525 tai (EU) 2023/2418 nojalla saatu tuki voidaan myös merkitä luetteloon.

38 artikla

Puolustusteollisuuden valmiusreservit

1. Konsortio, joka koostuu jäsenvaltioista, assosioituneista maista tai Ukrainasta, tai SEAP voi perustaa, hallinnoida ja ylläpitää puolustusteollisuuden valmiusreservejä ja pyytää Euroopan puolustusvirastoa tarjoamaan asiantuntemustaan tätä varten.

Ensimmäistä alakohtaa sovellettaessa jäsenvaltioiden, assosioituneiden maiden tai Ukrainan konsortioon on kuuluttava vähintään kolme näistä maista, joista vähintään kahden on oltava jäsenvaltioita.

2. Jäsenvaltioiden, jotka perustavat puolustusteollisuuden valmiusreservin, on varmistettava, että kyseisen valmiusreservin perustamisessa, hallinnoinnissa ja ylläpidossa noudatetaan 36 artiklan 1 kohdassa vahvistettuja tavoitteita sekä 4 artiklassa ja tapauksen mukaan 22 artiklassa vahvistettuja tavoitteita.

3. Jäsenvaltioiden, assosioituneiden maiden, Ukrainan ja SEAPin, jotka perustavat puolustusteollisuuden valmiusreservin, on myönnettävä kaikille jäsenvaltioille, assosioituneille maille ja Ukrainalle kyseiseen puolustusteollisuuden valmiusreserviin kuuluvien puolustustarvikkeiden välitön ja etuuskohteluun perustuva osto-, käyttö- tai vuokrausmahdollisuus.

4. Jos puolustusteollisuuden valmiusreservi perustetaan SEAPin yhteydessä, EDIP-ohjelmasta tai Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä voidaan antaa rahoitustukea seuraaviin:

a) puolustustarvikkeiden lisämäärien yhteishankinnat 11 artiklan mukaisesti SEAPin toteuttamien yhteishankintatoimien kautta;

b) SEAPin perustaminen ja toiminta puolustusteollisuuden valmiusreservin hallinnointia ja ylläpitoa varten 13 artiklan 1 kohdan g alakohdan mukaisesti.

5. Jos jäsenvaltiot tai tapauksen mukaan assosioituneet maat ostavat puolustustarvikkeita SEAPin perustamasta, hallinnoimasta ja ylläpitämästä puolustusteollisuuden valmiusreservistä, hankintaa on pidettävä direktiivin 2009/81/EY 13 artiklan f alakohdassa tarkoitettuna hankintasopimuksena, jonka hallitus on tehnyt toisen hallituksen kanssa.

39 artikla

Puolustustarvikkeiden yhteishankintoja koskevien menettelyjen helpottaminen

Jos jäsenvaltiot tekevät sopimuksen puolustustarvikkeiden yhteishankinnasta, ne voivat soveltaa 11 artiklan 9 ja 10 kohdassa, 52 artiklassa ja 53 artiklassa säädettyjä sääntöjä ja menettelyjä kyseisissä artikloissa säädetyin edellytyksin.

([44]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1092, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, Euroopan puolustusteollisen kehittämisohjelman perustamisesta unionin puolustusteollisuuden kilpailukyvyn ja innovointikapasiteetin tukemiseksi (EUVL L 200, 7.8.2018, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj).

([45]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/697, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021, Euroopan puolustusrahaston perustamisesta ja asetuksen (EU) 2018/1092 kumoamisesta (EUVL L 170, 12.5.2021, s. 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj).

VI LUKU

EUROOPPALAISTA PUOLUSTUSMATERIAALIOHJELMAA VARTEN TARKOITETTU RAKENNE

40 artikla

Eurooppalaista puolustusmateriaaliohjelmaa varten tarkoitetun rakenteen erityistavoite ja toimet

1. Eurooppalaista puolustusmateriaaliohjelmaa varten tarkoitetulla rakenteella (SEAP) edistetään Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan ja tarvittaessa Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukykyä. Tämä saavutetaan kokoamalla yhteen puolustustarvikkeiden kysyntä ja varmistamalla niiden oikea-aikainen saatavuus ja tarjonta koko niiden elinkaaren ajan sekä edistämällä rajatylittävää teollista yhteistyötä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun tavoitteen saavuttamiseksi SEAPin päätehtäviä ovat ainakin yksi seuraavista:

a) puolustustarvikkeiden ja -teknologian yhteinen kehittäminen, mukaan lukien puolustusalan tutkimus ja kehittäminen, testaus ja sertifiointi; teollisten valmiuksien kehittäminen, myös teollistamisen ja kaupallistamisen avulla; sekä tuki kertaluonteisille investoinneille, jotka liittyvät alkuvaiheen tuotantoon tai käyttötukeen, erityisesti silloin, kun puolustustarvikkeita kehitetään tai on kehitetty unionin vastaavasta unionin ohjelmasta rahoittamien toimien puitteissa;

b) puolustustarvikkeiden ja -teknologian yhteishankinnat, myös puolustusteollisuuden valmiusreservien perustamiseksi, hallinnoimiseksi tai ylläpitämiseksi; tai

c) puolustustarvikkeiden yhteinen elinkaarihallinta, mukaan lukien varaosien hankinta, logistiikka- tai ylläpitopalvelut ja tarvittaessa julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien perustaminen puolustustarvikkeiden saatavuuden tehostamiseksi ja parantamiseksi; tai

d) lisämäärien saatavuuden dynaaminen hallinta, jolla varmistetaan välitön ja etuuskohteluun perustuva osto-, käyttö- tai vuokrausmahdollisuus jäsenvaltioille, assosioituneille maille tai Ukrainalle V luvussa tarkoitettujen puolustusteollisuuden valmiusreservien yhteydessä.

3. SEAP voi valtuutussopimuksilla antaa tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetun yhden tai useamman tehtävän suorittamisen yhdelle tai useammalle 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulle osallistumiskelpoiselle oikeussubjektille. SEAP on vastuussa sen varmistamisesta, että sille unionin oikeuden ja erityisesti tämän asetuksen nojalla kuuluvat velvoitteet täytetään.

41 artikla

SEAPin perustamiseen liittyvät vaatimukset

1. Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan tai Ukrainan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan kilpailukyvyn vahvistamiseksi SEAPin on täytettävä kaikki seuraavat vaatimukset:

a) sillä on tuettava yhteistyötä puolustustarvikkeen elinkaaren loppuun tai SEAPin purkamiseen saakka;

b) sillä on tuettava puolustustarvikkeiden yhteistä kehittämistä, hankintaa tai käyttötukea jäsenvaltioiden yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan puitteissa yhteisesti sopimien puolustusvoimavarojen painopisteiden mukaisesti, erityisesti voimavarojen kehittämissuunnitelman yhteydessä;

c) siinä on otettava huomioon Naton asiaankuuluva toiminta, kuten Naton puolustussuunnitteluprosessi, jos se palvelee unionin turvallisuus- ja puolustusetuja; ja

d) siinä on oltava vähintään kolme jäsentä, joista vähintään kaksi on jäsenvaltioita.

2. SEAPin on käytettävä standardoituja menettelyjä yhteistyöhön perustuvien puolustusmateriaaliohjelmien käynnistämiseksi ja hallinnoimiseksi. Komissio voi jäsenvaltioiden esittämät näkemykset huomioon ottaen laatia kyseisiä menettelyjä varten ohjeita tai malleja, mukaan lukien hankehallintoa, hankintoja, varainhoitoa ja raportointia koskevat suuntaviivat.

42 artikla

SEAPin perustamista koskevat hakemukset

1. SEAPin perustamista koskevat hakemukset on toimitettava komissiolle. Hakemuksessa on oltava seuraavat tiedot:

a) komissiolle osoitettu pyyntö SEAPin perustamisesta;

b) jäljempänä 45 artiklassa tarkoitettu SEAPin ehdotettu perussääntö, jonka kaikki ehdotetun SEAPin jäsenet ovat allekirjoittaneet ja hyväksyneet asianmukaisesti;

c) pääpiirteittäinen kuvaus puolustustarvikkeista, joita SEAPin on tarkoitus kehittää, hankkia tai hallinnoida, ottaen erityisesti huomioon 41 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa säädetyt vaatimukset;

d) jäsenvaltion, jonka alueella SEAPin sääntömääräisen kotipaikan on määrä olla, ilmoitus, jossa se tunnustaa SEAPin sen perustamisesta lähtien direktiivin 2006/112/EY 143 artiklan 1 kohdan g alakohdassa ja 151 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuksi kansainväliseksi järjestöksi ja direktiivin (EU) 2020/262 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi kansainväliseksi järjestöksi;

e) jos assosioituneesta maasta tai Ukrainasta on tarkoitus tulla SEAPin jäsen, ilmoitus SEAPin laajimman oikeuskelpoisuuden tunnustamisesta 44 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

Sovellettaessa tämän kohdan ensimmäisen alakohdan d alakohtaa direktiivin 2006/112/EY 143 artiklan 1 kohdan g alakohdassa ja 151 artiklan 1 kohdan b alakohdassa sekä direktiivin (EU) 2020/262 11 artiklan 2 kohdassa säädettyjen vapautusten rajoitukset ja edellytykset vahvistetaan SEAPin jäsenten välisessä sopimuksessa.

2. Komissio arvioi 1 kohdassa tarkoitetun täydellisen hakemuksen vastaanotettuaan kyseisen hakemuksen ilman aiheetonta viivytystä tässä asetuksessa säädettyjen vaatimusten mukaisesti ja voi tätä varten pyytää Euroopan puolustusvirastoa tarjoamaan asiantuntemustaan. Kyseisen arvioinnin tulos ilmoitetaan hakijoille, joita tarpeen mukaan pyydetään täydentämään tai muuttamaan hakemusta.

3. Komissio ottaa huomioon 2 kohdassa tarkoitetun arvioinnin tulokset ja täytäntöönpanosäädöksellä

a) perustaa SEAPin todettuaan, että tässä asetuksessa säädetyt vaatimukset täyttyvät; tai

b) hylkää hakemuksen, jos se katsoo, että tässä asetuksessa säädetyt vaatimukset eivät täyty, myös silloin, kun 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettua ilmoitusta ei ole annettu, sen jälkeen, kun hakijoille on annettu mahdollisuus täydentää tai muuttaa hakemusta.

4. Hakemusta koskevasta päätöksestä ilmoitetaan hakijoille. Jos hakemus hylätään, päätös perustellaan hakijoille selkeästi ja täsmällisesti.

5. Tämän artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettu täytäntöönpanosäädös SEAPin perustamisesta hyväksytään 77 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen ja julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

43 artikla

SEAPin asema ja kotipaikka

1. SEAP on oikeushenkilö siitä päivästä alkaen, jona sen perustamista koskeva täytäntöönpanosäädös tulee voimaan.

2. SEAPilla on kussakin jäsenvaltiossa laajin kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan oikeussubjektilla oleva oikeuskelpoisuus, erityisesti oikeus hankkia, omistaa ja luovuttaa irtainta, kiinteää ja henkistä omaisuutta, tehdä sopimuksia ja olla osapuolena oikeudenkäynneissä. Kaikkien jäsenvaltioiden kansallisten rahoituslaitosten on pidettävä SEAPia kansallisten rahoitusosuuksien tukikelpoisena rahoituksen saajana.

3. SEAPilla on oltava sääntömääräinen kotipaikka, jonka on sijaittava jonkin jäsenvaltion alueella.

44 artikla

SEAPin jäsenyyttä koskevat vaatimukset

1. Seuraavat maat voivat olla SEAPin jäseniä:

a) jäsenvaltiot;

b) assosioituneet maat;

c) Ukraina.

2. Assosioituneet maat tai Ukraina voivat olla SEAPin jäseniä edellyttäen, että ne tunnustavat SEAPin hyväksi laajimman kyseisen maan lainsäädännön mukaan oikeussubjekteille myönnetyn oikeuskelpoisuuden, myös sopimusten tekemistä ja oikeudenkäynnin osapuolena toimimista varten.

3. Jäsenvaltiot, assosioituneet maat tai Ukraina voivat liittyä SEAPin jäseniksi milloin tahansa sen perustamisen jälkeen 45 artiklassa tarkoitetussa perussäännössä täsmennetyin oikeudenmukaisin ja kohtuullisin ehdoin tai tarkkailijoiksi, joilla ei ole äänioikeutta, kyseisessä perussäännössä täsmennetyin edellytyksin.

4. SEAP voi tehdä yhteistyötä myös muun assosioitumattoman kolmannen maan kuin Ukrainan tai muun kolmannen maan yhteisön kanssa, myös käyttämällä tällaisten oikeussubjektien varoja, infrastruktuuria, välineitä ja resursseja, edellyttäen, että tällainen yhteistyö ei ole ristiriidassa unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetujen kanssa, mukaan lukien hyvien naapuruussuhteiden periaatteen kunnioittaminen.

45 artikla

SEAPin perussääntö

1. SEAPin perussäännön on sisällettävä vähintään seuraavat tiedot:

a) luettelo SEAPin jäsenistä, tarkkailijoista ja tapauksen mukaan jäseniä edustavista oikeussubjekteista sekä jäsenyyden ja edustamisen muutoksia koskevat edellytykset ja menettely 44 artiklan mukaisesti;

b) SEAPin erityistavoitteet, tehtävät ja toimet 40 ja 41 artiklan mukaisesti, mukaan lukien pääpiirteittäinen kuvaus puolustustarvikkeista, joita SEAPin on määrä kehittää, hankkia tai hallinnoida;

c) luettelo mahdollisista puolustustarvikkeista, jotka SEAPin on määrä omistaa ja joille voidaan myöntää vapautus arvonlisäverosta tai valmisteveroista;

d) SEAPin sääntömääräinen kotipaikka 43 artiklan 3 kohdan mukaisesti;

e) jäsenvaltion kansallinen lainsäädäntö, jonka perusteella määräytyy toimivalta ratkaista SEAPiin liittyviä jäsenten keskinäisiä riitoja, jäsenten ja SEAPin välisiä riitoja sekä SEAPin ja kolmansien osapuolten välisiä riitoja 49 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

f) SEAPin nimi;

g) SEAPin kesto ja sen 50 artiklan mukainen purkamismenettely;

h) kuvaus tärkeimmistä perusteista, joita SEAPin on sovellettava hankkiessaan puolustustarvikkeita 40 artiklan 1 kohdassa vahvistetun tavoitteen noudattamisen varmistamiseksi;

i) jäljempänä olevan 48 artiklan mukainen vastuujärjestelmä, mukaan lukien mahdollisuus laskea liikkeeseen arvopapereita, jos niin päätetään;

j) SEAPin jäsenten oikeudet ja velvollisuudet, mukaan luettuna velvollisuus osallistua tasapainoisen talousarvion rahoitukseen sekä äänioikeudet;

k) SEAPin hallintoelimet, niiden tehtävät, vastuut, kokoonpano ja päätöksentekomenettely SEAPissa, myös sovellettavat äänestyssäännöt erityisesti perussäännön muuttamisen osalta, 46 artiklan mukaisesti;

l) SEAPin työkieli tai -kielet;

m) viittaukset SEAPin perussäännön täytäntöönpanoa koskeviin sääntöihin;

n) turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevat säännöt;

o) niiden unionin ja kansallisten sääntöjen määrittäminen, joita sovelletaan SEAPin kehittämien, hankkimien tai hallinnoimien puolustustarvikkeiden käsittelyyn, sekä hallinnolliset valmiudet, joilla varmistetaan kyseisten sääntöjen noudattaminen.

Sovellettaessa tämän kohdan ensimmäisen alakohdan k alakohtaa puolustustarvikkeiden vientiä koskevaan lähestymistapaan liittyviin muutoksiin sovellettavien äänestyssääntöjen, jos ne sisältyvät perussääntöön, on oltava tämän artiklan 4 kohdan mukaisia ja vastuujärjestelmään liittyviin muutoksiin sovellettavien äänestyssääntöjen on oltava 48 artiklan 5 kohdan mukaisia.

2. Jos SEAPin jäsenet päättävät perustaa puolustusteollisuuden valmiusreservin, perussääntöön on lisäksi sisällytettävä kyseisen puolustusteollisuuden valmiusreservin hallinnointia koskevat säännöt.

3. SEAPin kaikkien jäsenten 42 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti allekirjoittamaan ja yksimielisesti hyväksymään perussääntöön voi sisältyä lähestymistapa puolustustarvikkeiden vientiin.

4. SEAPin jäsenten on päätettävä yksimielisesti kaikista muutoksista, jotka koskevat 3 kohdassa tarkoitettua lähestymistapaa puolustustarvikkeiden vientiin.

46 artikla

SEAPin perussäännön muuttaminen

1. Kaikki 45 artiklan 1 kohdan a–k alakohdassa tarkoitettuja seikkoja koskevat SEAPin perussäännön muutokset on hyväksyttävä perussäännössä täsmennettyjen äänestyssääntöjen ja 45 artiklan 1 kohdan k alakohdan mukaisesti, ja SEAPin on toimitettava ne komissiolle hyväksyttäväksi.

2. Kaikki perussäännön muutokset, jotka koskevat 45 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja seikkoja, on hyväksyttävä perussäännössä täsmennettyjen äänestyssääntöjen ja 45 artiklan 1 kohdan k alakohdan mukaisesti, ja SEAPin on ilmoitettava niistä komissiolle kymmenen päivän kuluessa niiden hyväksymispäivästä.

3. Kaikki muut kuin tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut perussäännön muutokset on hyväksyttävä perussäännössä täsmennettyjen äänestyssääntöjen ja 45 artiklan 1 kohdan k alakohdan mukaisesti, ja SEAPin on toimitettava ne komissiolle kymmenen päivän kuluessa niiden hyväksymispäivästä.

4. Komissio voi 30 päivän kuluessa 3 kohdassa tarkoitettujen perussäännön muutosten toimittamispäivästä vastustaa niitä esittäen syyt, joiden vuoksi muutokset eivät täytä tämän asetuksen vaatimuksia.

5. Edellä 3 kohdassa tarkoitetut perussäännön muutokset eivät tule voimaan ennen kuin 4 kohdassa tarkoitettu vastustamiselle asetettu määräaika on umpeutunut, komissio on luopunut vastustamisesta tai esitetty vastustaminen on peruttu.

6. Edellä 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua perussäännön muuttamista koskevan hakemuksen on sisällettävä seuraavat tiedot:

a) ehdotetun tai tapauksen mukaan hyväksytyn muutoksen teksti; ja

b) muutetun perussäännön konsolidoitu toisinto.

47 artikla

Hankintoja koskevat erityisehdot

1. SEAP voi 40 artiklan 3 kohdan mukaisesti antaa 11 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun osallistumiskelpoisen oikeussubjektin tehtäväksi toteuttaa hankintatoimia. Tällaisen oikeussubjektin on toimittava kyseisen SEAPin nimissä tai puolesta.

2. Puolustustarvikkeiden hankinnassa SEAPia pidetään direktiivin 2009/81/EY 12 artiklan c alakohdassa tarkoitettuna kansainvälisenä järjestönä. SEAPin on määriteltävä omat hankintasääntönsä julkisia hankintoja koskevien periaatteiden mukaisesti, erityisesti syrjimättömyyden, yhdenvertaisen kohtelun, suhteellisuuden ja avoimuuden periaatteiden mukaisesti.

3. Hankkiessaan puolustustarvikkeita SEAPin on sovellettava hankintamenettelyitään ja hankintasopimusten tekoperusteitaan sen varmistamiseksi, että sen hankintapolitiikka on 40 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tavoitteiden mukaista. SEAPin on aktiivisesti pyrittävä sisällyttämään puolustustarvikkeiden toimitusketjuihin useita oikeussubjekteja eri jäsenvaltioista.

4. Jos tehdään 40 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu valtuutussopimus, kyseisen sopimuksen osapuolet voivat päättää, että sovelletaan hankinnan toteuttavan yhteisön hankintasääntöjä, edellyttäen, että kyseiset säännöt ovat tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen periaatteiden ja erityisesti syrjimättömyyden, yhdenvertaisen kohtelun, suhteellisuuden ja avoimuuden periaatteiden mukaisia.

5. Jos jäsenvaltiot tai tapauksen mukaan assosioituneet maat ostavat puolustustarvikkeita SEAPilta, mukaan lukien puolustusteollisuuden valmiusreservistä, hankintaa on pidettävä direktiivin 2009/81/EY 13 artiklan f alakohdassa tarkoitettuna hankintasopimuksena, jonka hallitus on tehnyt toisen hallituksen kanssa.

48 artikla

Vastuut ja vakuutus

1. SEAP vastaa veloistaan.

2. SEAPin jäsenten taloudellinen vastuu SEAPin veloista rajoittuu niiden omiin SEAPille maksamiin rahoitusosuuksiin. Jäsenet voivat määrätä SEAPin perussäännössä, että ne ottavat rahoitusosuutensa ylittävän kiinteämääräisen vastuun tai että ne ottavat rajoittamattoman vastuun.

3. Jos SEAPin jäsenten taloudellinen vastuu on rajoitettu, SEAPin on otettava asianmukainen vakuutus voimavaran luomiseen ja hallintaan liittyvien erityisten riskien kattamiseksi.

4. SEAP voi jäsentensä yksimielisellä päätöksellä laskea liikkeeseen arvopapereita sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella sillä on sääntömääräinen kotipaikka. SEAP on vastuussa tällaisista arvopapereista.

5. Jäsenten on päätettävä yksimielisesti kaikista vastuujärjestelmän muutoksista ja kaikista toimenpiteistä, jotka vaikuttavat SEAPin jäsenten taloudelliseen vastuuseen.

6. Unioni ei ole vastuussa SEAPin mahdollisista veloista.

49 artikla

Sovellettava lainsäädäntö ja tuomioistuimen toimivalta

1. SEAPin perustamiseen ja sisäiseen toimintaan sovelletaan

a) unionin oikeutta, erityisesti tätä asetusta ja 42 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettua täytäntöönpanosäädöstä;

b) SEAPin perussääntöä ja sen täytäntöönpanosääntöjä;

c) sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonka alueella SEAPin sääntömääräinen kotipaikka on, sellaisten asioiden osalta, joita ei säännellä tai säännellään vain osittain a ja b alakohdassa tarkoitetuilla säädöksillä.

2. Rajoittamatta tapauksia, joissa Euroopan unionin tuomioistuin on perussopimusten nojalla toimivaltainen, toimivalta ratkaista SEAPiin liittyviä SEAPin jäsenten välisiä riitoja, SEAPin jäsenten ja SEAPin välisiä riitoja sekä SEAPin ja kolmansien osapuolten välisiä riitoja määräytyy sen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella SEAPin sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee.

3. Kaikissa 40 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa valtuutussopimuksissa on määritettävä, minkä jäsenvaltion tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan asianomaiseen valtuutussopimukseen liittyvät riidat. Valtuutussopimuksissa voidaan määrätä sovintoratkaisumekanismeista. Tämä ei vaikuta tapauksiin, jotka kuuluvat perussopimusten nojalla Euroopan unionin tuomioistuimen toimivaltaan.

50 artikla

Purkaminen ja maksukyvyttömyys

1. SEAPin perussäännössä on vahvistettava menettely, jota sovelletaan, jos SEAP puretaan sen jäsenten kokouksen tekemän päätöksen johdosta tai jos komissio kumoaa 51 artiklan 7 kohdassa tarkoitetun SEAPin perustamista koskevan täytäntöönpanosäädöksen. Purkaminen voi johtaa toimintojen sekä puolustustarvikkeiden omistusoikeuden siirtämiseen toiselle oikeussubjektille.

2. SEAPin on ilmoitettava komissiolle sen jäsenten kokouksen tekemästä SEAPin purkamispäätöksestä ilman aiheetonta viivytystä ja joka tapauksessa kymmenen päivän kuluessa päätöksen tekemisestä sekä nimettävä edustaja purkamista varten. Komissio julkaisee purkamispäätöstä koskevan ilmoituksen *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

3. Purkamismenettelyä ei päätetä ennen kuin SEAPin omistamien puolustustarvikkeiden omistusoikeuden siirto on saatettu päätökseen.

4. SEAPin edustajan on ilmoitettava komissiolle purkamismenettelyn päättymisestä ilman aiheetonta viivytystä ja joka tapauksessa kymmenen päivän kuluessa menettelyn päättymisestä. Komissio julkaisee menettelyn päättymistä koskevan ilmoituksen *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. SEAPin olemassaolo päättyy ilmoituksen julkaisemispäivänä.

5. Jos SEAP ei kykene maksamaan velkojaan, sen on ilmoitettava tästä välittömästi komissiolle. Komissio julkaisee asiaa koskevan ilmoituksen *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

51 artikla

Raportointi ja valvonta

1. SEAPin on laadittava vuotuinen toimintakertomus, joka sisältää sen 40 artiklassa tarkoitettua toimintaa koskevan teknisen kuvauksen ja rahoituskertomuksen. Toimintakertomus on toimitettava komissiolle kuuden kuukauden kuluessa varainhoitovuoden päättymisestä. Komissio toimittaa kertomuksen kaikille jäsenvaltioille.

2. Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kootun vuosikertomuksen kaikkien aktiivisten SEAPien toiminnasta.

3. Komissio voi antaa SEAPille suosituksia 1 kohdassa tarkoitetussa vuotuisessa toimintakertomuksessa käsitellyistä asioista.

4. SEAPin ja asianomaisten jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista seikoista, jotka uhkaavat vaarantaa vakavasti SEAPin tehtävän suorittamisen tai estää sitä täyttämästä tässä asetuksessa säädettyjä vaatimuksia.

5. Jos komissio saa viitteitä siitä, että SEAP rikkoo vakavasti tätä asetusta, perustamistaan koskevaa täytäntöönpanosäädöstä, perussääntöään tai muuta sovellettavaa lainsäädäntöä, se pyytää SEAPilta tai sen jäseniltä selityksiä.

6. Jos komissio toteaa sen jälkeen, kun se on antanut SEAPille tai sen jäsenille vähintään kaksi kuukautta aikaa esittää huomioitaan, että SEAP rikkoo vakavasti tätä asetusta, perustamistaan koskevaa täytäntöönpanosäädöstä, perussääntöään tai muuta sovellettavaa lainsäädäntöä, se voi ehdottaa SEAPille ja sen jäsenille korjaavia toimia.

7. Jos tämän artiklan 6 kohdassa tarkoitettuja korjaavia toimia ei toteuteta, komissio voi kumota SEAPin perustamista koskevan täytäntöönpanosäädöksen. Kumoamista koskeva säädös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Kumoamista koskevan säädöksen julkaiseminen käynnistää 50 artiklassa tarkoitetun SEAPin purkamisen.

VII LUKU

TOIMITUSVARMUUS

1 JAKSO

YHTEISTYÖHÖN PERUSTUVAT PUOLUSTUSHANKINNAT

52 artikla

Puitejärjestelyjen muuttaminen direktiivin 2009/81/EY mukaisen kriisin yhteydessä

1. Jos vähintään kaksi jäsenvaltiota tekee sopimuksen puolustustarvikkeiden yhteishankinnasta itselleen tai Ukrainalle ja jos se on perusteltua direktiivin 2009/81/EY 1 artiklan 10 kohdassa määritellystä kriisistä johtuvan kiireellisyyden vuoksi, puitejärjestelyihin, joihin ei sisälly sääntöjä mahdollisuudesta muuttaa sopimusta merkittävästi, voidaan soveltaa tämän artiklan 2–6 kohdassa säädettyjä sääntöjä. Soveltaessaan tämän artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisia sääntöjä puitejärjestelyn tehneen hankintaviranomaisen on päästävä sopimukseen sen yrityksen kanssa, jonka kanssa se on tehnyt puitejärjestelyn.

2. Jäsenvaltion hankintaviranomainen voi muuttaa puolustustarvikkeita koskevaa voimassa olevaa puitejärjestelyä, jos kyseinen puitejärjestely on tehty sellaisen yrityksen kanssa, joka täyttää tämän asetuksen 9 artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa säädettyjä perusteita vastaavat perusteet, lisätäkseen puitejärjestelyn osapuoliksi uusia hankintaviranomaisia siten, että puitejärjestelyn määräyksiä sovelletaan hankintaviranomaisiin, jotka eivät alun perin olleet kyseisen järjestelyn osapuolia. Direktiivin 2009/81/EY 29 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta hankintaviranomaisiin, jotka eivät alun perin olleet puitejärjestelyn osapuolia.

3. Poiketen siitä, mitä direktiivin 2009/81/EY 29 artiklan 2 kohdan kolmannessa alakohdassa säädetään, kun jäsenvaltion hankintaviranomainen tekee puitejärjestelyyn perustuvia hankintasopimuksia, joiden ennakoitu arvo ylittää kyseisen direktiivin 8 artiklassa vahvistetun kynnysarvon, se voi tehdä kyseisessä puitejärjestelyssä vahvistettuihin määriin huomattavia muutoksia, jotka ovat enimmillään 100 prosenttia puitejärjestelyn arvosta, jos puitejärjestely on tehty sellaisen yrityksen kanssa, joka täyttää tämän asetuksen 9 artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa säädettyjä perusteita vastaavat perusteet, ja jos muutos on ehdottoman välttämätön tämän artiklan 2 kohdan soveltamiseksi.

4. Edellä 3 alakohdassa tarkoitetun arvon laskemista varten tarkistettu arvo on viitearvo, jos hankintasopimukseen sisältyy indeksilauseke.

5. Edellä 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa yhtäläisten oikeuksien ja velvollisuuksien periaatetta on sovellettava puitejärjestelyn osapuolina olevien hankintaviranomaisten välisiin suhteisiin, erityisesti hankittujen lisämäärien kustannusten osalta.

6. Hankintaviranomaisen, joka on muuttanut puitejärjestelyä tämän artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, on julkaistava asiaa koskeva ilmoitus *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Mainittu ilmoitus on julkaistava direktiivin 2009/81/EY 32 artiklan mukaisesti.

53 artikla

Tapaukset, joissa on perusteltua noudattaa puolustusalan yhteistyöaloitteen yhteydessä neuvottelumenettelyä julkaisematta hankintailmoitusta

Jäsenvaltion hankintaviranomainen voi tehdä puolustustarviketta koskevan hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn yrityksen kanssa direktiivin 2009/81/EY 28 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti, kun hankintaviranomainen käynnistää uuden puolustusalan yhteistyöaloitteen tai liittyy olemassa olevaan aitoon puolustusalan yhteistyöaloitteeseen, joka on vahvistettu jäsenvaltioiden ja tapauksen mukaan yhden tai useamman assosioituneen maan tai Ukrainan välisellä kansainvälisellä sopimuksella tai järjestelyllä sotilaallisten voimavarojen lähentämiseksi, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) asianomainen yritys täyttää 9 artiklan 1, 3 ja 4 kohdassa säädettyjä perusteita vastaavat perusteet;

b) asianomaisen jäsenvaltion hankintaviranomainen on käynnistänyt tämän artiklan johdantokappaleessa tarkoitetun puolustusalan yhteistyöaloitteen ennen hankintamenettelyn aloittamista;

c) yksi muista tämän artiklan johdantokappaleessa tarkoitettuun puolustusalan yhteistyöaloitteeseen osallistuvista jäsenvaltioista on jo tehnyt saman yrityksen kanssa hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn puolustustarvikkeesta;

d) hankittava puolustustarvike on samanlainen kuin tämän artiklan c alakohdassa tarkoitettu tarvike tai siihen on tehty vain vähäisiä muutoksia;

e) hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn tekeminen on tarpeen tämän artiklan b alakohdassa tarkoitetun puolustusalan yhteistyöaloitteen toteuttamiseksi.

2 JAKSO

VARAUTUMINEN

54 artikla

Lupamenettelyn nopeuttaminen kriisin kannalta olennaisten tuotteiden oikea-aikaisen saatavuuden ja toimituksen varmistamiseksi

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuotantolaitosten suunnitteluun, rakentamiseen ja toimintaan, tuotantopanosten unionin sisäisiin siirtoihin sekä lopputuotteiden hyväksymiseen ja sertifiointiin liittyvät hallinnolliset hakemukset käsitellään tehokkaasti ja oikea-aikaisesti. Tätä varten kaikkien asianomaisten kansallisten viranomaisten on varmistettava, että tällaiset hakemukset käsitellään niin nopeasti kuin on oikeudellisesti mahdollista.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava suunnittelu- ja lupamenettelyssä, että kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tuotantoon tarkoitettujen laitosten ja laitteistojen rakentaminen ja käyttö asetetaan etusijalle, kun oikeudellisia etuja tasapainotetaan asianomaisessa yksittäisessä tapauksessa.

55 artikla

Ristiinsertifiointiprosessin helpottaminen

1. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä luettelo puolustusalalla sertifioinnin myöntävistä kansallisista viranomaisista ja annettava se tiedoksi komissiolle, joka asettaa sen jäsenvaltioiden saataville.

2. Komissio laatii täytäntöönpanosäädöksillä Euroopan puolustusviraston näkemykset huomioon ottaen virallisen luettelon puolustusalalla sertifioinnin myöntävistä, jäsenvaltioiden nimeämistä kansallisista viranomaisista, ja pitää sen ajan tasalla. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 77 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

3. Jonkin jäsenvaltion sertifioinnin myöntävä viranomainen voi pyytää toisen jäsenvaltion sertifioinnin myöntävältä viranomaiselta tietoja tietyn puolustustarvikkeen sertifioinnin laajuudesta.

4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen sertifioinnin myöntävien kansallisten viranomaisten on tehtävä keskenään yhteistyötä suorittaessaan tämän asetuksen mukaisia tehtäviään ja annettava muiden jäsenvaltioiden viranomaisille kaikki tarvittava tuki tätä varten. Komissio tukee tällaista yhteistyötä puolustustarvikkeiden tehokkaan ja vaikuttavan liikkuvuuden helpottamiseksi sisämarkkinoilla ja pyytää tarvittaessa Euroopan puolustusvirastoa tarjoamaan asiantuntemustaan.

56 artikla

Puolustusalan toimitusketjujen kartoitus

1. Unionin puolustusalan toimitusketjujen kartoituksella pyritään analysoimaan tällaisten toimitusketjujen vahvuuksia ja heikkouksia kiinnittäen erityistä huomiota pullonkauloihin. Kartoitusta käytetään tarvittaessa pohjana laadittaessa 21 artiklassa tarkoitettuja EDIP-ohjelman työohjelmia ja 34 artiklassa tarkoitettuja Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen työohjelmia.

2. Unionin puolustusalan toimitusketjujen kartoitus koostuu seuraavista säännöllisesti toteutettavista toimista:

a) puolustustarvikkeiden asiaankuuluvan valmistuskapasiteetin ja asiaankuuluvien toimitusketjujen määrittäminen 5 kohdan mukaisesti;

b) kriisin kannalta olennaisten tuotteiden ja niihin liittyvän valmistuskapasiteetin määrittäminen 9 kohdan mukaisesti;

c) jäljempänä olevan 6, 7 ja 8 kohdan mukaisesti kerättyjen tietojen yhteen kokoaminen, ristiintarkastus ja arviointi;

d) varhaisvaroitusindikaattoreiden määrittäminen 11 kohdan mukaisesti; ja

e) kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tärkeimpien toimittajien ja niiden tuotantokapasiteetin määrittäminen 12 ja 13 kohdan mukaisesti.

3. Komissio toteuttaa 2 kohdan b, c ja d alakohdassa tarkoitetut toimet yhteistyössä puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston kanssa. Jäsenvaltioiden on toteutettava 2 kohdan a ja e alakohdassa tarkoitetut toimet. Kukin jäsenvaltio voi pyytää komissiota toteuttamaan puolestaan 2 kohdan a ja e alakohdassa tarkoitetut toimet.

4. Komissio laatii puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan kehyksen ja menetelmän kriisin kannalta olennaisten tuotteiden yksilöimiseksi, kiinnittäen erityistä huomiota olemassa oleviin pullonkauloihin ja kyseisiin tuotteisiin liittyvään valmistuskapasiteettiin unionissa, sekä näiden tuotteiden toimitusketjujen kartoittamiseksi. Kyseinen menetelmä perustuu jäsenvaltioissa mahdollisesti jo olemassa oleviin kehyksiin tai menetelmiin. Tätä varten puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto voi antaa suosituksia kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimitusketjujen kartoittamiseen soveltuvien tietojen tyypistä, tietojen toimittamista koskevista teknisistä eritelmistä ja muodoista sekä tällaisen viestinnän tiheydestä.

5. Jäsenvaltioiden on 4 kohdan mukaisesti laaditun kehyksen ja menetelmän perusteella määritettävä alueellaan puolustustarvikkeiden asiaankuuluva valmistuskapasiteetti ja asiaankuuluvat toimitusketjut ja toimitettava määrittämisen tulokset komissiolle.

6. Komissio kokoaa yhteen jäsenvaltioiden 5 kohdan mukaisesti toimittamat tiedot ja suorittaa ristiintarkastuksen laatiakseen luettelon kriisin kannalta olennaisista tuotteista ja määrittääkseen niihin liittyvän valmistuskapasiteetin sekä arvioidakseen unionin tällaisten tuotteiden toimitusketjujen vahvuuksia ja heikkouksia.

7. Täydentääkseen jäsenvaltioiden toimittamia tietoja komissio käyttää julkisesti ja kaupallisesti saatavilla olevia tietoja ja talouden toimijoilta saatuja asiaankuuluvia ei-luottamuksellisia tietoja sekä vastaavista analyyseistä muun muassa raaka-aineita ja puolijohteita sekä uusiutuvaa energiaa koskevan unionin lainsäädännön ja Euroopan puolustusviraston asiaankuuluvien toimien yhteydessä saatuja tuloksia, 58 artiklan mukaisesti tehtyjen stressitestien tuloksia sekä 85 artiklan 2 kohdan mukaisesti laaditun arvioinnin tuloksia.

8. Jos kohdassa 6 ja 7 tarkoitetut tiedot eivät riitä komission 6 kohdan mukaisten tehtävien suorittamiseen, se voi pyytää kyseisiin toimitusketjuihin osallistuvia ja unioniin sijoittautuneita asiaankuuluvia toimijoita toimittamaan vapaaehtoisesti tietoja jäsenvaltiolle, jonka alueella kohteena olevan talouden toimijan tuotantopaikka sijaitsee. Komission pyynnössä mainitaan nimenomaisesti, että talouden toimija voi vapaasti hylätä kyseisen pyynnön. Tietopyyntöön sisällytetään sen jäsenvaltion kansallisten toimivaltaisten viranomaisten yhteystiedot, jonka alueella kohteena olevan talouden toimijan, jolle vastaus on lähetettävä, tuotantopaikka sijaitsee. Jos asianomainen talouden toimija päättää toimittaa pyydetyt tiedot asianomaiselle jäsenvaltiolle, tämän on asetettava kyseiset tiedot komission saataville.

9. Komissio laatii täytäntöönpanosäädöksellä luettelon kriisin kannalta olennaisista tuotteista ja päivittää sitä säännöllisesti. Kyseinen täytäntöönpanosäädös hyväksytään 77 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

10. Komissio ilmoittaa puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevälle neuvostolle kartoituksen yhteen kootuista tuloksista vuosittain tai jonkin puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston 76 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun jäsenen pyynnöstä. Näitä tuloksia pidetään turvallisuusluokiteltuina tietoina.

11. Komissio laatii 4, 6 ja 7 kohdan mukaisesti toteutettujen toimien tulosten perusteella ja puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan luettelon varhaisvaroitusindikaattoreista sellaisten tekijöiden määrittämiseksi, jotka voisivat häiritä kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimituksia, vaarantaa ne tai vaikuttaa niihin kielteisesti. Komissio tarkistaa puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan varhaisvaroitus-indikaattorien luettelon säännöllisesti ja vähintään joka toinen vuosi.

12. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa yhteistyössä komission ja Euroopan puolustusviraston kanssa määritettävä alueelleen sijoittautuneet kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tärkeimmät toimittajat ilman tarpeetonta viivytystä tämän artiklan 9 kohdassa tarkoitetun täytäntöönpanosäädöksen hyväksymisen jälkeen. Kunkin jäsenvaltion on annettava tiedoksi alueelleen sijoittautuneille kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tärkeimmille toimittajille, että ne on määritetty tämän kohdan mukaisesti, ja ilmoitettava niille 57 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetystä velvoitteesta raportoida kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimituksessa ilmenevistä häiriöistä. Ilmoitukseen on myös sisällyttävä niiden kansallisten toimivaltaisten viranomaisten asiaankuuluvat yhteystiedot, joille ilmoitus on lähetettävä.

13. Edellä 12 kohdassa tarkoitettujen tärkeimpien toimittajien määrittämisessä voidaan ottaa huomioon seuraavat seikat:

a) toimittajan markkinaosuus kriisin kannalta olennaisen tuotteen markkinoilla;

b) toimittajan merkitys kriisin kannalta olennaisen tuotteen riittävien toimitusten tason ylläpitämisessä unionissa ottaen huomioon kyseisen tuotteen tarjontaa koskevien vaihtoehtoisten keinojen saatavuus unionissa; tai

c) vaikutus, joka toimittajan tarjoaman kriisin kannalta olennaisen tuotteen toimitushäiriöllä voisi olla sisämarkkinoiden toimintaan.

14. Kaikkia tämän artiklan nojalla saatuja tietoja on käsiteltävä 80 artiklassa säädettyjä salassapitovelvollisuuksia noudattaen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän artiklan 10 kohdan soveltamista.

15. Tämä artikla ei rajoita kunkin jäsenvaltion oikeutta suojata keskeisiä turvallisuusetujaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

57 artikla

Seuranta

1. Jäsenvaltiot ja komissio seuraavat yhteistyössä puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston kanssa säännöllisesti 56 artiklan 9 kohdan mukaisesti yksilöityjen kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimituksiin tarvittavaa unionin valmistuskapasiteettia, jotta voidaan tunnistaa kyseisten tuotteiden toimituksiin mahdollisesti kohdistuvat riskit. Kyseisen seurannan yhteydessä:

a) komissio seuraa yhteistyössä puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston kanssa 56 artiklan 11 kohdan mukaisesti määritettyjä varhaisvaroitusindikaattoreita, muun muassa kokoamalla yhteen kaikki jäsenvaltioilta kansallisella tasolla kerättyjen tietojen perusteella saadut tiedot;

b) jäsenvaltioiden on varhaisvaroitusindikaattorit huomioon ottaen seurattava 56 artiklan 12 kohdassa tarkoitettujen kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tärkeimpien toimittajien kykyä toteuttaa toimiaan ja raportoitava puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevälle neuvostolle kaikista tapahtumista, joilla voisi olla kielteisiä ja pysyviä vaikutuksia näiden tuotteiden oikea-aikaiseen saatavuuteen ja toimitukseen;

c) jos kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tärkeimmät toimittajat havaitsevat toimitushäiriöitä, jotka voisivat vaikuttaa merkittävästi kyseisten tuotteiden tuotantoon liittyvään toimintaan, niiden on raportoitava tällaisista häiriöistä sille jäsenvaltiolle, jonka alueelle ne ovat sijoittautuneet, ja asianomaisen jäsenvaltion on toimitettava nämä tiedot komissiolle ilman aiheetonta viivytystä;

d) komissio määrittää puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan parhaat käytännöt, jotta voidaan vähentää ennalta kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimittamiseen tarvittavan unionin valmistuskapasiteetin riskejä ja lisätä sen avoimuutta.

Komissio vahvistaa puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun seurannan tiheyden.

2. Komissio ja jäsenvaltiot kiinnittävät erityistä huomiota pk-yrityksiin 1 kohdassa tarkoitetusta seurannasta aiheutuvan hallinnollisen rasituksen minimoimiseksi, ja ne voivat tarpeen vaatiessa antaa kohdennettua apua.

3. Komissio voi puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan pyytää 56 artiklan 12 kohdassa tarkoitettuja kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tärkeimpiä toimittajia, jäsenvaltioita, kansallisia puolustusteollisuuden järjestöjä ja muita asiaankuuluvia sidosryhmiä toimittamaan vapaaehtoisesti tietoja seurantatoimien toteuttamiseksi tämän artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan mukaisesti.

4. Jäsenvaltiot voivat tämän artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdan soveltamiseksi pyytää 56 artiklan 12 kohdassa tarkoitettuja kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tärkeimpiä toimittajia toimittamaan vapaaehtoisesti tietoja, jos se on tarpeen ja oikeasuhteista.

5. Edellä olevan 3 kohdan soveltamiseksi jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on laadittava luettelo niiden alueelle sijoittautuneiden kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tärkeimpien toimittajien yhteystiedoista ja pidettävä sitä yllä. Kyseinen luettelo on toimitettava komissiolle. Komissio vahvistaa puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevässä neuvostossa kyseisen yhteystietoluettelon vakiomuodon.

6. Jäsenvaltioiden on toimitettava puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevälle neuvostolle asiaankuuluvat lisätiedot, erityisesti tiedot kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimittamiseen kaikkialle unionissa liittyvien kysymysten tunnistamisesta ja asiaankuuluvista kriisin kannalta olennaisten tuotteiden hankintaa, ostamista tai valmistusta koskevista tulevista kansallisen tason toimenpiteistä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kaupallisesti luottamuksellisten tietojen suojaa.

7. Komissio laatii tämän artiklan nojalla toteutettujen seurantatoimien yhteydessä kerättyjen tietojen perusteella säännöllisesti kertomuksen yhteen kootuista havainnoista puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevälle neuvostolle. Kyseistä kertomusta pidetään turvallisuusluokiteltuna tietona. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto kokoontuu arvioimaan kyseisen kertomuksen tuloksia ja määrittämään tarvittaessa mahdollisia ratkaisuja yhteistä etua koskeviin kysymyksiin. Komissio voi tarvittaessa ja puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan kutsua kyseisiin kokouksiin kansallisia puolustusteollisuuden järjestöjä, 56 artiklan 12 kohdassa tarkoitettuja kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tärkeimpiä toimittajia sekä tiedeyhteisön ja kansalaisyhteiskunnan asiantuntijoita.

8. Tämä artikla ei rajoita kunkin jäsenvaltion oikeutta suojata keskeisiä turvallisuusetujaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

58 artikla

Stressitestit

1. Komissio määrittää puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan stressitestien toteuttamisen kannalta olennaiset aiheet.

2. Tämän artiklan 1 kohdan nojalla määritetyt olennaiset aiheet huomioon ottaen komissio tekee ja koordinoi stressitestejä, mukaan lukien simulaatiot, joiden tarkoituksena on ennakoida 60 artiklassa tarkoitettua toimituskriisiä ja valmistautua siihen, ja se voi erityisesti

a) kehittää skenaarioita ja parametreja, joissa otetaan huomioon toimituskriisiin liittyvät erityiset riskit, jotta voidaan arvioida mahdollista vaikutusta kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tarjontaan ja sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan;

b) helpottaa ja kannustaa hätätilanteisiin varautumista koskevien strategioiden kehittämistä;

c) määrittää stressitestien suorittamisen jälkeen riskinhallintatoimenpiteitä yhteistyössä puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston kanssa.

3. Komissio voi tehdä 2 kohdassa tarkoitettuja stressitestejä säännöllisesti. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto antaa suosituksia tällaisten stressitestien suorittamistiheydestä.

4. Komissio pyytää kaikkien jäsenvaltioiden edustajia osallistumaan 2 kohdassa tarkoitettuihin stressitesteihin. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan komissio voi myös kutsua korkean edustajan, Euroopan puolustusviraston tai muiden asiaankuuluvien toimijoiden edustajia osallistumaan kyseisiin stressitesteihin.

5. Komissio voi vähintään kahden jäsenvaltion pyynnöstä tehdä stressitestejä tietyillä maantieteellisillä alueilla tai raja-alueilla kyseisissä jäsenvaltioissa.

6. Kun tämän artiklan mukaisesti toteutetut stressitestit on saatu päätökseen, komissio ilmoittaa tulokset osallistuville jäsenvaltioille. Komissio toimittaa puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevälle neuvostolle ilman aiheetonta viivytystä kertomuksen, joka sisältää stressitestien tuloksiin perustuvia suosituksia. Näitä tuloksia ja kyseistä kertomusta pidetään turvallisuusluokiteltuina tietoina.

59 artikla

Varoitukset ja ennaltaehkäisevät toimet

1. Jos jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen saa tiedon kriisin kannalta olennaisen tuotteen toimituksiin liittyvän vakavan häiriön riskistä tai sillä on konkreettista ja luotettavaa tietoa mistä tahansa muusta kriisin kannalta olennaisen tuotteen toimituksiin oleellisesti vaikuttavasta merkittävästä riskitekijästä tai tapahtumasta, sen on varoitettava ilman aiheetonta viivytystä puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa.

2. Sen määrittämiseksi, olisiko kriisin kannalta olennaisen tuotteen toimituksiin liittyvän vakavan häiriön riskin vuoksi annettava 1 kohdassa tarkoitettu varoitus, jäsenvaltioiden on otettava huomioon seuraavat seikat:

a) niiden talouden toimijoiden markkina-asema, joihin häiriö voisi vaikuttaa;

b) mahdollisen häiriön ennakoitu kesto;

c) maantieteellinen alue ja sisämarkkinoiden osuus, joihin mahdollinen häiriö vaikuttaa, sen mahdolliset rajatylittävät vaikutukset sekä sen mahdollinen vaikutus erityisen haavoittuviin tai alttiisiin maantieteellisiin alueisiin; ja

d) mahdollisen häiriön vaikutus kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimituksiin.

3. Jos puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto tai komissio saa tiedon kriisin kannalta olennaisen tuotteen toimituksiin liittyvän vakavan häiriön riskistä tai sillä on konkreettista ja luotettavaa tietoa mistä tahansa muusta kriisin kannalta olennaisen tuotteen toimituksiin oleellisesti vaikuttavasta merkityksellisestä riskitekijästä tai tapahtumasta, muun muassa varhaisvaroitusindikaattorien, 1 kohdan mukaisen varoituksen tai kansainvälisiltä kumppaneilta saadun varoituksen perusteella, komissio toteuttaa ilman aiheetonta viivytystä seuraavat ennaltaehkäisevät toimet:

a) kutsuu koolle puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston ylimääräisen kokouksen koordinoimaan seuraavia toimia:

   i) keskustellaan asianomaisten kriisin kannalta olennaisten tuotteiden saatavuuteen ja toimituksiin kohdistuvien mahdollisten häiriöiden vakavuudesta;

   ii) annetaan komissiolle suositus toimien aloittamisesta II ja III luvun mukaisesti;

   iii) keskustellaan jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten lähestymistavoista ja parhaiden käytäntöjen vaihdosta, mukaan lukien kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tärkeimpien toimittajien varautuneisuuden arvioimiseksi;

   iv) pyydetään jäsenvaltioita käynnistämään vuoropuhelu sidosryhmien kanssa kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimituksissa tarvittavasta unionin valmistuskapasiteetista ennaltaehkäisevien toimenpiteiden määrittämistä, valmistelua ja mahdollista koordinointia varten;

   v) keskustellaan siitä, olisiko tarpeellista ja oikeasuhteista ottaa käyttöön 60 artiklassa tarkoitettu toimituskriisivaihe;

b) aloittaa puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan unionin puolesta kuulemiset tai yhteistyön asianomaisten kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa toimitusketjun häiriöiden välttämiseksi tai niihin puuttumiseksi yhteistyöhön pohjautuvien ratkaisujen avulla kansainvälisiä velvoitteita noudattaen, mikä voi tarvittaessa edellyttää koordinointia asiaankuuluvilla kansainvälisillä foorumeilla;

c) varmistaa synergiat asiaankuuluvien unionin ohjelmien ja säädösten kanssa.

4. Tämä artikla ei rajoita kunkin jäsenvaltion oikeutta suojata keskeisiä turvallisuusetujaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

3 JAKSO

TOIMITUSKRIISIN LIEVENTÄMINEN

60 artikla

Toimituskriisivaiheen käyttöönotto

1. Toimituskriisin katsotaan syntyvän, jos

a) kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimituksissa on vakavia häiriöitä tai tällaisten häiriöiden välitön riski; ja

b) kyseiset vakavat häiriöt tai niiden välitön riski johtavat tai todennäköisesti johtavat sellaisten kriisin kannalta olennaisiin tuotteisiin, jotka eivät ole puolustustarvikkeita, liittyvien toisistaan poikkeavien kansallisten toimenpiteiden hyväksymiseen, ja tällä on vakava kielteinen vaikutus sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan, erityisesti tällaisten unionille kriisin kannalta olennaisten tuotteiden rajatylittävän kaupan esteiden muodossa, ja unionin puolustusalan toimitusketjun toimintaan.

2. Jos komissio tai puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto saa tiedon 59 artiklan mukaisesti kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimituksiin liittyvän vakavan häiriön riskistä tai jos sillä on konkreettista ja luotettavaa tietoa mistä tahansa muusta merkityksellisestä riskitekijästä tai tapahtumasta, joka vaikuttaa olennaisesti tällaisten tuotteiden toimituksiin, komissio arvioi puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan, täyttyvätkö tämän artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset. Kyseisessä arvioinnissa otetaan huomioon toimituskriisivaiheen mahdolliset vaikutukset ja seuraukset asianomaisten kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimitusketjuihin unionissa, 58 artiklan nojalla tehtyjen stressitestien tulokset sekä muissa asiaankuuluvissa unionin kriisinhallintakehyksissä tehdyt arvioinnit. Jos kyseisestä arvioinnista saadaan konkreettista ja luotettavaa näyttöä, komissio voi puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan ehdottaa neuvostolle toimituskriisivaiheen käyttöönottoa. Kun komissio ehdottaa neuvostolle toimituskriisivaiheen käyttöönottoa, se ilmoittaa asiasta Euroopan parlamentille.

3. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta hyväksyttävällä täytäntöönpanosäädöksellä ottaa käyttöön toimituskriisivaiheen. Täytäntöönpanosäädöksessä määritellään toimituskriisivaiheen kesto, joka on aluksi enintään 12 kuukautta. Kyseisessä täytäntöönpanosäädöksessä täsmennetään myös, mitkä 62 ja 63 artiklassa säädetyistä toimenpiteistä otetaan käyttöön. Lisäksi täytäntöönpanosäädöksessä voidaan määrittää, minkä sellaisten kriisin kannalta olennaisten tuotteiden osalta, jotka eivät ole puolustustarvikkeita, nämä toimenpiteet otetaan käyttöön.

4. Neuvosto voi määräenemmistöllä muuttaa 3 kohdassa tarkoitettua ehdotusta.

5. Komissio antaa neuvostolle ja Euroopan parlamentille säännöllisesti ja vähintään kolmen kuukauden välein kertomuksen toimituskriisin vaiheesta.

6. Ennen toimituskriisivaiheen päättymistä komissio arvioi puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston suosituksen huomioon ottaen, onko toimituskriisivaiheen jatkaminen perusteltua. Jos tällaisesta arvioinnista saadaan konkreettista ja luotettavaa näyttöä siitä, että toimituskriisivaiheen käyttöönoton edellytykset täyttyvät edelleen, komissio voi puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan ehdottaa neuvostolle toimituskriisivaiheen jatkamista.

7. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta hyväksyttävällä täytäntöönpanosäädöksellä jatkaa toimituskriisivaihetta. Jatkoajan kesto rajataan enintään 12 kuukauteen ja täsmennetään täytäntöönpanosäädöksessä.

8. Toimituskriisivaiheen aikana komissio arvioi puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan, onko toimituskriisivaiheen ennenaikainen päättäminen aiheellista. Jos arvioinnissa niin todetaan, komissio voi ehdottaa neuvostolle toimituskriisivaiheen päättämistä.

9. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta hyväksyttävällä täytäntöönpanosäädöksellä päättää toimituskriisivaiheen ennen 3 tai 7 kohdassa tarkoitetussa täytäntöönpanosäädöksessä täsmennettyä voimassaolon päättymispäivää.

10. Toimituskriisivaiheen aikana komissio kutsuu tarvittaessa koolle puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston ylimääräisiä kokouksia jonkin jäsenvaltion pyynnöstä tai omasta aloitteestaan. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto kutsuu tarvittaessa 76 artiklan 10 kohdan mukaisesti toimialan korkean tason edustajia keskustelemaan erityiskokoonpanossa kriisin kannalta olennaisiin tuotteisiin liittyvistä kysymyksistä. Jäsenvaltioiden on tehtävä tiivistä yhteistyötä komission kanssa puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevässä neuvostossa, jotta voidaan varmistaa kaikkien sellaisten asianomaisten kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimitusketjuihin, jotka eivät ole puolustustarvikkeita, liittyvien unionin ja kansallisten toimenpiteiden koordinointi.

11. Edellä olevien 62 ja 63 artiklan mukaisesti toteutettujen toimenpiteiden soveltaminen lopetetaan välittömästi toimituskriisivaiheen käyttöönottojakson tai kyseisen käyttöönottojakson jatkamisen päätyttyä tai kun toimituskriisivaihe päätetään ennenaikaisesti. Jäljempänä olevan 63 artiklan 7 ja 9 kohdan mukaisesti hyväksyttyjen täytäntöönpanosäädösten soveltamista kuitenkin jatketaan, kunnes asianomaiset ensisijaiseksi luokitellut pyynnöt tai ensisijaiseksi luokitellut tilaukset on saatu toteutettua.

12. Komissio ja jäsenvaltiot päivittävät unionin puolustusalan toimitusketjujen 56 ja 57 artiklan mukaista kartoitusta ja seurantaa ottaen huomioon toimituskriisistä saadut kokemukset viimeistään kuuden kuukauden kuluttua toimituskriisivaiheen päättymisestä tai ennenaikaisesta päättämisestä.

61 artikla

Toimituskriisiin liittyvä välineistö

1. Jos toimituskriisivaihe otetaan käyttöön 60 artiklan nojalla ja jos se on tarpeen unionin toimituskriisin ratkaisemiseksi, komissio voi toteuttaa 62 ja 63 artiklassa säädetyt toimenpiteet, jotka täsmennetään neuvoston 60 artiklan 3 kohdan mukaisesti hyväksymässä täytäntöönpanosäädöksessä.

2. Komissio rajoittaa puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltamisen kriisin kannalta olennaisiin tuotteisiin, jotka eivät ole puolustustarvikkeita ja joiden toimituksiin kohdistuu vakavia häiriöitä tai kyseisten häiriöiden välitön riski toimituskriisin vuoksi. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden soveltamisen on oltava oikeasuhteista ja rajoituttava siihen, mikä on tarpeen, jotta voidaan puuttua asianomaisten kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimitusketjuihin unionissa vaikuttaviin vakaviin häiriöihin tai lieventää tällaisten häiriöiden välitöntä riskiä, ja sen on oltava unionin edun mukaista. Näitä toimenpiteitä sovellettaessa on vältettävä aiheuttamasta suhteetonta hallinnollista rasitetta etenkään pk-yrityksille.

3. Jos toimituskriisivaihe otetaan käyttöön 60 artiklan nojalla ja jos se on tarpeen toimituskriisin ratkaisemiseksi unionissa, puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston on arvioitava asianmukaisia ja tehokkaita toimenpiteitä ja annettava niitä koskevia neuvoja.

4. Komissio tiedottaa säännöllisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle kaikista 1 kohdan mukaisesti toteutetuista toimenpiteistä ja perustelee toimensa.

5. Komissio antaa puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston suosituksen huomioon ottaen ohjeita 62 ja 63 artiklassa säädettyjen toimenpiteiden täytäntöönpanosta ja käytöstä.

62 artikla

Tietopyynnöt

1. Jos neuvosto ottaa käyttöön tämän artiklan mukaisen toimenpiteen 60 artiklan 3 kohdan mukaisesti ja jos saatavilla olevat tiedot eivät ole riittäviä, komissio voi pyytää sellaisten kriisin kannalta olennaisten tuotteiden, jotka eivät ole puolustustarvikkeita, tuotantoon osallistuvaa talouden toimijaa sen jäsenvaltion ennakkosuostumuksella, jonka alueella kyseisen talouden toimijan tuotantopaikka sijaitsee, toimittamaan kyseiselle jäsenvaltiolle tietoja asetetussa määräajassa tuotantovalmiuksistaan, tuotantokapasiteetistaan ja senhetkisistä merkittävimmistä häiriöistä. Asianomaisen jäsenvaltion on asetettava pyydetyt tiedot komission saataville. Pyydetyt tiedot on rajoitettava siihen, mikä on tarpeen toimituskriisin luonteen arvioimiseksi tai mahdollisten lieventävien toimenpiteiden määrittämiseksi ja arvioimiseksi.

2. Ennen 1 kohdan mukaisen tietopyynnön esittämistä komissio voi sen jäsenvaltion ennakkosuostumuksella, jonka alueella asianomaisen talouden toimijan tuotantopaikka sijaitsee, järjestää vapaaehtoisen kuulemisen edustavalle määrälle asiaankuuluvia talouden toimijoita määrittääkseen tällaisen pyynnön asianmukaisen ja oikeasuhteisen sisällön. Komissio valmistelee tietopyynnön yhteistyössä puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston kanssa.

3. Komissio toimittaa ilman aiheetonta viivytystä jäljennöksen tietopyynnöstä sen jäsenvaltion kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella asianomaisen talouden toimijan tuotantopaikka sijaitsee.

4. Tietopyynnön on täytettävä seuraavat edellytykset:

a) siinä mainitaan sen oikeusperusta;

b) se rajataan tarvittavaan minimiin ja se on oikeasuhteinen pyydettyjen tietojen tarkkuuden ja määrän sekä pyydettyihin tietoihin tutustumisen toistuvuuden suhteen;

c) siinä otetaan huomioon talouden toimijan oikeutetut edut ja tietojen saataville asettamisesta aiheutuvat kustannukset ja työmäärä;

d) siinä on sen jäsenvaltion kansallisten toimivaltaisten viranomaisten yhteystiedot, jonka alueella asianomaisen talouden toimijan tuotantopaikka sijaitsee ja jolle vastaus on lähetettävä;

e) siinä asetetaan määräaika, jonka kuluessa tiedot on toimitettava asianomaiselle jäsenvaltiolle; ja

f) siinä ilmoitetaan 72 artiklassa säädetyistä seuraamuksista.

5. Jos asianomainen jäsenvaltio suostuu 1 kohdan mukaisen tietopyynnön esittämiseen, se voi päättää osoittaa komission 2 ja 4 kohdan mukaisesti valmisteleman pyynnön suoraan asianomaiselle talouden toimijalle.

6. Kunkin asianomaisen talouden toimijan tai kyseisen talouden toimijan asianmukaisesti valtuuttaman edustajan on toimitettava pyydetyt tiedot yksilöllisesti asianomaiselle jäsenvaltiolle.

7. Asianomaisen jäsenvaltion on varmistettava, että pyydetyt tiedot asetetaan komission saataville ilman aiheetonta viivytystä.

8. Jos unioniin sijoittautunut talouden toimija saa kolmannesta maasta tietopyynnön, joka liittyy sen toimintaan sellaisten kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimituksissa, jotka eivät ole puolustustarvikkeita, sen on ilmoitettava asiasta hyvissä ajoin jäsenvaltiolle, jonka alueella sen tuotantopaikka sijaitsee. Kyseisen jäsenvaltion on puolestaan ilmoitettava asiasta komissiolle, siten että asianomainen jäsenvaltio ja komissio voivat pyytää talouden toimijalta samankaltaisia tietoja. Komissio ilmoittaa puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevälle neuvostolle tällaisesta kolmannen maan esittämästä pyynnöstä.

9. Jos talouden toimija antaa virheellisiä, puutteellisia tai harhaanjohtavia tietoja vastauksena tämän artiklan nojalla esitettyyn pyyntöön tai ei toimita tietoja asetetussa määräajassa, sille on määrättävä sakko 72 artiklan mukaisesti, paitsi jos talouden toimijalla on riittävät syyt olla toimittamatta pyydettyjä tietoja tai olla toimittamatta niitä asetetussa määräajassa erityisesti, jos talouden toimijalle esitetyn tietopyynnön käsittely voisi merkittävästi häiritä sen toimintaa tai jos tiedot on turvallisuusluokiteltu ja merkitty vain kansalliseen käyttöön tai jos tiedon julkistaminen voisi merkittävästi haitata talouden toimijan liiketoimintaa.

10. Komissio ja asianomainen jäsenvaltio käyttävät suojattuja keinoja tietopyynnön esittämiseen ja kaikkien hankittujen tietojen käsittelyyn 80 artiklan mukaisesti.

11. Tämä artikla ei rajoita kunkin jäsenvaltion oikeutta suojata keskeisiä turvallisuusetujaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

63 artikla

Tuotteiden, jotka eivät ole puolustustarvikkeita, luokittelu ensisijaisiksi

1. Jos neuvosto ottaa käyttöön tämän artiklan mukaisen toimenpiteen 60 artiklan 3 kohdan mukaisesti, jäsenvaltio, jolla on vakavia vaikeuksia joko tilauksen tekemisessä tai kriisin kannalta olennaisten tuotteiden toimittamiseen liittyvän sopimuksen täytäntöönpanossa, voi pyytää komissiota pyytämään talouden toimijaa hyväksymään tai asettamaan etusijalle tietyn sellaisten kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tilauksen, jotka eivät ole puolustustarvikkeita.

2. Jos kriisin kannalta olennaisten tuotteiden, jotka eivät ole puolustustarvikkeita, tuotantoa tai toimittamista ei voida toteuttaa millään muilla tässä luvussa säädetyillä toimenpiteillä, komissio voi 1 kohdassa tarkoitetun pyynnön saatuaan osoittaa pyynnön asianomaiselle talouden toimijalle

a) kuultuaan jäsenvaltiota, jonka alueella asianomaisen talouden toimijan tuotantopaikka sijaitsee, ja saatuaan siltä ennakkosuostumuksen; ja

b) kuultuaan jäsenvaltiota, jonka alueella asianomaisen talouden toimijan johtorakenne sijaitsee.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettuun pyyntöön on sisällyttävä tiedot pyynnön oikeusperustasta, siinä on täsmennettävä tuotteet, niiden tekniset eritelmät ja määrät, siinä on täsmennettävä aikataulu ja määräaika, jonka kuluessa tilaus on tehtävä ja toteutettava, ja siinä on perusteltava ensisijaiseksi luokitellun pyynnön tekeminen.

4. Komissio osoittaa, että 2 kohdassa tarkoitetun pyynnön vastaanottajat ja edunsaajat valitaan syrjimättä ja unionin kilpailusääntöjä noudattaen.

5. Komissio käyttää 2 kohdassa tarkoitetun pyynnön perusteena objektiivisia, tosiasioihin perustuvia, mitattavissa olevia ja perusteltuja tietoja, jotka osoittavat, että tällainen ensisijaiseksi asettaminen on ehdottoman tarpeellista, jotta voidaan varmistaa sisämarkkinoiden moitteeton toiminta, ja joissa otetaan huomioon asianomaisen talouden toimijan oikeutetut edut sekä kustannukset ja työmäärä, joita toimitusketjun tuotantojärjestyksen mahdollinen muuttaminen edellyttää.

6. Asianomaisen talouden toimijan on vastattava komissiolle viiden työpäivän kuluessa 2 kohdassa tarkoitetun pyynnön vastaanottamisesta ja ilmoitettava, hyväksyykö vai hylkääkö se pyynnön. Jos tilanteen kiireellisyys sitä edellyttää, komissio voi tällaisen kiireellisyyden perusteella pyytää talouden toimijaa vastaamaan lyhyemmässä määräajassa.

7. Jos talouden toimija, jolle 2 kohdassa tarkoitettu pyyntö on osoitettu, on nimenomaisesti hyväksynyt kyseisen pyynnön, komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksellä ensisijaiseksi luokitellun pyynnön, jossa esitetään

a) ensisijaiseksi luokitellun pyynnön oikeusperusta, jota talouden toimijan on noudatettava;

b) luettelo kriisin kannalta olennaisista tuotteista, joita ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö koskee, niiden eritelmät, hinnat ja toimitettavat määrät;

c) määräajat, joiden kuluessa ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö on täytettävä;

d) ensisijaiseksi luokitellun pyynnön edunsaajat;

e) vapautus sopimusperusteisesta vastuusta tämän artiklan 12 kohdassa säädetyin edellytyksin; ja

f) jäljempänä 72 artiklassa säädetyt seuraamukset kyseisestä täytäntöönpanosäädöksestä johtuvien velvoitteiden noudattamatta jättämisestä.

8. Jos talouden toimija hylkää 2 kohdassa tarkoitetun pyynnön, sen on toimitettava komissiolle tätä hylkäystä koskevat yksityiskohtaiset perustelut.

9. Ottaen asianmukaisesti huomioon talouden toimijan tämän artiklan 8 kohdan mukaisesti esittämät perustelut ja kuultuaan jäsenvaltiota, jonka alueella asianomaisen talouden toimijan tuotantopaikka sijaitsee, ja jäsenvaltiota, jonka alueella talouden toimijan johtorakenne sijaitsee, ja saatuaan kyseisiltä jäsenvaltioilta ennakkosuostumuksen, komissio voi hyväksyä täytäntöönpanosäädöksellä ensisijaiseksi luokitellun tilauksen, jolla asianomainen talouden toimija velvoitetaan toteuttamaan kyseinen tilaus. Komissio ilmoittaa syyt, joiden vuoksi sen oli suhteellisuusperiaatetta ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan mukaisia talouden toimijan perusoikeuksia noudattaen ja 1 kohdassa kuvatut olosuhteet huomioon ottaen tarpeen hyväksyä täytäntöönpanosäädös. Tällaisessa täytäntöönpanosäädöksessä annetaan 7 kohdassa tarkoitetut tiedot.

10. Komissio ei tee ensisijaiseksi luokiteltua tilausta missään seuraavissa tapauksissa:

a) talouden toimija ei pysty toteuttamaan ensisijaiseksi luokiteltua tilausta riittämättömän tuotantovalmiuden tai tuotantokapasiteetin taikka teknisten syiden vuoksi, vaikka tilaukseen sovellettaisiin etuuskohtelua; tai

b) tilauksen täyttäminen aiheuttaisi talouden toimijalle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen ja erityisiä vaikeuksia, toiminnan jatkuvuuteen liittyvät merkittävät riskit mukaan luettuina.

11. Edellä 7 kohdassa tarkoitetut ensisijaisiksi luokitellut pyynnöt tai 9 kohdassa tarkoitetut ensisijaisiksi luokitellut tilaukset on

a) tehtävä käypään ja kohtuulliseen hintaan ottaen asianmukaisesti huomioon vaihtoehtokustannukset, joita talouden toimijalle aiheutuu ensisijaisiksi luokiteltujen pyyntöjen tai ensisijaisiksi luokiteltujen tilausten toteuttamisesta verrattuna voimassa oleviin sopimusvelvoitteisiin;

b) asetettava etusijalle kaikkiin yksityis- tai julkisoikeudellisiin suoritusvelvoitteisiin nähden, jotka liittyvät kriisin kannalta olennaisiin tuotteisiin, joita ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö koskee, tai ensisijaiseksi luokiteltuun tilaukseen, lukuun ottamatta velvoitteita, jotka liittyvät suoraan tilauksiin, joilla on sotilaallinen tarkoitus.

12. Talouden toimijat, joille on esitetty 7 kohdan mukainen ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö tai 9 kohdan mukainen ensisijaiseksi luokiteltu tilaus, eivät ole vastuussa jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvan sopimusvelvoitteen rikkomisesta edellyttäen, että

a) sopimusvelvoitteen rikkominen on välttämätöntä vaaditun ensisijaisuuden noudattamiseksi;

b) edellä 7 tai 9 kohdassa tarkoitettua täytäntöönpanosäädöstä on noudatettu; ja

c) tapauksen mukaan ensisijaiseksi luokitellun pyynnön hyväksymisen ainoana tarkoituksena ei ollut välttää perusteettomasti aiempaa sopimusvelvoitetta.

13. Mahdollisista ristiriidoista ensisijaiseksi luokitellun pyynnön tai ensisijaiseksi luokitellun tilauksen ja minkä tahansa muun unionin priorisointimekanismin mukaisen toimenpiteen välillä keskustellaan puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevässä neuvostossa, ja komissio ratkaisee ristiriidan punnitsemalla yleistä etua.

14. Talouden toimija, jolle on esitetty 7 kohdan mukainen ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö tai 9 kohdan mukainen ensisijaiseksi luokiteltu tilaus, voi pyytää komissiota muuttamaan 7 tai 9 kohdassa tarkoitettua täytäntöönpanosäädöstä, jos se katsoo sen olevan asianmukaisesti perusteltua jostakin seuraavista syistä:

a) talouden toimija ei pysty toteuttamaan ensisijaiseksi luokiteltua pyyntöä tai ensisijaiseksi luokiteltua tilausta riittämättömän tuotantovalmiuden tai tuotantokapasiteetin vuoksi, vaikka pyyntöön tai tilaukseen sovellettaisiin etuuskohtelua;

b) pyynnön tai tilauksen täyttäminen aiheuttaisi talouden toimijalle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen ja erityisiä vaikeuksia.

15. Talouden toimijan on toimitettava kaikki asiaankuuluvat ja perustellut tiedot, jotta komissio voi arvioida 14 kohdan mukaisesti esitetyn muutospyynnön aiheellisuuden.

16. Komissio voi talouden toimijan esittämien syiden ja näytön tarkastelun perusteella ja kuultuaan jäsenvaltiota, jonka alueella asianomaisen talouden toimijan tuotantopaikka sijaitsee, ja jäsenvaltiota, jonka alueella asianomaisen talouden toimijan johtorakenne sijaitsee, muuttaa täytäntöönpanosäädöstään vapauttaakseen asianomaisen talouden toimijan osittain tai kokonaan sen tämän artiklan mukaisista velvoitteista.

17. Jos unioniin sijoittautuneeseen talouden toimijaan sovelletaan kolmannen maan toimenpidettä, joka koskee kriisin kannalta olennaisen tuotteen, joka ei ole puolustustarvike, ensisijaiseksi luokiteltua tilausta tai ensisijaiseksi luokiteltua pyyntöä, sen on ilmoitettava asiasta komissiolle. Tämän jälkeen komissio ilmoittaa puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevälle neuvostolle kyseisten toimenpiteiden olemassaolosta.

18. Jos talouden toimija, jolle on esitetty 7 kohdan mukainen ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö tai 9 kohdan mukainen ensisijaiseksi luokiteltu tilaus, ei tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta noudata kyseistä pyyntöä tai tilausta, sille määrätään 72 artiklan mukaisesti sakko, paitsi jos

a) talouden toimija ei pysty täyttämään ensisijaiseksi luokiteltua pyyntöä tai ensisijaiseksi luokiteltua tilausta riittämättömän tuotantovalmiuden tai tuotantokapasiteetin vuoksi tai teknisistä syistä; tai

b) tilauksen täyttäminen tai päätökseen saattaminen aiheuttaisi talouden toimijalle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen ja erityisiä vaikeuksia, toiminnan jatkuvuuteen liittyvät merkittävät riskit mukaan luettuina.

19. Komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädöksen, jossa vahvistetaan ensisijaisiksi luokiteltuja pyyntöjä ja tilauksia koskevat käytännön ja operatiiviset järjestelyt, mukaan lukien menetelmä ensisijaisiksi luokiteltujen tilausten kohteena olevien kriisin kannalta olennaisten tuotteiden hinnan määrittämiseksi.

20. Tässä artiklassa tarkoitetut täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 77 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

21. Tämä artikla ei rajoita kunkin jäsenvaltion oikeutta suojata keskeisiä turvallisuusetujaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

4 JAKSO

TURVALLISUUTEEN LIITTYVÄN TOIMITUSKRIISIN VAIHE

64 artikla

Turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen käyttöönotto

1. Turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin katsotaan syntyvän, jos

a) puolustustarvikkeiden tarjonnassa on vakavia häiriöitä tai tällaisten häiriöiden välitön riski, kuten unionin turvallisuuteen vaikuttavista tapahtumista johtuvia häiriöitä; ja

b) kyseiset vakavat häiriöt tai niiden välitön riski johtavat tai todennäköisesti johtavat kriisin kannalta olennaisiin puolustustarvikkeisiin liittyvien toisistaan poikkeavien kansallisten toimenpiteiden hyväksymiseen, ja tällä on vakava kielteinen vaikutus sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan, erityisesti tällaisten unionille kriisin kannalta olennaisten puolustustarvikkeiden rajatylittävän kaupan esteiden muodossa, mikä aiheuttaisi merkittävää pulaa puolustustarvikkeista.

2. Jos komissio tai puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto saa tiedon 59 artiklan mukaisesti kriisin kannalta olennaisten puolustustarvikkeiden toimituksiin liittyvän vakavan häiriön riskistä tai jos sillä on konkreettista ja luotettavaa tietoa mistä tahansa muusta merkityksellisestä riskitekijästä tai tapahtumasta, joka vaikuttaa olennaisesti tällaisten tarvikkeiden toimituksiin, komissio arvioi puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan, täyttyvätkö tämän artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset. Kyseisessä arvioinnissa otetaan huomioon turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen mahdolliset vaikutukset ja seuraukset puolustusalan toimitusketjuihin unionissa, 58 artiklan nojalla tehtyjen stressitestien tulokset sekä muissa asiaankuuluvissa unionin kriisinhallintakehyksissä tehdyt arvioinnit. Jos kyseisestä arvioinnista saadaan konkreettista ja luotettavaa näyttöä, komissio voi puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan ehdottaa neuvostolle turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen käyttöönottoa. Kun komissio ehdottaa neuvostolle turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen käyttöönottoa, se ilmoittaa asiasta Euroopan parlamentille.

3. Arvioidessaan, täyttyvätkö tämän artiklan 1 kohdassa säädetyt edellytykset 2 kohdan mukaisesti, komissio ottaa erityisesti huomioon, onko unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusetuihin vaikuttava kriisi havaittu yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla, kuten onko kyseisen kriisin vuoksi otettu käyttöön yhteistä puolustusta koskeva lauseke Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 42 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

4. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta hyväksyttävällä täytäntöönpanosäädöksellä ottaa käyttöön turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen. Täytäntöönpanosäädöksessä määritellään turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen kesto, joka on aluksi enintään 12 kuukautta. Kyseisessä täytäntöönpanosäädöksessä täsmennetään myös, mitkä 65–71 artiklassa säädetyistä toimenpiteistä otetaan käyttöön. Lisäksi täytäntöönpanosäädöksessä voidaan määrittää, minkä kriisin kannalta olennaisten puolustustarvikkeiden osalta nämä toimenpiteet otetaan käyttöön.

5. Neuvosto voi määräenemmistöllä muuttaa 4 kohdassa tarkoitettua ehdotusta.

6. Komissio antaa neuvostolle ja Euroopan parlamentille säännöllisesti ja vähintään kolmen kuukauden välein kertomuksen turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheesta.

7. Viimeistään kolme viikkoa ennen turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen päättymistä komissio toimittaa puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston suosituksen huomioon ottaen neuvostolle kertomuksen, jossa arvioidaan, olisiko tätä vaihetta jatkettava. Kertomuksessa analysoidaan erityisesti tämän luvun nojalla aiemmin käyttöön otettujen toimenpiteiden vaikutusta. Jos tällaisesta arvioinnista saadaan konkreettista ja luotettavaa näyttöä siitä, että turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen käyttöönoton edellytykset täyttyvät edelleen, komissio voi puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan ehdottaa neuvostolle turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen jatkamista.

8. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta hyväksyttävällä täytäntöönpanosäädöksellä jatkaa turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaihetta. Jatkoajan kesto rajataan enintään kuuteen kuukauteen ja täsmennetään kyseisessä neuvoston täytäntöönpanosäädöksessä. Kyseisessä täytäntöönpanosäädöksessä täsmennetään myös, mitä 65–71 artiklassa säädetyistä toimenpiteistä sovelletaan edelleen tai mitkä otetaan tarvittaessa käyttöön. Neuvosto voi määräenemmistöllä päättää jatkaa turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaihetta useaan otteeseen, jos se on aiheellista turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin ratkaisemiseksi.

9. Komissio voi ehdottaa neuvostolle turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen jatkamista niin monta kertaa kuin se katsotaan tarpeelliseksi turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin ratkaisemiseksi, tämän artiklan 7 kohdassa säädetyin edellytyksin. Tällaiseen komission ehdotukseen sovelletaan tämän artiklan 8 kohtaa.

10. Turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen aikana komissio arvioi puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa kuultuaan, onko turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen ennenaikainen päättäminen aiheellista. Jos arvioinnissa niin todetaan, komissio ehdottaa neuvostolle turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen päättämistä.

11. Neuvosto voi määräenemmistöllä komission ehdotuksesta hyväksyttävällä täytäntöönpanosäädöksellä päättää turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen ennen 4 tai 8 kohdassa tarkoitetussa täytäntöönpanosäädöksessä täsmennettyä voimassaolon päättymispäivää.

12. Edellä olevan 65–71 artiklan mukaisesti toteutettujen toimenpiteiden soveltaminen lopetetaan välittömästi turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen käyttöönottojakson tai kyseisen käyttöönottojakson jatkamisen päätyttyä tai kun turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaihe päätetään ennenaikaisesti. Jäljempänä olevan 66 artiklan 6 kohdan mukaisesti hyväksyttyjen täytäntöönpanosäädösten soveltamista kuitenkin jatketaan, kunnes asianomaiset ensisijaiseksi luokitellut pyynnöt on saatu toteutettua.

Jäljempänä 65–71 artiklassa säädettyjen toimenpiteiden valmistelun ja täytäntöönpanon aikana komissio toimii mahdollisuuksien mukaan tiiviissä yhteistyössä puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston kanssa, joka antaa neuvoja hyvissä ajoin. Komissio ilmoittaa toteutetuista toimista puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevälle neuvostolle. Turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaiheen aikana komissio kutsuu tarvittaessa koolle puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston ylimääräisiä kokouksia jonkin jäsenvaltion pyynnöstä tai omasta aloitteestaan. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto kutsuu tarvittaessa 76 artiklan 10 kohdan mukaisesti toimialan korkean tason edustajia keskustelemaan erityiskokoonpanossa asianomaisiin puolustustarvikkeisiin liittyvistä kysymyksistä. Jäsenvaltioiden on tehtävä tiivistä yhteistyötä komission kanssa puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevässä neuvostossa, jotta voidaan varmistaa kaikkien asianomaisia kriisin kannalta olennaisia puolustustarvikkeita koskevien puolustusalan toimitusketjuihin liittyvien unionin ja kansallisten toimenpiteiden koordinointi.

13. Jos turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaihe otetaan käyttöön, komissio voi ehdottaa neuvostolle 62 ja 63 artiklassa säädettyjen toimenpiteiden käyttöönottoa kyseisissä artikloissa sekä 60 ja 61 artiklassa säädetyin edellytyksin.

65 artikla

Tietopyynnöt

Jos neuvosto ottaa tämän artiklan mukaisen toimenpiteen käyttöön 64 artiklan 4 kohdan mukaisesti, komissio voi toteuttaa 62 artiklassa säädetyt toimenpiteet kriisin kannalta olennaisten puolustustarvikkeiden osalta siinä määriteltyjen edellytysten mukaisesti.

66 artikla

Puolustustarvikkeiden luokittelu ensisijaisiksi

1. Jos neuvosto ottaa tämän artiklan mukaisen toimenpiteen käyttöön 64 artiklan 4 kohdan mukaisesti, jäsenvaltio voi pyytää komissiota pyytämään talouden toimijaa, jonka tuotantopaikka sijaitsee sen alueella, hyväksymään tai luokittelemaan ensisijaiseksi tietyn kriisin kannalta olennaisten puolustustarvikkeiden tilauksen, jotta voidaan puuttua vakaviin vaikeuksiin, joita kyseisellä jäsenvaltiolla tai toisella jäsenvaltiolla on joko tilauksen tekemisessä tai tällaisten tarvikkeiden toimittamista koskevan sopimuksen täytäntöönpanossa.

2. Jos kriisin kannalta olennaisten puolustustarvikkeiden tuotantoa tai toimittamista ei voida toteuttaa millään muilla tässä luvussa säädetyillä toimenpiteillä, komissio voi 1 kohdassa tarkoitetun pyynnön saatuaan osoittaa pyynnön asianomaiselle talouden toimijalle

a) kuultuaan jäsenvaltiota, jonka alueella asianomaisen talouden toimijan tuotantopaikka sijaitsee, ja saatuaan siltä ennakkosuostumuksen; ja

b) kuultuaan jäsenvaltiota, jonka alueella asianomaisen talouden toimijan johtorakenne sijaitsee, ja saatuaan siltä ennakkosuostumuksen.

Komission pyynnössä mainitaan nimenomaisesti, että talouden toimija voi vapaasti hylätä pyynnön.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettuun pyyntöön on sisällyttävä tiedot pyynnön oikeusperustasta, siinä on täsmennettävä tuotteet, niiden tekniset eritelmät ja määrät, siinä on täsmennettävä aikataulu ja määräaika, jonka kuluessa tilaus on tehtävä ja toteutettava, ja siinä on perusteltava ensisijaiseksi luokitellun pyynnön tekeminen.

4. Komissio osoittaa, että 2 kohdassa tarkoitettujen pyyntöjen vastaanottajat ja edunsaajat valitaan syrjimättä ja unionin kilpailusääntöjä noudattaen.

5. Komissio käyttää 2 kohdassa tarkoitettujen pyyntöjen perusteena objektiivisia, tosiasioihin perustuvia, mitattavissa olevia ja perusteltuja tietoja, jotka osoittavat, että tällainen ensisijaiseksi asettaminen on ehdottoman tarpeellista, jotta voidaan varmistaa sisämarkkinoiden moitteeton toiminta, ja joissa otetaan huomioon asianomaisen talouden toimijan oikeutetut edut ja kustannukset ja työmäärä, joita toimitusketjun tuotantojärjestyksen mahdollinen muuttaminen edellyttää.

6. Jos talouden toimija, jolle 2 kohdassa tarkoitettu pyyntö on osoitettu, on nimenomaisesti hyväksynyt kyseisen pyynnön, komissio hyväksyy kuultuaan jäsenvaltiota, jonka alueella asianomaisen talouden toimijan tuotantopaikka sijaitsee, sekä jäsenvaltiota, jonka alueella asianomaisen talouden toimijan johtorakenne sijaitsee, ja saatuaan niiltä ennakkosuostumuksen, täytäntöönpanosäädöksellä ensisijaiseksi luokitellun pyynnön, jossa esitetään

a) ensisijaiseksi luokitellun pyynnön oikeusperusta, jota talouden toimijan on noudatettava;

b) luettelo kriisin kannalta olennaisista tuotteista, joita ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö koskee, niiden eritelmät ja toimitettavat määrät;

c) määräajat, joiden kuluessa ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö on täytettävä;

d) ensisijaiseksi luokitellun pyynnön edunsaajat;

e) niiden sopimusvelvoitteiden soveltamisala, joihin nähden ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö on ensisijainen;

f) vapautus sopimusperusteisesta vastuusta tämän artiklan 8 kohdassa säädetyin edellytyksin; ja

g) jäljempänä 72 artiklassa säädetyt seuraamukset kyseisestä täytäntöönpanosäädöksestä johtuvien velvoitteiden noudattamatta jättämisestä.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu täytäntöönpanosäädös hyväksytään 77 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

7. Edellä 6 kohdassa tarkoitetut ensisijaiseksi luokitellut pyynnöt on

a) tehtävä käypään ja kohtuulliseen hintaan ottaen asianmukaisesti huomioon vaihtoehtokustannukset, joita talouden toimijalle aiheutuu ensisijaisiksi luokiteltujen pyyntöjen täyttämisestä verrattuna voimassa oleviin sopimusvelvoitteisiin; ja

b) asetettava etusijalle kaikkiin sopimusvelvoitteisiin nähden, jotka liittyvät kriisin kannalta olennaisiin tuotteisiin, joita ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö koskee yksityis- tai julkisoikeuden nojalla, 6 kohdassa tarkoitetussa täytäntöönpanosäädöksessä säädettyjen edellytysten mukaisesti.

8. Talouden toimija, jolle on esitetty 6 kohdan mukainen ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö, ei ole vastuussa jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvan sopimusvelvoitteen rikkomisesta edellyttäen, että

a) sopimusvelvoitteen rikkominen on ehdottoman välttämätöntä vaaditun ensisijaiseksi luokittelemisen noudattamiseksi;

b) edellä 6 kohdassa tarkoitettua täytäntöönpanosäädöstä on noudatettu; ja

c) ensisijaiseksi luokitellun pyynnön hyväksymisen ainoana tarkoituksena ei ollut välttää perusteettomasti aiempaa suoritusvelvoitetta.

9. Talouden toimija, jolle on esitetty ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö, voi pyytää komissiota muuttamaan 6 kohdassa tarkoitettua täytäntöönpanosäädöstä, jos se katsoo sen olevan asianmukaisesti perusteltua jostakin seuraavista syistä:

a) talouden toimija ei pysty täyttämään ensisijaiseksi luokiteltua pyyntöä riittämättömän tuotantovalmiuden tai tuotantokapasiteetin vuoksi, vaikka pyyntöön sovellettaisiin etuuskohtelua;

b) pyynnön täyttäminen aiheuttaisi talouden toimijalle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen ja erityisiä vaikeuksia.

10. Talouden toimijan on toimitettava kaikki asiaankuuluvat ja perustellut tiedot, jotta komissio voi arvioida 9 kohdassa tarkoitetun muutospyynnön aiheellisuuden.

11. Komissio voi talouden toimijan esittämien syiden ja näytön tarkastelun perusteella ja kuultuaan jäsenvaltiota, jonka alueella asianomaisen talouden toimijan asianomainen tuotantopaikka sijaitsee, ja jäsenvaltiota, jonka alueella asianomaisen talouden toimijan johtorakenne sijaitsee, ja saatuaan niiden ennakkosuostumuksen, muuttaa täytäntöönpanosäädöstään vapauttaakseen asianomaisen talouden toimijan osittain tai kokonaan sen tämän artiklan mukaisista velvoitteista.

12. Jos talouden toimija, joka on nimenomaisesti hyväksynyt komission pyytämien tilausten luokittelemisen ensisijaisiksi, ei tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta noudata velvoitetta asettaa kyseiset tilaukset etusijalle, sille määrätään 72 artiklan mukaisesti sakko, paitsi jos

a) talouden toimija ei pysty täyttämään ensisijaiseksi luokiteltua pyyntöä riittämättömän tuotantovalmiuden tai tuotantokapasiteetin vuoksi tai teknisistä syistä; tai

b) pyynnön täyttäminen tai päätökseen saattaminen aiheuttaisi talouden toimijalle kohtuuttoman taloudellisen rasitteen ja erityisiä vaikeuksia, toiminnan jatkuvuuteen liittyvät merkittävät riskit mukaan luettuina.

13. Jos unioniin sijoittautuneeseen talouden toimijaan sovelletaan kolmannen maan toimenpidettä, joka koskee kriisin kannalta olennaisen puolustustarvikkeen ensisijaiseksi luokiteltua pyyntöä, sen on ilmoitettava asiasta komissiolle. Tämän jälkeen komissio ilmoittaa puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevälle neuvostolle kyseisten toimenpiteiden olemassaolosta. Komissio voi tarvittaessa kuulla puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa mistä tahansa tämän toimenpiteen johdosta toteutettavista asianmukaisista toimista.

14. Tämä artikla ei rajoita kunkin jäsenvaltion oikeutta suojata keskeisiä turvallisuusetujaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

67 artikla

Kriisin kannalta olennaisten puolustustarvikkeiden EU:n sisäiset siirrot

1. Jos neuvosto ottaa tämän artiklan mukaisen toimenpiteen käyttöön tämän asetuksen 64 artiklan 4 kohdan mukaisesti, jäsenvaltioiden on varmistettava, että EU:n sisäisiin siirtoihin liittyvät hakemukset käsitellään tehokkaasti ja oikea-aikaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 2009/43/EY ja jäsenvaltioiden kyseisen direktiivin mukaisten oikeuksien soveltamista. Tätä varten kaikkien asianomaisten kansallisten viranomaisten on varmistettava, että tällaiset hakemukset käsitellään niin nopeasti kuin on oikeudellisesti mahdollista. Tämän asetuksen 64 artiklan 4 kohdassa tarkoitetussa neuvoston täytäntöönpanosäädöksessä täsmennetään määräaika, jonka kuluessa asianomaisten kansallisten viranomaisten on käsiteltävä hakemukset saatuaan hakijalta kaikki tarvittavat tiedot. Kyseinen määräaika on enintään kaksi viikkoa.

2. Jos jäsenvaltio asettaa rajoituksia komponenttien, jotka ovat kriisin kannalta olennaisia tuotteita, viennille direktiivin 2009/43/EY 4 artiklan 8 kohdan mukaisesti, kyseinen jäsenvaltio ei saa vaatia lisälupia kyseisten komponenttien EU:n sisäiselle siirrolle, jos vastaanottaja esittää käyttöä koskevan ilmoituksen, jossa se vakuuttaa, että siirtoluvan kohteena olevat komponentit on liitetty tai on tarkoitus liittää puolustustarvikkeeseen eikä niitä voida siirtää eteenpäin eikä viedä sellaisenaan. Tämä ei vaikuta direktiivin 2009/43/EY 10 artiklassa säädettyihin vastaanottajien velvoitteisiin.

68 artikla

Tuki puolustusalan innovointitoimille hätätilanteessa

Jos neuvosto ottaa tämän artiklan mukaisen toimenpiteen käyttöön 64 artiklan 4 kohdan mukaisesti, innovointitoimet, jotka liittyvät johonkin seuraavista toimista, katsotaan tukikelpoisiksi EDIP-ohjelman mukaisesti:

a) toimet, joilla pyritään puolustustarvikkeiden toimitusten läpimenoajan erittäin merkittävään lyhentämiseen;

b) toimet, joilla pyritään puolustustarvikkeiden teknisten eritelmien merkittävään yksinkertaistamiseen niiden massatuotannon mahdollistamiseksi;

c) toimet, joilla pyritään puolustustarvikkeiden tuotantoprosessin merkittävään yksinkertaistamiseen niiden massatuotannon mahdollistamiseksi; tai

d) toimet, joilla pyritään korvaamaan komponentteja vaihtoehdoilla, jotka ovat saatavilla unionissa tai jotka ovat helposti mukautettavissa tai joita unioniin sijoittautuneet talouden toimijat voivat kehittää oikea-aikaisesti.

69 artikla

Sertifiointi

1. Jos neuvosto ottaa tämän artiklan mukaisen toimenpiteen käyttöön 64 artiklan 4 kohdan mukaisesti, jäsenvaltioiden on varmistettava, että kriisin kannalta olennaisten puolustustarvikkeiden sertifiointiin ja tarvittaessa tällaisten tarvikkeiden teknisiin mukautuksiin liittyvät hallinnolliset menettelyt käsitellään mahdollisimman nopeasti, sovellettavien kansallisten lakien ja asetusten mukaisesti.

2. Kriisin kannalta olennaisten puolustustarvikkeiden sertifiointi on asetettava korkeimpaan mahdolliseen asemaan tärkeysjärjestyksessä, jos kansallisessa lainsäädännössä säädetään tällaisesta asemasta.

3. Jos tämä toimenpide otetaan käyttöön, jossakin jäsenvaltiossa sertifioidut kriisin kannalta olennaiset puolustustarvikkeet katsotaan sertifioiduiksi toisessa jäsenvaltiossa ilman lisävalvontaa.

4. Edellä 64 artiklan 4 kohdassa tarkoitetussa täytäntöönpanosäädöksessä voidaan antaa tarkempia säännöksiä tämän toimenpiteen soveltamisalasta.

5. Tämä artikla ei rajoita kunkin jäsenvaltion oikeutta suojata keskeisiä turvallisuusetujaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 346 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

70 artikla

Kansallisten lupamenettelyjen nopeuttaminen

Jos neuvosto ottaa tämän artiklan mukaisen toimenpiteen käyttöön tämän asetuksen 64 artiklan 4 kohdan mukaisesti, kriisin kannalta olennaisten puolustustarvikkeiden toimitusvarmuus voidaan katsoa direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 4 kohdassa ja 16 artiklan 1 kohdan c alakohdassa sekä direktiivin 2000/60/EY 4 artiklan 7 kohdassa tarkoitetuksi erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavaksi syyksi. Sen vuoksi niihin liittyvien tuotantolaitosten suunnittelua, rakentamista ja toimintaa voidaan pitää erittäin tärkeän yleisen edun mukaisena, mikäli muut kyseisissä säännöksissä säädetyt edellytykset täyttyvät.

71 artikla

Kriisin kannalta olennaisten puolustustarvikkeiden tuotannon jatkuvuus

1. Jos neuvosto ottaa tämän artiklan mukaisen toimenpiteen käyttöön tämän asetuksen 64 artiklan 4 kohdan mukaisesti ja jos Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2003/88/EY ([46]) sovelletaan asianomaiseen tuotantotoimintaan, jäsenvaltiot voivat päättää käyttää tai kannustaa talouden toimijoita, joiden tuotantopaikat sijaitsevat niiden alueella ja jotka tuottavat asianomaisia kriisin kannalta olennaisia puolustustarvikkeita, käyttämään direktiivin 2003/88/EY 17 artiklan 3 kohdassa säädettyjä poikkeuksia salliakseen työvuorojen venyttämisen ja helpottaakseen näin asianomaisten kriisin kannalta olennaisten puolustustarvikkeiden tuotannon jatkuvuutta, jos ne katsovat sen tarpeelliseksi tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Jos edellytetään ennakkolupaa, kaikkien asianomaisten kansallisten viranomaisten on varmistettava, että kriisin kannalta olennaisia puolustustarvikkeita tuottavien talouden toimijoiden hakemukset 1 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten käyttämiseksi käsitellään niin nopeasti kuin on oikeudellisesti mahdollista.

5 JAKSO

SEURAAMUKSET

72 artikla

Seuraamukset

1. Katsoessaan sen tarpeelliseksi ja oikeasuhteiseksi komissio voi määrätä täytäntöönpanosäädöksillä talouden toimijoille, joita koskevat 62 artiklassa tarkoitetut tietopyynnöt tai 63 artiklan 17 kohdan ja 66 artiklan 13 kohdan mukaiset velvoitteet ilmoittaa komissiolle kolmannen maan asettamasta velvoitteesta tai 63 ja 66 artiklan mukainen velvoite asettaa kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tuotanto ensisijaiseksi, seuraavia sakkoja tai seuraamuksia:

a) sakon, jonka määrä on enintään 300 000 euroa, jos talouden toimija tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta antaa virheellisiä, puutteellisia tai harhaanjohtavia tietoja vastauksena pyyntöön, joka on esitetty 62 artiklan 1 kohdan nojalla, tai ei toimita tietoja asetetussa määräajassa 62 artiklan 9 kohdan mukaisesti;

b) sakon, jonka määrä on enintään 150 000 euroa, jos talouden toimijat eivät tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta noudata 63 artiklan 17 kohdan ja 66 artiklan 13 kohdan mukaista velvoitetta ilmoittaa komissiolle kolmannen maan asettamasta velvoitteesta;

c) uhkasakon, jonka määrä on enintään 1,5 prosenttia edellisen tilikauden keskimääräisestä päivittäisestä liikevaihdosta kultakin työpäivältä, jona vaatimuksia ei ole noudatettu, ensisijaiseksi luokitellun tilauksen tekemistä koskevassa päätöksessä vahvistetusta päivästä alkaen, jos talouden toimija ei tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta noudata 63 artiklan 9 kohdan mukaista velvoitetta asettaa kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tuotanto ensisijaiseksi 63 artiklan 18 kohdan mukaisesti, ja jos talouden toimija, jolle määrätään uhkasakko tämän alakohdan nojalla, on pk-yritys, uhkasakon, jonka määrä on enintään 0,5 prosenttia sen edellisen tilikauden keskimääräisestä päivittäisestä liikevaihdosta;

([46]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/88/EY, annettu 4 päivänä marraskuuta 2003, tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista (EUVL L 299, 18.11.2003, s. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/88/oj).

d) sakon, jonka määrä on enintään 300 000 euroa, jos talouden toimija ei tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta noudata 63 artiklan 8 kohdan ja 66 artiklan 6 kohdan mukaista velvoitetta asettaa kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tuotanto ensisijaiseksi 63 artiklan 18 kohdan ja 66 artiklan 12 kohdan mukaisesti.

Tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 77 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

2. Ennen tämän artiklan 1 kohdan mukaisen päätöksen tekemistä komissio tarjoaa asianomaiselle talouden toimijalle tilaisuuden tulla kuulluksi 75 artiklan mukaisesti. Komissio ottaa huomioon kaikki talouden toimijan esittämät asianmukaiset perustelut määrittäessään, pidetäänkö sakkoja tai uhkasakkoja tarpeellisina ja oikeasuhteisina.

3. Vahvistaessaan sakon tai uhkasakon määrää komissio ottaa huomioon rikkomisen luonteen, vakavuuden ja keston, myös niissä tapauksissa, joissa velvoitetta hyväksyä tai asettaa etusijalle 63 artiklan 9 kohdassa tarkoitettu ensisijaiseksi luokiteltu tilaus tai 63 artiklan 7 kohdassa tai 66 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu ensisijaiseksi luokiteltu pyyntö ei ole noudatettu, ja sen, onko talouden toimija täyttänyt ensisijaiseksi luokitellun tilauksen tai ensisijaiseksi luokitellun pyynnön osittain.

4. Sakot ovat varainhoitoasetuksen 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja ulkoisia käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja, ja ne on ohjattava Ukrainan tukemiseen tarkoitettuun välineeseen.

73 artikla

Seuraamusten määräämiseen sovellettavat vanhentumisajat

1. Tämän asetuksen 72 artiklaan perustuvia komission valtuuksia koskevat seuraavat vanhentumisajat:

a) kaksi vuotta, kun on kyse 62 artiklan 1 kohdan mukaisia tietopyyntöjä koskevien säännösten rikkomisesta;

b) kaksi vuotta, kun on kyse 63 artiklan 17 kohdan ja 66 artiklan 13 kohdan mukaisia tiedonantovelvollisuuksia koskevien säännösten rikkomisesta;

c) kolme vuotta, kun on kyse 63 ja 66 artiklan mukaista velvoitetta asettaa kriisin kannalta olennaisten tuotteiden tuotanto etusijalle koskevien säännösten rikkomisesta.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut vanhentumisajat alkavat kulua päivästä, jona rikkominen tapahtui. Jos rikkomiset ovat jatkuvia tai toistuvia, vanhentumisajat alkavat kulua päivästä, jona viimeisin rikkominen tapahtui.

3. Kaikki toimet, joita komissio tai jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat tämän asetuksen noudattamisen varmistamiseksi, keskeyttävät vanhentumisajan.

4. Vanhentumisajan keskeytymistä sovelletaan kaikkiin osapuoliin, joiden katsotaan olevan vastuussa osallistumisesta rikkomiseen.

5. Vanhentumisaika alkaa kulua uudelleen jokaisesta vanhentumisajan keskeytymisestä. Vanhentumisaika päättyy kuitenkin viimeistään sinä päivänä, jona kahden vanhentumisajan pituutta vastaava määräaika on kulunut komission määräämättä sakkoa tai uhkasakkoa. Tätä määräaikaa pidennetään ajalla, joksi vanhentumisaika on keskeytynyt siitä syystä, että komission päätöstä koskeva oikeudenkäynti on vireillä Euroopan unionin tuomioistuimessa.

74 artikla

Seuraamusten täytäntöönpanon vanhentumisaika

1. Komission valtuuksiin panna täytäntöön 72 artiklan nojalla tehdyt päätökset sovelletaan kolmen vuoden vanhentumisaikaa.

2. Vanhentumisaika alkaa kulua päivästä, jona päätös on tullut lainvoimaiseksi.

3. Sakkojen ja uhkasakkojen täytäntöönpanoon sovellettavan vanhentumisajan keskeyttää

a) sellaisen päätöksen antaminen tiedoksi, jolla on muutettu sakon tai uhkasakon alkuperäistä määrää taikka hylätty sen muuttamista koskeva hakemus;

b) komission taikka jäsenvaltion komission pyynnöstä sakon tai uhkasakon täytäntöön panemiseksi suorittama toimi.

4. Vanhentumisaika alkaa kulua uudelleen jokaisesta 3 kohdassa mainitusta vanhentumisajan keskeytymisestä.

5. Sakkojen ja uhkasakkojen perimiseen sovellettava vanhentumisaika keskeytetään ajaksi,

a) joksi on myönnetty maksuaikaa;

b) joksi maksun täytäntöönpano on Euroopan unionin tuomioistuimen päätöksen nojalla keskeytetty.

75 artikla

Oikeus tulla kuulluksi sakkoja tai uhkasakkoja määrättäessä

1. Ennen 72 artiklan mukaisen päätöksen tekemistä komissio varmistaa, että asianomaisille talouden toimijoille on annettu mahdollisuus esittää huomautuksia seuraavista:

a) komission alustavat havainnot, mukaan lukien seikat, joista komissio on esittänyt vastalauseita;

b) toimenpiteet, jotka komissio saattaa aikoa toteuttaa tämän kohdan a alakohdan mukaisten alustavien havaintojen perusteella.

2. Asianomaiset talouden toimijat voivat esittää komissiolle huomautuksensa komission alustavista havainnoista määräajassa, jonka komissio vahvistaa alustavissa havainnoissaan ja joka on vähintään 14 työpäivää.

3. Määrätessään sakkoja tai uhkasakkoja komissio käyttää perusteena ainoastaan vastalauseita, joista asianomaiset talouden toimijat ovat voineet esittää huomautuksia.

4. Jos komissio on ilmoittanut asianomaisille talouden toimijoille 1 kohdassa tarkoitetuista alustavista havainnoistaan, se antaa pyydettäessä oikeuden tutustua komission asiakirja-aineistoon neuvotellun tietojen julkistamisen ehtojen mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta talouden toimijoiden oikeutettua etua suojella liikesalaisuuksiaan tai muun henkilön liikesalaisuuksia tai muita luottamuksellisia tietoja. Oikeus tutustua asiakirja-aineistoon ei ulotu luottamuksellisiin tietoihin eikä komission ja jäsenvaltioiden viranomaisten sisäisiin asiakirjoihin; se ei etenkään ulotu komission ja jäsenvaltioiden viranomaisten väliseen kirjeenvaihtoon. Mikään tämän kohdan säännöksistä ei estä komissiota julkistamasta ja käyttämästä tietoja, jotka ovat tarpeen rikkomisen todistamiseksi.

6 JAKSO

PUOLUSTUSALAN TOIMITUSVARMUUTTA KÄSITTELEVÄ NEUVOSTO

76 artikla

Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto

1. Perustetaan puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto.

2. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston yleisenä tehtävänä on avustaa komissiota ja antaa sille suosituksia tämän luvun nojalla.

3. Komissio tiedottaa puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevälle neuvostolle säännöllisesti kaikista suunnitelluista toimenpiteistä ja toimenpiteistä, joita on toteutettu 60 tai 64 artiklan mukaisten toimituskriisivaiheiden käyttöönoton jälkeen. Komissio toimittaa tarvittavat tiedot suojatun tietojärjestelmän kautta.

4. Edellä 60 tai 64 artiklassa tarkoitettuun toimituskriisivaiheeseen varautumiseksi ja siihen reagoimiseksi puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto avustaa komissiota seuraavissa tehtävissä:

a) analysoidaan jäsenvaltioiden tai komission keräämiä kriisin kannalta merkityksellisiä tietoja;

b) arvioidaan mahdollisia varautumistoimenpiteitä;

c) arvioidaan, täyttyvätkö 60 tai 64 artiklassa tarkoitettujen toimituskriisivaiheiden käyttöönottoa tai päättämistä koskevat perusteet;

d) helpotetaan koordinoitua toimintaa jäsenvaltioiden kanssa;

e) annetaan ohjeita valittujen toimenpiteiden täytäntöönpanosta 60 tai 64 artiklassa tarkoitettuihin unionin tason toimituskriiseihin vastaamiseksi, mukaan lukien 62 ja 63 ja 65–71 artiklassa tarkoitettujen toimenpiteiden käyttöönotto;

f) määritetään erityisiä reagointitoimia, jotta jäsenvaltiot voivat varmistaa kriisin kannalta olennaisten tuotteiden oikea-aikainen saatavuuden ja toimituksen;

g) helpotetaan tietojen vaihtoa ja jakamista, myös muiden kriisin kannalta olennaisten unionin tason elinten kanssa sekä tarvittaessa kolmansien maiden, kansainvälisten järjestöjen sekä teollisuuden, kansalaisjärjestöjen ja tiedeyhteisön edustajien kanssa.

h) määritetään stressitestien toteuttamisen kannalta asiaankuuluvat aiheet;

i) laaditaan kehys ja menetelmä kriisin kannalta olennaisten tuotteiden yksilöimiseksi sekä luettelo varhaisvaroitusindikaattoreista;

j) toteutetaan kriisin kannalta olennaisia tuotteita ja varhaisvaroitusindikaattoreita koskeva kartoitus;

k) arvioidaan, onko toimituskriisivaiheen jatkaminen tarpeen ja oikeasuhteista ja onko sen päättäminen asianmukaista;

l) arvioidaan seurannan tuloksia ja yksilöidään tarvittaessa mahdollisia ratkaisuja yhteistä etua koskeviin kysymyksiin; ja

m) määritetään stressitestien asianmukainen suorittamistiheys.

5. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto koostuu kaikkien jäsenvaltioiden, komission, korkean edustajan ja Euroopan puolustusviraston edustajista. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston yhteispuheenjohtajina toimivat komission edustaja ja neuvoston kiertävänä puheenjohtajana vuorossa olevan jäsenvaltion edustaja. Komissio huolehtii puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston sihteeristön tehtävistä. Vain jäsenvaltioilla on äänioikeus.

6. Yhteispuheenjohtajat kutsuvat Euroopan parlamentin edustajia osallistumaan tarkkailijoina puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston kokouksiin.

7. Assosioituneilla mailla on oikeus tulla puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston jäseniksi ilman äänioikeutta Euroopan talousalueesta tehdyssä sopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti.

8. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto kokoontuu tilanteen niin vaatiessa komission, jäsenvaltion tai assosioituneen maan, josta on tullut puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston jäsen, pyynnöstä. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto vahvistaa oman työjärjestyksensä komission esittämän ehdotuksen pohjalta. Kyseisessä työjärjestyksessä määrätään mekanismeista, joilla varmistetaan puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston moitteeton toiminta sen hoitaessa tehtäviään, muun muassa sisällyttämällä siihen yhteispuheenjohtajien välisiin mahdollisiin erimielisyyksiin liittyvät riitojenratkaisumenettelyt.

9. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto voi antaa suosituksia komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto pyrkii löytämään ratkaisuja, joilla on mahdollisimman laaja tuki.

10. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto kutsuu vähintään kerran vuodessa kansallisten puolustusteollisuuden järjestöjen edustajia ja valittuja toimialan edustajia osallistumaan tarkkailijoina sen työhön, ottaen huomioon tarpeen varmistaa tasapainoinen maantieteellinen edustus. Jos 60 tai 64 artiklassa tarkoitettu toimituskriisivaihe on otettu käyttöön, puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto kutsuu tarvittaessa toimialan korkean tason edustajia osallistumaan tarkkailijoina sen työhön kyseisen neuvoston kokoontuessa erityiskokoonpanossa keskustelemaan kriisin kannalta olennaisiin tuotteisiin liittyvistä kysymyksistä tai, jos 64 artiklan mukainen turvallisuuteen liittyvän toimituskriisin vaihe on otettu käyttöön, asianomaisiin puolustustarvikkeisiin liittyvistä kysymyksistä.

11. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto kutsuu muiden kriisin kannalta olennaisten unionin tason elinten edustajia tarkkailijoiksi asiaankuuluviin kokouksiinsa.

12. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto kutsuu tarvittaessa Ukrainan edustajan osallistumaan kokouksiin tarkkailijana työjärjestyksensä mukaisesti ja ottaen asianmukaisesti huomioon unionin ja sen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusedut.

13. Komissio varmistaa osallistavuuden ja yhdenvertaisen tiedonsaannin puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston jäsenille sen takaamiseksi, että puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston päätöksentekoprosessissa otetaan huomioon kaikkien jäsenvaltioiden tilanne ja tarpeet. Puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevä neuvosto toteuttaa tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen turvallisuusluokiteltujen ja arkaluonteisten tietojen turvallisen käsittelyn 79 ja 80 artiklan mukaisesti.

14. Komissio voi omasta aloitteestaan tai puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevän neuvoston ehdotuksesta perustaa tilapäisiä työryhmiä tukemaan puolustusalan toimitusvarmuutta käsittelevää neuvostoa sen työssä erityisten kysymysten tarkastelemiseksi 1 kohdassa tarkoitettujen tehtävien perusteella. Jäsenvaltiot nimeävät asiantuntijoita kyseisiin työryhmiin. Euroopan puolustusvirasto voidaan kutsua tällaisten työryhmien kokouksiin.

15. Komissio perustaa 14 kohdassa tarkoitetun oikeudellisia, sääntelyyn liittyviä ja hallinnollisia esteitä käsittelevän työryhmän. Kyseisen työryhmän tavoitteena on

a) yksilöidä olemassa olevia tai mahdollisia oikeudellisia, sääntelyyn liittyviä ja hallinnollisia tekijöitä, jotka estävät 1 artiklan 2 kohdan 6 alakohdassa lueteltujen tavoitteiden saavuttamisen kansainvälisellä, unionin ja kansallisella tasolla;

b) yksilöidä mahdollisia ratkaisuja havaittuihin esteisiin ja toimenpiteitä niiden lieventämiseksi.

VIII LUKU

HALLINTO, ARVIOINTI JA VALVONTA

77 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.

2. Euroopan puolustusvirastoa pyydetään esittämään näkemyksiään ja tarjoamaan asiantuntemustaan komitealle tarkkailijana. Euroopan ulkosuhdehallintoa pyydetään myös avustamaan komiteaa sen työssä.

3. Komissio voi omasta aloitteestaan tai yhden tai useamman jäsenvaltion pyynnöstä kutsua tarvittaessa Ukrainan edustajia osallistumaan komitean kokouksiin. Ukrainan edustajat eivät saa olla läsnä päätöksenteossa eivätkä osallistua komitean äänestyksiin.

4. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.

5. Jos komitea ei anna lausuntoa, komissio ei hyväksy ehdotusta täytäntöönpanosäädökseksi, ja tuolloin sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklan 4 kohdan kolmatta alakohtaa.

78 artikla

Rahoitussopimus Ukrainan kanssa

1. Komissio tekee Ukrainan kanssa varainhoitoasetuksen 114 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun rahoitussopimuksen sellaisten tässä asetuksessa säädettyjen toimien täytäntöönpanemiseksi, jotka koskevat Ukrainaa tai Ukrainaan sijoittautuneita oikeussubjekteja, jotka saavat unionin rahoitusta.

2. Ukrainan kanssa tehdyllä rahoitussopimuksella sekä unionin rahoitusta saavien Ukrainaan sijoittautuneiden oikeussubjektien kanssa allekirjoitetuilla sopimuksilla varmistetaan, että varainhoitoasetuksen 129 artiklassa säädetyt velvoitteet voidaan täyttää.

3. Rahoitussopimuksella vahvistetaan Ukrainan viranomaisten ja elinten, joille on siirretty talousarvion toteuttamistehtäviä, velvollisuudet toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet, mukaan lukien lainsäädännölliset, sääntelyyn liittyvät tai hallinnolliset toimenpiteet, moitteettoman varainhoidon, avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteiden noudattamiseksi, unionin toiminnan näkyvyyden varmistamiseksi unionin varojen hallinnoinnissa, asianmukaisten valvonta- ja tarkastusvelvoitteiden täyttämiseksi ja niistä johtuvien vastuiden hoitamiseksi sekä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi erityisesti antamalla yksityiskohtaisia säännöksiä, jotka koskevat seuraavia:

a) Ukrainan tukemiseen tarkoitetusta välineestä myönnettävän unionin rahoituksen valvontaan, seurantaan, arviointiin, raportointiin ja tarkastukseen liittyvät toimet sekä tutkintoihin, petostentorjuntatoimenpiteisiin ja yhteistyöhön liittyvät toimet;

b) veroja, tulleja ja muita maksuja koskevat säännöt Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/947 ([47]) 27 artiklan 9 ja 10 kohdan mukaisesti;

c) komission oikeus seurata koko hankesyklin ajan tämän asetuksen mukaisia toimia, joita Ukrainaan sijoittautuneet oikeussubjektit toteuttavat, mukaan lukien yhteishankintatoimia koskeva yhteistyö, osallistua tarvittaessa näihin toimiin tarkkailijana ja antaa suosituksia tällaisten toimien parantamiseksi sekä Ukrainan viranomaisten sitoumus, jonka mukaan ne tekevät parhaansa tällaisten komission suositusten täytäntöönpanemiseksi ja kyseisestä täytäntöönpanosta raportoimiseksi;

d) jäljempänä 83 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut velvoitteet, mukaan lukien tarkat säännöt ja määräajat, jotka koskevat Ukrainan suorittamaa tietojen keruuta sekä komission ja Euroopan petostentorjuntaviraston pääsyä tällaisiin tietoihin;

e) turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaaminen ja käsittely sovellettavien sääntöjen mukaisesti;

f) henkilötietojen suojaa koskevat säännökset.

4. Rahoitusta myönnetään Ukrainalle vasta sen jälkeen, kun rahoitussopimus on tullut voimaan ja osapuolet ovat toteuttaneet siinä vahvistettujen vaatimusten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimet.

5. Komissio varmistaa omalta osaltaan, että kaikki tarvittavat toimenpiteet toteutetaan sen varmistamiseksi, että rahoitussopimus tulee voimaan viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2026.

79 artikla

Turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaaminen

1. Turvallisuusluokitellut tiedot, joita luodaan, käsitellään, vaihdetaan tai jaetaan tämän asetuksen nojalla, on suojattava tapauksen mukaan komission päätöksessä (EU, Euratom) 2015/444 ([48]) tai Euroopan unionin edun vuoksi vaihdettujen turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamisesta tehdyssä, neuvostossa kokoontuneiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisessä sopimuksessa vahvistettujen turvallisuussääntöjen mukaisesti.

2. Osallistuvien jäsenvaltioiden on määritettävä 10 artiklassa lueteltujen tukikelpoisten toimien täytäntöönpanossa tuotettujen turvallisuusluokiteltujen tulostietojen luovuttaja.

3. Komissiolla on pääsy turvallisuusluokiteltuihin tietoihin, joita se tarvitsee suorittaakseen sille tämän asetuksen nojalla osoitetut tehtävät, jotka koskevat 10 artiklassa lueteltuja tukikelpoisia toimia.

4. SEAPin yhteydessä 45 artiklan 1 kohdan n alakohdassa tarkoitettujen turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevien sääntöjen on oltava tämän artiklan 1 kohdan mukaisia.

5. Jos SEAPin jäseninä tai tarkkailijoina on assosioituneita maita tai Ukraina, SEAPin on varmistettava suojan taso, joka vastaa Euroopan unionin edun vuoksi vaihdettujen turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamisesta tehdyssä, neuvostossa kokoontuneiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisessä sopimuksessa vahvistettua tasoa.

6. Osallistuvien jäsenvaltioiden on otettava toimeen sovellettava turvallisuuskehys käyttöön ennen avustussopimuksen tai muun sopimuksen allekirjoittamista. Asiaankuuluvien asiakirjojen on oltava erottamaton osa avustussopimusta tai muuta sopimusta.

([47]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/947, annettu 9 päivänä kesäkuuta 2021, naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 466/2014/EU muuttamisesta ja kumoamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1601 ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 480/2009 kumoamisesta (EUVL L 209, 14.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

([48]) Komission päätös (EU, Euratom) 2015/444, annettu 13 päivänä maaliskuuta 2015, EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevista säännöistä (EUVL L 72, 17.3.2015, s. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/444/oj).

7. Komissio perustaa päätöksen (EU, Euratom) 2015/444 mukaisesti turvallisuushyväksynnän saaneen järjestelmän, jolla helpotetaan turvallisuusluokiteltujen tietojen vaihtoa komission, jäsenvaltioiden ja tapauksen mukaan assosioituneiden maiden sekä hakijoiden ja edunsaajien välillä.

80 artikla

Tietojen luottamuksellisuus

1. Tätä asetusta sovellettaessa saatuja tietoja saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, jota varten ne on pyydetty.

2. Jäsenvaltiot, komissio, Euroopan ulkosuhdehallinto ja Euroopan puolustusvirasto varmistavat, että tämän asetuksen soveltamiseksi hankitut ja tuotetut liikesalaisuudet ja muut arkaluonteiset tiedot suojataan unionin oikeuden ja asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

3. Komissio käsittelee tietoja, jotka sisältävät jonkin yhteisön tietoja tai liikesalaisuuksia, vähintään yhtä tiukasti kuin arkaluonteisia tietoja, mukaan lukien tiedonsaantitarpeen periaatteen soveltaminen sekä tällaisten tietojen käsittely ja jakaminen asianmukaisissa salatuissa ympäristöissä.

81 artikla

Henkilötietojen suoja

Tätä asetusta sovelletaan rajoittamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/58/EY ([49]), Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 ([50]) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1725 ([51]) soveltamista.

82 artikla

Tarkastukset

Henkilöiden tai yhteisöjen, mukaan lukien muut kuin unionin toimielinten, elinten tai laitosten valtuuttamat henkilöt tai yhteisöt, tekemät unionin rahoitusosuuden käyttöä koskevat tarkastukset muodostavat yleisen varmuuden perustan varainhoitoasetuksen 127 artiklan mukaisesti. Euroopan tilintarkastustuomioistuin tarkastaa unionin kaikkia tuloja ja menoja koskevat tilit Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklan mukaisesti.

83 artikla

Unionin taloudellisten etujen suojaaminen

1. Jos jokin assosioitunut maa osallistuu EDIP-ohjelmaan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen nojalla tehdyn päätöksen tai muun oikeudellisen välineen perusteella, kyseisen assosioituneen maan on myönnettävä toimivaltaiselle tulojen ja menojen hyväksyjälle, Euroopan petostentorjuntavirastolle ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat oikeudet ja valtuudet, jotta ne voivat käyttää toimivaltaansa kattavasti. Euroopan petostentorjuntaviraston osalta tällaisiin oikeuksiin kuuluu asetuksessa (EU, Euratom) N:o 883/2013 säädetty oikeus tehdä tutkimuksia, mukaan lukien paikan päällä suoritettavat tarkastukset ja todentamiset.

2. Edellä 78 artiklassa tarkoitetussa sopimuksessa on määrättävä Ukrainan velvoitteista

a) toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavien sääntöjenvastaisuuksien, petosten, lahjonnan ja eturistiriitojen ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja korjaamiseksi, päällekkäisen rahoituksen havaitsemiseksi ja välttämiseksi sekä oikeustoimien toteuttamiseksi väärinkäytettyjen varojen perimiseksi takaisin;

([49]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2002, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivi) (EYVL L 201, 31.7.2002, s. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj).

([50]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([51]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

b) tarkastaa säännöllisesti, että myönnetty rahoitus on käytetty sovellettavien sääntöjen, erityisesti sääntöjenvastaisuuksien, petosten, lahjonnan ja eturistiriitojen ehkäisemistä, havaitsemista ja korjaamista koskevien sääntöjen, mukaisesti;

c) liittää Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen mukaiseen maksupyyntöön ilmoitus siitä, että varat on käytetty moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti ja aiottuun tarkoitukseen ja että niitä on hallinnoitu asianmukaisesti erityisesti sääntöjenvastaisuuksien, petosten, lahjonnan ja eturistiriitojen ehkäisemistä, havaitsemista ja korjaamista koskevien Ukrainan sääntöjen ja niitä täydentävien kansainvälisten normien mukaisesti;

d) nimenomaisesti valtuuttaa komissio, Euroopan petostentorjuntavirasto, Euroopan tilintarkastustuomioistuin ja tarvittaessa Euroopan syyttäjänvirasto käyttämään oikeuksiaan varainhoitoasetuksen 129 artiklan 1 kohdan mukaisesti suhteellisuusperiaatetta noudattaen.

84 artikla

Tiedotus, viestintä ja julkisuus

1. Unionin rahoituksen saajien on ilmaistava rahoituksen alkuperä ja varmistettava kyseisen rahoituksen näkyvyys, erityisesti kun ne tekevät tunnetuksi toimia ja niiden tuloksia, tarjoamalla johdonmukaista, olennaista ja oikeasuhteista kohdennettua tietoa useille eri kohderyhmille, mukaan lukien tiedotusvälineet ja suuri yleisö.

2. Komissio toteuttaa tiedotus- ja viestintätoimia, jotka koskevat tätä asetusta, tämän asetuksen nojalla toteutettuja toimia ja saavutettuja tuloksia.

3. EDIP-ohjelmalle ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetulle välineelle osoitetuilla taloudellisilla resursseilla tuetaan unionin poliittisia prioriteetteja koskevaa yhteisötiedotusta, sikäli kuin kyseiset prioriteetit liittyvät 4 ja 22 artiklassa tarkoitettuihin tavoitteisiin.

4. EDIP-ohjelmalle ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetulle välineelle osoitetuilla taloudellisilla resursseilla voidaan tukea tulosten levittämistä koskevien toimien, kumppanuuksien etsimiseen tarkoitettujen kohdennettujen tapahtumien ja tietoisuutta lisäävien toimien järjestämistä, erityisesti sellaisten, joiden tarkoituksena on avata toimitusketjuja pk-yritysten rajatylittävän osallistumisen edistämiseksi.

85 artikla

Seuranta, arviointi ja uudelleentarkastelu

1. Komissio seuraa säännöllisesti EDIP-ohjelman ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen täytäntöönpanoa ja laatii vuosittain Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen saavutetusta edistymisestä, mukaan lukien pk-yritysten ja pienten midcap-yritysten osallistumisaste ja EDIP-ohjelman ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen kokonaismenot toimityypeittäin ja unionin rahoitusosuuden muodon mukaan eriteltyinä.

Komissio ottaa käyttöön tarvittavat seurantajärjestelyt, joilla varmistetaan, että EDIP-ohjelman ja Ukrainan tukemiseen tarkoitetun välineen toteuttamisen ja tulosten seurannassa käytettävät tiedot kerätään tehokkaasti, tuloksellisesti ja oikea-aikaisesti. Sitä varten unionin rahoituksen saajille ja tarvittaessa jäsenvaltioille voidaan asettaa oikeasuhteiset raportointivaatimukset.

2. Komissio laatii viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2027 tarvittaessa indikaattoreihin perustuvan kertomuksen, jossa arvioidaan tässä asetuksessa säädettyjen toimenpiteiden täytäntöönpanoa ja niiden tuloksia sekä tarvetta tämän asetuksen mahdolliselle tarkistamiselle. Arviointikertomus perustuu jäsenvaltioiden ja keskeisten sidosryhmien kuulemiseen, ja siinä arvioidaan tämän asetuksen vaikutusta edistymiseen unionissa yhteistyössä hankittujen puolustustarvikkeiden arvon, EU:n sisäisen puolustuskaupan arvon ja unionin sisäisiin hankintoihin käytettyjen jäsenvaltioiden puolustusinvestointien arvon lisäämisessä.

3. Komissio esittää kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle ja liittää siihen tarvittaessa asiaa koskevia lainsäädäntöehdotuksia.

86 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Strasbourgissa 16 päivänä joulukuuta 2025.

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*
R. METSOLA	M. BJERRE

Tästä asetuksesta on annettu kolme lausumaa, ja ne löytyvät virallisesta lehdestä EUVL C, C/2025/6783, 29.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6783/oj, EUVL C, C/2025/6784, 29.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6784/oj ja EUVL C, C/2025/6785, 29.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6785/oj.